

คำนำ

อาเซียนนับเป็นหนึ่งในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ไทยให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ เนื่องจากเป็นตลาดการค้าและการลงทุนหลักของประเทศ กอปรกับเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ให้แล้วเสร็จในปี ค.ศ. 2015 จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศอาเซียนทั้ง 10 รวมทั้งไทย ต้องเร่งเสริมสร้างสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันรองรับการเปิดเสรีทั้งการค้าเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานฝีมือ

ตลอดระยะเวลาเกือบ 20 ปี นับตั้งแต่ที่ไทยและอาเซียนได้เริ่มลดภาษีนำเข้าสินค้าระหว่างกัน ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ในปี 2536 การค้าของไทยกับอาเซียนได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 13.7 ของมูลค่าการค้ารวมของไทย (ปีก่อนการจัดตั้ง AFTA) เป็นร้อยละ 20 ในปี 2554 ซึ่งทำให้อาเซียนกลายเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย และนับตั้งแต่ที่ประเทศอาเซียนเดิม 6 ประเทศ ได้ลดภาษีสินค้านำเข้าระหว่างกันลงเหลือร้อยละ 0 ตั้งแต่ปี 2553 ส่งผลให้เกิดการใช้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอย่างกว้างขวาง โดยไทยส่งออกไปมาเลเซียมากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.8 รองลงมา ได้แก่ สิงคโปร์ ร้อยละ 21.1 และอินโดนีเซีย ร้อยละ 18.6 ตามลำดับ ส่วนภาษีสินค้านำเข้าของประเทศอาเซียนใหม่อีก 4 ประเทศ ในขณะนี้มียัตราร้อยละ 0-5 และจะลดเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ 1 มกราคม 2558

นอกจากสิทธิประโยชน์ทางภาษีระหว่างประเทศสมาชิกแล้ว ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังมีเป้าหมายที่ครอบคลุมอีกหลายด้าน ทั้งการเป็นตลาดและฐานการผลิตรวม การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค รวมทั้งการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกด้วย ซึ่งสาระสำคัญของความร่วมมือ

ที่หลากหลายของอาเซียนนั้น ส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทั้งการเร่งพัฒนาคุณภาพสินค้า การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิต การพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับสินค้าและบริการ เป็นต้น

ในวาระครบรอบ 70 ปี กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้จัดทำหนังสือ “ถาม-ตอบ รอบรู้ AEC 360°” ขึ้น เพื่อเผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับ AEC โดยประมวลคำถาม-คำตอบที่เป็นประเด็นสงสัยในทุกระดับจากงานสัมมนาต่างๆ ที่กรมฯ จัดและจากการสอบถามบุคคลต่างๆ ในแวดวงธุรกิจการค้าและในหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนทั่วไป โดยเริ่มจากข้อมูลพื้นฐานของการเข้าร่วมกลุ่มในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเปิดเสรีสินค้า บริการ และการลงทุนเพื่อขยายฐานการผลิตและการตลาดจนถึงมาตรการการปรับตัว

กรมฯ หวังว่า หนังสือฉบับนี้จะเป็นคู่มือสำคัญในการเรียนรู้ รวมทั้งการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC ให้ผู้อ่านสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของไทยต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

พฤษภาคม 2555

บทนำ

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : Association of South East Asian Nations) ได้ก่อตั้งขึ้น ณ ประเทศไทยตามปฏิญญากรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ตลอดระยะเวลาที่กว่า 40 ปี อาเซียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนกระทั่งในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 เมื่อเดือนตุลาคม 2546 ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำได้ลงนามปฏิญญาวาด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี 2563 โดยมีองค์ประกอบ 3 เสาหลัก ซึ่งได้แก่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งเป็นเสาหลักสำคัญ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจซึ่งมีอยู่แล้วให้ลึกและกว้างขึ้น โดยดำเนินการไปพร้อมๆ กับอีก 2 เสาหลักได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Security Community) และประชาคมทางสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community) เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์อาเซียน หรือ ASEAN Vision 2020

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ อาเซียนได้ประกาศปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เร็วขึ้น เป็นภายในปี 2558 และเพื่อให้การดำเนินงานมีเป้าหมาย แผนงาน และกรอบเวลาที่ชัดเจน อาเซียนจึงได้จัดทำ AEC Blueprint ขึ้น และลงนามในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์

อดีต นับแต่ก่อตั้งอาเซียนจนถึงปี 2535 พบว่า อาเซียนมีความร่วมมือกันหลายด้าน รวมทั้งการลดภาษีระหว่างสมาชิก แต่ไม่ได้มีผลอย่างเป็นทางการจนกระทั่งเข้าสู่ยุคที่สอง หรือประมาณเมื่อ 20 ปีที่แล้ว สมาชิกอาเซียนได้เริ่มตอบรับกระแสการจัดตั้งเขตการค้าเสรี และมีการลดภาษีอย่างเป็นทางการได้เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) รวมทั้งได้รับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นอีก 4 ประเทศ ประกอบด้วย กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

ปัจจุบัน อาเซียนได้ก้าวสู่ยุคที่ 3 ซึ่งมีการรวมตัวที่มีบูรณาการกันมากขึ้น การรวมตัวที่ว่านี้ ส่งผลให้เกิดแนวคิดของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี 2558 (ค.ศ. 2015) เป้าหมายคือให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน และมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายข้างต้น อาเซียนจึงได้กำหนดแผนงาน (AEC Blueprint) สำหรับการดำเนินงานในภาพรวม โดยมีส่วนประกอบ 4 ส่วนหลัก ได้แก่

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม

2. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น กรอบนโยบายการแข่งขันของอาเซียน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน)

3. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค โดยการพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

4. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

เพื่อให้การจัดตั้งเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สมาชิกอาเซียน รวมทั้งประเทศไทยมีพันธกิจต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการดำเนินงานให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากความตกลงสำคัญ 3 ฉบับคือ

1. ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement) หรือ ATIGA กำหนดให้สมาชิกต้องลดภาษีสินค้าในบัญชีลดภาษี (Inclusion List: IL) ให้หมดภายในปี 2553 (ค.ศ.2010) และใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร ได้เฉพาะเรื่องที่เป็น

2. กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Service) หรือ AFAS กำหนดให้สมาชิกต้องทยอยเปิดตลาดบริการ ซึ่ง ASEAN Blueprint กำหนดให้สมาชิกต้องเปิดตลาดให้สมาชิกอาเซียนอื่นสามารถถือหุ้นถึงร้อยละ 70 ยกเว้นในสาขาที่เห็นว่าอ่อนไหว

3. ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement) หรือ ACIA กำหนดให้เปิดเสรีและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติในสาขาที่ตกลงกัน 5 ประเภทคือ เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และอุตสาหกรรม การผลิต รวมทั้งให้ความคุ้มครอง การส่งเสริม และการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนแก่สมาชิกอาเซียนใน 5 สาขาที่กล่าวมาข้างต้น

นอกจากพันธกรณีตามความตกลงข้างต้นที่มีส่วนผลักดันให้อาเซียนหลอมรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ยังมีพันธกรณีอื่นที่ทั้งไทยและอาเซียนต้องดำเนินการได้แก่ การอำนวยความสะดวกด้านการเคลื่อนย้ายเงินทุนและแรงงานฝีมือ การให้ความร่วมมือในสาขาต่างๆ เช่น ด้านเกษตร อาหาร และป่าไม้ ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ พลังงาน) ความร่วมมือด้านเหมืองแร่ พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ ความร่วมมือด้านการเงิน ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นต้น

จากทิศทางการค้าการลงทุนในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งซีกโลกตะวันออกเริ่มมีบทบาทมากขึ้น อาเซียนยังคงเป็นตลาดส่งออกอันดับหนึ่งของไทย การยกเลิกอุปสรรคทางการค้าการลงทุนของอาเซียนจะเปิดโอกาสให้สินค้าของไทยเคลื่อนย้ายได้เสรีและเพิ่มปริมาณการค้ามากยิ่งขึ้น ท้ายที่สุด อาเซียนและไทยคงจะต้องก้าวไปสู่ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ไม่น้อยหากนักธุรกิจและผู้ที่เกี่ยวข้องจะเร่งศึกษา และใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้า รวมถึงหาโอกาสสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ (Business Partnership) ซึ่งไม่ไกลสุดขอบฟ้าแต่อยู่ใกล้แค่สายตา

สารบัญ

ภาพรวมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	9
การค้าสินค้า	31
การค้าบริการ/การลงทุน	43
การเคลื่อนย้ายแรงงาน	66
การบูรณาการเข้ากับประชาคมโลก	77
อื่นๆ (ทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองพหุบริโภคนโยบาย พลังงาน)	81
พลกระทบ/การปรับตัว/มาตรการรองรับ	84
ขั้นตอนการเจรจา FTA/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณี AEC	103
สอบถามข้อมูล AEC เพิ่มเติม	120
สถิติการค้าสำคัญๆ	123
คำศัพท์ที่พบบ่อย	134

ภาพรวมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. AEC คืออะไร... เป้าหมายคืออะไร

ถาม ▶ AEC ย่อมาจาก ASEAN Economic Community หรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นเป้าหมายสำหรับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม มีเป้าหมายที่จะให้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจบรรลุผลภายในปี 2558

▶ AEC เป็น 1 ใน 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วยเสาหลักอีก 2 เสา คือ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC)

▶ เป้าหมายของ AEC คือ

- (1) ส่งเสริมให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือโดยเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น
- (2) ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน
- (3) ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก
- (4) ส่งเสริมการรวมตัวเข้ากับประชาคมโลกของอาเซียน

2. AEC กับ FTA แตกต่างกันหรือไม่

ตอบ ▶ ความตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area Agreement) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า FTA เป็นความตกลงที่ประเทศตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไปจัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดการรวมตัวทางเศรษฐกิจ โดยจะลด และ/หรือยกเลิกอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน การเจรจา FTA ของไทยในระยะเริ่มแรกมุ่งเน้นเรื่องการลดภาษีนำเข้าระหว่างกัน แต่ปัจจุบันความตกลงเขตการค้าเสรีเริ่มมีขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น คือ ครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน รวมทั้งกำหนด/ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ช่วยลดอุปสรรคต่อการค้าบริการและการลงทุน การเจรจา FTA กับ ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะรวมประเด็นใหม่ๆ อาทิ แรงงาน สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

▶ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC คือ เป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนในปี 2558 ซึ่งมีองค์ประกอบหลายด้าน ทั้งการเปิดเสรีสินค้า บริการ และการลงทุน ซึ่งการเปิดเสรีที่ว่า จะอยู่ภายใต้ความตกลง 3 ฉบับได้แก่ 1) ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน 2) กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน และ 3) ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน นอกจากนี้ ยังรวมถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เพื่อสร้างพื้นฐานและอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจการค้าและการลงทุนระหว่างกัน เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายและกระจายสินค้า บริการ การลงทุน ตลอดจนการเดินทางของประชาชนและผู้ประกอบการเป็นไปอย่างสะดวก คล่องตัว โดยมีความร่วมมือทั้งในด้านปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ การสร้างความสอดคล้องในด้านมาตรฐานสินค้าและบริการ การปรับประสานนโยบายด้านการแข่งขันเพื่อสร้างความเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ และความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

▶ ดังนั้น กล่าวโดยสรุป ความตกลงเปิดเสรีระหว่างอาเซียนด้านเศรษฐกิจ ภายใต้ AEC ก็ถือเป็นความตกลง FTA นั่นเอง

3. กำกับประเทศไทยจำเป็นต้องร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ จัดตั้ง AEC ด้วย

ตอน ▶ อาเซียนถือเป็นการขอความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีความใกล้ชิดกับไทยมากที่สุด ประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศเป็นเพื่อนบ้านที่มีความเชื่อมโยงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกับไทยมาเป็นระยะเวลานาน

▶ รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับอาเซียนในฐานะมิตรประเทศที่มีความใกล้ชิดกับไทยทั้งในด้านสภาพภูมิศาสตร์ และการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

▶ ในช่วงระหว่างปี 2549-2553 อาเซียนเป็นตลาดส่งออกสำคัญอันดับหนึ่งของไทย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.8 ของการส่งออกทั้งหมดของไทย นำหน้าตลาดเดิมอย่างเช่นสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น และยังมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อาเซียนเป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ยาวนานและเหนียวแน่นที่สุดของไทย

▶ ไทยเปิดเสรีทางการค้าให้อาเซียนมากที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศหรือกลุ่มประเทศอื่นที่ไทยมีความตกลงเขตการค้าเสรีด้วย

▶ เมื่ออาเซียนกลายเป็น AEC ในปี 2558 จะส่งผลให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวที่แข็งแกร่ง และมีศักยภาพที่จะดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาในภูมิภาครวมทั้งไทยได้มากยิ่งขึ้นเนื่องจาก AEC จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างชาติว่า AEC จะทำให้อาเซียนกลายเป็นภูมิภาคที่มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งไม่มีอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

▶ การเป็น AEC จะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของอาเซียนในเวทีการค้าโลก และส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศให้โดดเด่นมากขึ้น

4. ลักษณะ:การรวมกลุ่มของอาเซียน โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจเพื่อมุ่งไปสู่ AEC แตกต่างจากการรวมกลุ่มของสหภาพยุโรปอย่างไร

ตอบ (1) เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ควรทราบก่อนว่า ในทางเศรษฐกิจการรวมกลุ่มระหว่างประเทศต่างๆ สามารถจำแนกออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. **เขตเศรษฐกิจเสรี (Free Trade Area)** มีการยกเลิกกำแพงภาษีระหว่างกัน ยกเลิกระบบโควต้า และการกำหนดปริมาณสินค้า

2. **สหภาพศุลกากร (Customs Union)** มีการจัดการเลือกปฏิบัติระหว่างสมาชิก นั่นคือภายในกลุ่มจะไม่มี การเก็บภาษี เคลื่อนย้ายสินค้าบริการภายในกลุ่มอย่างสะดวก จัดซื้ออุปสรรคต่างๆภายในกลุ่ม แต่ไปตั้งการกีดกันกับภายนอกกลุ่มร่วมกัน

3. **ตลาดร่วม (Common Markets)** เป็นการรวมกลุ่มที่สมาชิกสามารถเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ที่นอกเหนือจากสินค้า ได้แก่ บริการ แรงงาน และเงินทุนระหว่างกันได้อย่างเสรี และมีการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจร่วมกัน

4. **สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union)** เป็นการรวมกลุ่มที่ลึกซึ้งกว่าตลาดร่วม คือ นอกเหนือจากการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างกันได้อย่างเสรีแล้วยังมีการปรับประสานนโยบายการเงินและการคลังร่วมกัน และมีการใช้เงินตราสกุลเดียวกัน

5. **การบูรณาการทางเศรษฐกิจสมบูรณ์ (Total Economic Integration)** มีการรวมตัวกันอย่างสมบูรณ์ทั้งด้านการเงิน การคลัง มีการจัดตั้งองค์กรที่มีลักษณะเหนือรัฐหรือ Supra-National และมีการตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงธรรมนูญทางการเมืองร่วมกัน

(2) ลักษณะของการรวมกลุ่มของอาเซียน และสหภาพยุโรปปรากฏดังต่อไปนี้

(2.1) การรวมกลุ่มของสหภาพยุโรป

▶ ลักษณะของการรวมตัวของสหภาพยุโรปตามสนธิสัญญา มาสทริชท์ (Maastricht Treaty) เน้น “เสาหลัก” 3 ประการ (the three pillars of the European Union) คือ

1. **เสาหลักที่หนึ่ง** การรวมตัวด้านเศรษฐกิจ (Economic Integration)

- ยุโรปตลาดเดียว (Single Market) ให้มีการเคลื่อนที่ปัจจัย 4 ประการ โดยเสรี (free movement) คือ (1) บุคคล (2) สินค้า (3) การบริการ (4) เงิน

- การมีนโยบายร่วม (Community or Common Policies) ในด้านการค้า การเกษตร (CAP) พลังงาน สิ่งแวดล้อม ประมง และด้านสังคม เป็นต้น

- สหภาพเศรษฐกิจและการเงิน (European Monetary Union : EMU) สหภาพยุโรปได้เข้าสู่ขั้นตอนสุดท้ายของ EMU เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2542 ซึ่งมีเงินสกุลเดียวคือ เงินยูโร (Euro) และมีธนาคารกลางของสหภาพ

2. **เสาหลักที่สอง** นโยบายร่วมด้านการต่างประเทศ และความมั่นคง (CFSP) และนโยบายด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ (Common Security and Defense Policy)

3. **เสาหลักที่สาม** ความร่วมมือด้านกระบวนการยุติธรรมและกิจการภายใน (มหาดไทย) รวมทั้งการตรวจคนเข้าเมือง การปราบปรามอาชญากรรมและยาเสพติด การจัดตั้งกองตำรวจร่วม (Europol) และการดำเนินการร่วมด้านความมั่นคงภายใน ฯลฯ

(2.2) การรวมตัวของอาเซียน

▶ เป้าหมายในการรวมตัวของอาเซียนคือ การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558

▶ กฎบัตรอาเซียนกำหนดโครงสร้างของประชาคมอาเซียนให้ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ

1) **ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน** มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกัน มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2) **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

3) **ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน** เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

(3) จะเห็นได้ว่าความแตกต่างที่สำคัญที่สุดระหว่างการรวมกลุ่มของ AEC กับสหภาพยุโรป คือ สหภาพยุโรป (EU) มีการบริหารงานแบบ Supra-national co-operation ซึ่งเป็นรูปแบบของความร่วมมือระหว่างประเทศที่ประเทศสมาชิกยอมมอบอำนาจการบริหารงานบางอย่างให้แก่องค์กรกลาง (Supra-national) เพื่อให้สามารถดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน ในขณะที่อาเซียนมีการบริหารงานแบบ inter-national co-operation คือ เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันโดยใช้หลักการฉันทามติ (consensus) และจะไม่ก้าวท้าวกิจการภายในประเทศระหว่างกัน

(4) เมื่อพิจารณาในมิติด้านเศรษฐกิจ เป้าหมายของอาเซียนคือการเป็น AEC ที่มีลักษณะสำคัญคือ “อาเซียนจะรวมตัวกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน” คือ มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือที่เสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้น ในขณะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศจะยังคงมีอัตราภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าที่นำเข้าจากประเทศนอกอาเซียนที่แตกต่างกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าอาเซียนยังไม่ได้จัดตั้งสหภาพศุลกากรระหว่างกัน แต่ได้สถาปนาศุลกากร (Customs Union) และอุปสรรคภายในเพื่อขยายการค้า และการลงทุนระหว่างกัน

5. อาเซียนจะพลิกโฉมไปอย่างไรบ้าง หลังบรรลุเป้าหมายเป็น AEC ในปี 2558

ถาม ▶ อาเซียนจะเกิดการรวมกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ที่สินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ รวมถึงปัจจัยการผลิตต่างๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ภายใต้กรอบกฎเกณฑ์และกติกาที่ตกลงกันได้แก่

- (1) การค้าภายในอาเซียนไม่มีกำแพงภาษีระหว่างกัน
- (2) การค้าระหว่างอาเซียนจะคล่องตัวเพราะมีการอำนวยความสะดวกทางการค้าและลดขั้นตอนพิธีการศุลกากร ผ่านระบบ ASEAN Single Window ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการด้านการค้าและการขนส่งสามารถผ่านขั้นตอนการอนุญาตจากหน่วยงานภาครัฐของประเทศสมาชิกอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองเอกสารหลักฐานพร้อมกัน ณ จุดที่ยื่นใบขนสินค้า
- (3) ผู้ส่งออกสามารถรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self Certification) ควบคู่ไปกับการใช้ใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าของอาเซียน (Form D) ซึ่งขณะนี้ อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการนำร่องในประเทศสมาชิกอาเซียน 4 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย ซึ่งจะขยายต่อไปยังอาเซียนทุกประเทศภายในปี 2558
- (4) มีฐานข้อมูลการค้าอาเซียน (ASEAN Trade Repository: ATR) ซึ่งสามารถสืบค้นอัตราภาษี มาตรการที่มีใช้ภาษี กฎแหล่งกำเนิดสินค้า และกฎระเบียบทางการค้าต่างๆ ได้บนเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการอาเซียนภายในปี 2558
- (5) นักลงทุนอาเซียนสามารถถือหุ้นในธุรกิจบริการสาขาต่างๆ ได้อย่างน้อยร้อยละ 70 และลดเลิกข้อจำกัด/อุปสรรคในการให้บริการทุกรูปแบบ ตามกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS)

▶ การค้าและการลงทุนมีบรรยากาศเสรีมากขึ้น จากการลด/เลิกข้อจำกัดกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคทางการค้า การลงทุน โดย

- (1) เปิดเสรีการลงทุน คุ้มครองการลงทุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุน ครอบคลุมธุรกิจ 5 ภาค ได้แก่ เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และภาคการผลิต รวมถึงบริการที่เกี่ยวข้องตามกรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA)
- (2) ปรับประสานนโยบายการแข่งขัน และทรัพย์สินทางปัญญา

▶ มีเส้นทางคมนาคมขนส่งสามารถเชื่อมโยงถึงกันหมดในอาเซียน ช่วยลดต้นทุนทางโลจิสติกส์ในภูมิภาค อันนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน

▶ มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกที่เสมอภาคยิ่งขึ้น ช่วยลดช่องว่างระหว่างกัน ทำให้กำลังซื้อของประเทศเพื่อนบ้านดีขึ้น ขยายโอกาสการส่งออกและการลงทุนของไทย

▶ มีการเชื่อมโยงกับประเทศภายนอกภูมิภาค โดยเฉพาะประเทศคู่เจรจาของอาเซียน ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย อาเซียนจะเป็นภูมิภาคเปิด มีการขยายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจโดยทำ FTA กับประเทศนอกภูมิภาค เป็นการเพิ่มโอกาสการค้าและการลงทุนมากยิ่งขึ้น

6. การเป็น AEC ประเทศสมาชิกอาเซียนจะได้ประโยชน์อะไร

ตอบ ข้อมูลจากผลการศึกษาหลายฉบับได้บ่งชี้ถึงประโยชน์ที่ประเทศสมาชิกได้รับหลังจากที่มีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ดังนี้

(1) ผลการศึกษาเรื่อง AEC Impact Study โดย USAID, Prof. Michael G. Plummer, Johns Hopkins University, 2552 ระบุว่า การรวมกลุ่มเป็น AEC จะทำให้รายได้ที่แท้จริงของอาเซียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 หรือคิดเป็นมูลค่า 69,000

ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งมีมูลค่ามากกว่า 6 เท่า เทียบกับผลที่ได้รับจากการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินการเฉพาะการลดภาษีภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ที่อาเซียนได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2536 นอกจากนี้ การปฏิรูปกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ของประเทศสมาชิกอาเซียนให้สอดคล้องตาม AEC เช่น กฎหมายและนโยบายการแข่งขัน ซึ่งจะช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) และเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัว (per capita GDP) ร้อยละ 26-38 คิดเป็นมูลค่า 117-264 พันล้านเหรียญสหรัฐ

(2) การปรับปรุงด้านองค์กรใน AEC เช่น ตลาดเงิน โครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณสุขโรค จะช่วยผลักดันการขยายตัวของภาคเอกชน และทำให้การทำงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(3) การลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน จะสร้างโอกาสในการขยายเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค และช่วยให้ประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) สามารถรวมตัวกับประเทศสมาชิกที่เหลือได้

(4) การเปิดเสรีแรงงานฝีมือ (Skilled labour) จะทำให้อาเซียนเป็นที่สนใจของนักลงทุนต่างชาติมากขึ้น เนื่องจากช่วยให้การบริหารจัดการแรงงานฝีมือมีความยืดหยุ่นมากขึ้น

(5) ผู้บริโภคจะได้รับความสำคัญมากขึ้น สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการ ราคาถูกลงและหลากหลายมากขึ้น และมีการคุ้มครองผู้บริโภคที่กว้างขวางมากขึ้น

(6) การเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น ช่วยให้ต้นทุนทางการเงินของภาคธุรกิจลดลง และมีระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. ประเทศไทยได้ศึกษาถึงจุดอ่อน-จุดแข็ง สภาพตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค ของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อใช้เป็นแนวทางเข้าสู่ตลาด หรือการกำหนด ยุทธศาสตร์ในการเข้าสู่ตลาดของประเทศสมาชิกอาเซียน ไว้อย่างเพียงใด

ตอบ ▶ หน่วยงานภาครัฐของไทยได้มีการจ้างศึกษาประเด็นต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตน และมีการจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษา ซึ่งผู้สนใจสามารถติดต่อแต่ละหน่วยงานในท้ายเล่มของหนังสือได้โดยตรงเพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งนี้ ไทยมีจุดแข็งและจุดอ่อนโดยสรุปดังนี้

▶ **จุดแข็งของไทย** ในการเข้าสู่ตลาดอาเซียน คือ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในศูนย์กลางของภูมิภาคที่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อค้าขายกับทุกประเทศ ทักษะความเชี่ยวชาญของแรงงานฝีมือไทย อาทิ ในอุตสาหกรรม การผลิตรถยนต์ งานด้านศิลปหัตถกรรม และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ ไทยยังมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภคและการขนส่ง ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ทั้งนี้ ภาคอุตสาหกรรมและบริการของไทยที่มีศักยภาพในการขยายตลาดอาเซียน

สำหรับสินค้าเกษตร เช่น ข้าว มันสำปะหลัง และน้ำตาล สินค้าอุตสาหกรรม เช่น รถยนต์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และอาหารแปรรูป ส่วนภาคบริการ เช่น การท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง (เช่น โรงแรมภัตตาคารและร้านอาหาร)

▶ **จุดอ่อนของไทย** คือ ความพร้อมของผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะ SMEs ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 90 ของธุรกิจไทย ยังมีอุปสรรคหลายประการในการเข้าสู่ตลาดอาเซียน เช่น ปัญหาค่าเงินบาทแข็งค่า ปัญหาด้านภาษา ปัญหาค่าขาดข้อมูลเชิงลึกในตลาดอาเซียนแต่ละประเทศ รวมทั้งปัญหาค่าการขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกิจ เป็นต้น ทำให้เสียเปรียบประเทศอาเซียนอื่น เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

8. ประเทศไทยจะได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ อย่างไรในการเข้าร่วม AEC

ตอบ ▶ ไทยจะได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วม AEC ดังนี้

(1) ขยายการส่งออกและเพิ่มโอกาสทางการค้า เพราะอาเซียนเป็นกลุ่มมิตรประเทศที่ใกล้ชิดที่สุด และปัจจุบันเป็นคู่ค้าและตลาดส่งออกสำคัญที่สุดของไทย และเมื่ออุปสรรคภาษีและมีใช้ภาษีระหว่างอาเซียนถูกยกเลิกไป จะเปิดโอกาสให้สินค้าเคลื่อนย้ายเสรี ไทยจึงมีโอกาสที่ขยายการส่งออกไปยังอาเซียนได้มากขึ้น

(2) เปิดโอกาสการค้าบริการ สำหรับสาขาที่ไทยมีความเข้มแข็ง เช่น ท่องเที่ยว โรงแรมและร้านอาหาร สุขภาพ ฯลฯ

(3) สร้างเสริมโอกาสการลงทุน เพราะที่ผ่านมา การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) มายังอาเซียนไม่ได้ขยายตัวเท่าที่ควร เนื่องจากความน่าสนใจของแหล่งลงทุนอื่นๆ เช่น จีน อินเดีย แต่เมื่อมี AEC จะทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนได้เสรียิ่งขึ้น อุปสรรคการลงทุนระหว่างอาเซียนจะลดลงและทำให้อาเซียนซึ่งมีประชากรกว่า 580 ล้านคน เป็นเขตลงทุนที่น่าสนใจทัดเทียมกับจีนและอินเดีย และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้มากขึ้น นอกจากนี้ ไทยยังจะสามารถเข้าไปลงทุนในอาเซียนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพได้มากยิ่งขึ้น

(4) เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการในประเทศ จากการใช้ทรัพยากรการผลิตร่วมกัน / เป็นพันธมิตรดำเนินธุรกิจร่วมกับอาเซียนอื่นๆ จะทำให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Comparative Advantage) โดยเลือกใช้จุดแข็งของแต่ละประเทศในการผลิต/ส่งออก ทำให้ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน

(5) เพิ่มอำนาจการต่อรองของไทยในเวทีการค้าโลก เพราะการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งและชัดเจนของอาเซียนจะสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาคมโลกและเพิ่มอำนาจในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มการค้าอื่นๆ เช่น สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ฯลฯ ส่งผลให้อาเซียนสามารถมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ เช่น WTO, IMF, World Bank

และในเวทีระดับภูมิภาค เช่น APEC, ASEM และไทยจะสามารถผลักดันประเด็นที่จะเป็นประโยชน์กับไทยเข้าไปในการเจรจาได้

(6) ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ เนื่องจากการเข้าร่วม AEC จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของสมาชิกอาเซียนจะทำให้เกิดการจ้างงาน และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมือง

(7) ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการราคาถูกลงและหลากหลายมากขึ้น และมีการคุ้มครองผู้บริโภคที่กว้างขวางมากขึ้น

▶ ไทยอาจได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วม AEC ดังนี้

(1) ในการก้าวไปสู่การเป็น AEC นั้นประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศรวมถึงประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องลดและยกเลิกมาตรการหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดของสินค้า บริการ และการลงทุน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว อาจมีผลกระทบแก่ประเทศบ้าง เช่น การสูญเสียรายได้จากการเก็บภาษีนำเข้า หรือค่าธรรมเนียมอื่นๆ ตลอดจนจนสร้างความกังวลให้แก่ผู้ประกอบการของประเทศ

(2) อย่างไรก็ตาม ผลกระทบดังกล่าวจะไม่มากไปกว่าผลประโยชน์อื่นๆ ที่จะเกิดขึ้นจาก AEC อาทิ ต้นทุนการผลิตจะต่ำลงจากการที่ภาษีนำเข้าสินค้าทุนลดต่ำลง การเกิดโอกาสที่จะสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจมีความสามารถในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติได้มากขึ้น มีความได้เปรียบประเทศคู่ค้าอื่นๆ เมื่อส่งสินค้าเข้าไปขายในตลาดของประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น

9. ประเทศไทยบูรณาการการค้าเป็นการไปสู่ AEC อย่างไร

ตอบ ▶ ประเทศไทยบูรณาการการค้าเป็นการไปสู่การเป็น AEC โดยการจัดตั้งหน่วยประสานงาน AEC ระดับชาติ (AEC National Coordinating Agency)

▶ ตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2554 กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี ให้ทำหน้าที่เป็น AEC National Coordinating Agency ของไทย เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานและติดตามการค้าของประเทศไทย เพื่อไปสู่การเป็น AEC โดยการเชื่อมโยงกลจักรสำคัญ ได้แก่ ภาครัฐและภาคเอกชนให้มุ่งหน้าไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งติดตามการค้าของประเทศไทยตามแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ของหน่วยงานในประเทศและสื่อสารกับทุกภาคส่วนในประเทศเพื่อเตรียมตัวสู่การเป็น AEC ปัจจุบันกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้ตั้งสำนักงานยุทธศาสตร์และการบูรณาการสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (สยป.) เพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย ปี 2555-2563 (ยุทธศาสตร์ 8 ปี) เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบใช้เป็นแผน/กลยุทธ์การค้าในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

10. อะไรคือตัววัดความสำเร็จของการไปสู่ AEC ของอาเซียน

ตอบ อาเซียนได้จัดทำเครื่องมือในการวัดผลความสำเร็จจากการประชุมและการปฏิบัติตามข้อผูกพันใน AEC เรียกว่า AEC Scorecard ซึ่งจะมีการวัดผลของอาเซียนในภาพรวม และเป็นรายประเทศ โดยประเมินจากร้อยละของจำนวนมาตรการที่ประเทศอาเซียนทำได้จากจำนวนมาตรการที่ต้องดำเนินการในแต่ละช่วงเวลา ช่วงละ 2 ปี ปัจจุบันอาเซียนมี AEC Scorecard 2 ชุด ได้แก่ ชุดสำหรับช่วงการวัดผลปี 2551-2552 และชุดสำหรับช่วงการวัดผลปี 2553-2554

11. ระเบอบการปกครองประเทศที่ต่างกันของประเทศสมาชิกจะเป็นอุปสรรค ในการรวมกลุ่มเป็น AEC หรือไ้

ตอบ ความแตกต่างของระบอบการปกครองของประเทศสมาชิก ไม่ถือเป็นอุปสรรคต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็น AEC แต่อาจมีผลกระทบต่อกระบวนการดำเนินงานของแต่ละประเทศสมาชิกในการปฏิบัติตามข้อผูกพัน/พันธกรณีใน Blueprint ส่งผลให้ต้องใช้เวลาในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม อาเซียนได้ให้ความยืดหยุ่น (Flexibility) แก่ประเทศสมาชิกในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาประเทศ

12. ภายใต้ AEC ประเทศสมาชิกอาเซียนจะไม่เปิดเสรีได้หรือไม่

ตอบ อาเซียนต้องเปิดเสรีในเรื่องต่างๆ ตามที่ผู้นำได้ให้พันธสัญญา อย่างไรก็ตามจากระดับการพัฒนาของอาเซียนที่มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก สมาชิกจึงตกลงให้มีความยืดหยุ่นในระดับที่เหมาะสม โดยความยืดหยุ่นดังกล่าวจะครอบคลุมทั้งด้านสินค้า บริการ และการลงทุน โดยในด้านสินค้า สมาชิกได้กำหนดให้มีสินค้าอ่อนไหว (sensitive products) ที่สมาชิกไม่จำเป็นต้องลดภาษีให้เหลือร้อยละ 0 แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 5 ซึ่งประเทศไทยมีสินค้าอ่อนไหว 4 รายการ ได้แก่ มันฝรั่ง ไม้ตัดดอก กากาแฟ และเนื้อมะพร้าวแห้ง นอกจากนี้ สมาชิกยังตกลงให้สินค้าบางรายการให้เป็นสินค้าอ่อนไหวสูง (highly sensitive products) เช่น ข้าว (สำหรับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์) และน้ำตาลทราย (สำหรับอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์) แต่ต้องมีการเจรจาเขตเขตการไม่ลดภาษีกับประเทศสมาชิกที่มีส่วนได้เสียและตกลงอัตราภาษีสุดท้ายสำหรับสินค้านั้น สำหรับการเปิดเสรีด้านบริการ สมาชิกได้ให้ความยืดหยุ่นในการคงข้อจำกัดเกี่ยวกับการเปิดตลาดบริการไว้ได้บางส่วน แต่ต้องไม่เกินสัดส่วนที่สมาชิกตกลงกัน ในขณะที่การลงทุน สมาชิกสามารถระบุสาขาหรือกิจกรรมที่ไม่ประสงค์จะให้สิทธิแก่สมาชิกไว้ในตารางสงวน แต่จะต้องนำตารางข้อสงวนนี้ขึ้นมากทบทวนเป็นระยะ

13. สินค้าและบริการประเภทใดของไทยที่มีโอกาสได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้ AEC

- ตอบ** ▶ **สินค้าอุตสาหกรรม** เช่น รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผู้ประกอบการไทยทุกอาชีพ จะได้ประโยชน์จากตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ตัวอย่างสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพ เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
- ▶ **สินค้าเกษตร** เช่น ข้าว ยางพารา ผักและผลไม้สด รวมไปถึงสินค้าเกษตรแปรรูป เช่น อาหารสำเร็จรูป
- ▶ **ธุรกิจบริการ** เช่น บริการด้านสถาปัตยกรรม การออกแบบ การเขียนซอฟต์แวร์ บริการด้านท่องเที่ยว และบริการที่เกี่ยวข้อง (เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ภัตตาคาร) และบริการด้านสุขภาพ (สปา นวดแผนโบราณ)

14. เมื่ออาเซียนเป็น AEC ในปี 2558 แล้ว มีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาวิกฤตการณ์การเงินและการคลังชั่วคราวสหภาพยุโรปหรือไม่

- ตอบ** ▶ วิกฤตทางเศรษฐกิจที่หลายประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปเป็นปัญหาที่เกิดจากหนี้สาธารณะอย่างมหาศาล จนส่งผลกระทบต่อระบบการเงินของประเทศและประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอื่นๆ ที่ใช้สกุลเงินร่วมกันคือเงินยูโร
- ▶ ในอาเซียนยังไม่พบปัญหาด้านหนี้สาธารณะอย่างมหาศาลเช่นเดียวกับประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นต้นเหตุของวิกฤตในยุโรปปัจจุบัน และหากมีปัญหาก็ไม่น่าจะเกิดการแพร่กระจายอย่างรุนแรงเช่นในสหภาพยุโรปเนื่องจากอาเซียนยังไม่ได้ใช้เงินสกุลเดียวกัน ปัญหาในลักษณะเดียวกัน จึงมีโอกาสไม่มากนักที่จะเกิดขึ้นภายในอาเซียน

15. AEC มีข้อผูกพันที่ทำให้ไทยต้องให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกอื่นๆ ของอาเซียน ในกรณีที่ประเทศเหล่านั้นประสบปัญหาทางเศรษฐกิจขึ้นหรือไม่ (เทียบกับกรณีที่ยอรมันต้องใช้งบประมาณของประเทศไปช่วยแก้ปัญหาคเศรษฐกิจของกรีซด้วย)

ตอบ AEC ไม่มีข้อตกลงที่ผูกพันหรือสร้างพันธกรณีให้ประเทศสมาชิกอาเซียน ต้องช่วยรับภาระปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ภายใต้กรอบอาเซียน+3 (จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น) มีความร่วมมือทางการเงิน ที่เรียกว่า “ความคิดริเริ่มเชียงใหม่พหุภาคี” (Chiang Mai Initiative Multilateralisation: CMIM) ซึ่งเป็นความตกลงการแลกเปลี่ยนเงินตราแบบพหุภาคีเพื่อให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกที่ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้น มีวงเงิน 1.2 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยได้เริ่มดำเนินโครงการ CMIM ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2553

16. ภายใต้ AEC สินค้าของประเทศไทยจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอะไรบ้าง จากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ

ตอบ ไทยจะได้รับสิทธิประโยชน์ดังนี้

(1) สิทธิประโยชน์ทางภาษี

- ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ลดภาษีสินค้าปกติให้ไทยเหลือร้อยละ 0
- กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม จะลดภาษีสินค้าปกติให้ไทยเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ 1 มกราคม 2558

(2) สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี

- บรูไนฯ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มิใช่ภาษีให้แก่สินค้าที่นำเข้าจากไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553

- ฟิลิปปินส์ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีให้แก่สินค้าที่นำเข้าจากไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555
- สำหรับกัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนามจะยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีให้แก่สินค้าที่นำเข้าจากไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558

17. ประชาชนทั่วไปในประเทศไทยที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการหรือนักธุรกิจจะได้รับประโยชน์จาก AEC อย่างไร

ตอบ - ผลกระทบด้านบวก

▶ ในฐานะผู้บริโภค

(1) มีทางเลือกในการบริโภคสินค้าและบริการที่มีความหลากหลายในราคาที่มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการลด/ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าสินค้าและบริการใน AEC ทำให้สินค้าและบริการจากประเทศอาเซียนอื่นสามารถเข้าสู่ตลาดในไทยได้สะดวกขึ้น

(2) มีโอกาสได้บริโภคสินค้าที่มีมาตรฐานและความปลอดภัยมากขึ้น เนื่องจาก AEC มีการกำหนดกลไกระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือด้านมาตรฐานและการรับรองคุณภาพของสินค้า เพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าที่ผลิตในอาเซียนมีมาตรฐานที่ยอมรับร่วมกัน

▶ ในฐานะผู้ประกอบการอาชีพ

(1) เพิ่มโอกาสในการเข้าไปทำงานในประเทศอาเซียนอื่นมากขึ้น เนื่องจากภายใต้ AEC ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีการอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราและออกใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและแรงงานฝีมืออาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการค้าข้ามพรมแดนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

(2) มีโอกาสได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมทั้งเพิ่มพูนศักยภาพการทำงานกับบุคลากรของประเทศอาเซียนอื่น จากสภาพแวดล้อมใน AEC ที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือและการลงทุนระหว่างกันได้อย่างคล่องตัวขึ้น

- ผลกระทบด้านลบ

▶ ในฐานะผู้บริโภค

(1) หากหน่วยงานภาครัฐไม่มีกลไกในการควบคุมและตรวจสอบสินค้านำเข้าที่ดี มีความเป็นไปได้ที่สินค้าและบริการจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ที่อาจยังไม่ได้มาตรฐานของไทยก็มีโอกาสเข้าสู่ตลาดของไทยได้ด้วย ประชาชนในฐานะผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องเพิ่มความระมัดระวังในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ และแจ้งให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคทราบทันทีเมื่อประสบปัญหา

▶ ในฐานะผู้ประกอบการ

(1) มีความเป็นไปได้ที่จะถูกแย่งงานโดยแรงงานของประเทศอาเซียนอื่นที่มีความได้เปรียบในการแข่งขันสูงกว่า เช่น ด้านภาษาอังกฤษ และทักษะในการประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ

18. ประเทศไทยได้เตรียม “สร้างคน” เช่น นักเรียน นักศึกษา

ผู้ประกอบการ ให้พร้อมรับมือ AEC แล้ว หรือยัง

ตอบ ปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนไทยเริ่มมีการตื่นตัวและเห็นถึงความสำคัญของการเป็น AEC โดยมีการเตรียม “สร้างคน” เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับ AEC ดังนี้

▶ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เตรียมความพร้อมของเยาวชนไทยในการปฏิบัติอาชีพที่ส่งเสริมศักยภาพความ

เข้มแข็งให้กับท้องถิ่นและประเทศไทย เพื่อเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของอาเซียนและพลเมืองโลก ด้วยการดำเนินโครงการมัธยมศึกษาเชิงปฏิบัติการโดยการปรับเพิ่มลักษณะการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจากที่เน้นวิชาการภาคทฤษฎีในสายสามัญไปสู่การเรียนรู้แบบผสมผสานอย่างเหมาะสมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในลักษณะมัธยมศึกษาเชิงปฏิบัติการ โครงการนำร่องสู่ประชาคมอาเซียน (โครงการ Spirit of ASEAN) โรงเรียน ASEAN Focus โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน และสร้างความตระหนักในการเป็นพลเมืองอาเซียน การกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน และภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาจีน เป็นต้น การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษา ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดคุณลักษณะเด็กไทยสู่อาเซียน เช่น ตระหนักในความเป็นอาเซียน ยอมรับความแตกต่างการนับถือศาสนา ภูมิใจในความเป็นไทยและอาเซียน ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน (ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำแก้ไขปัญหาสังคม) เป็นต้น

▶ การอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการในการเตรียมการสร้างความพร้อมในการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยในปีงบประมาณ 2555 มีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. เผยแพร่องค์ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของกำลังคนอาชีวศึกษา เช่น จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศของความเป็นประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา สร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น
2. พัฒนาสมรรถนะกำลังคนให้มีมาตรฐานเทียบเท่าอาเซียน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา การยกระดับความสามารถของครู การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เป็นต้น

3. ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพของอาเซียน เช่น การเป็นศูนย์กลางความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมในอาเซียน เป็นต้น

4. บริหารจัดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และพัฒนาฐานข้อมูลกำลังคนด้านอาชีวศึกษาในอาเซียน เช่น การแลกเปลี่ยนผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและนักศึกษา เป็นต้น การส่งเสริมการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เป็นต้น

5. กำหนดคุณลักษณะนักศึกษาที่จบอาชีวศึกษา เช่น สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับดี สามารถใช้ IT ในการสื่อสารและค้นคว้าข้อมูล ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์เป็นผู้ประกอบการ เป็นต้น

► การอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการอุดมศึกษาในกรอบอาเซียนทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อให้ส่งเสริมการบูรณาการของอาเซียน ดังนี้

1. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างมาเลเซีย-อินโดนีเซีย-ไทย (โครงการนำร่อง) เป็นการดำเนินงานร่วมกับศูนย์ภูมิภาคของซีมีโอด้านการศึกษาและการพัฒนา (SEAMEO RIHED) และสถาบันอุดมศึกษา

2. การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ (Retreat) ระหว่างผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบการอุดมศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

3. การจัดทำยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558

4. การดำเนินงานของศูนย์ภูมิภาคแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่าด้วยการอุดมศึกษาและการพัฒนา (Southeast Asian Ministers of Education Organization-Regional Centre for Higher Education and Development: SEAMEO RIHED)

การดำเนินการของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN)

ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยของประเทศอาเซียนเป็นสมาชิกจำนวน 26 แห่ง โดยมีเป็นมหาวิทยาลัยของไทย 4 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รูปแบบการดำเนินกิจกรรม ได้แก่

- การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ
- การอบรมและพัฒนาขีดความสามารถ
- ความร่วมมือด้านงานวิจัย
- การพัฒนาระบบและกลไกของการอุดมศึกษา (ระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ระบบการถ่ายโอนหน่วยกิต เป็นต้น)
- การพัฒนาหลักสูตรและโครงการ (หลักสูตรอาเซียนศึกษา หลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษา เป็นต้น)
- การประชุมและเสวนาด้านนโยบาย
- ศูนย์กลางข้อมูลและความรู้
- เครือข่ายเฉพาะทาง ฯลฯ

▶ การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ดำเนินการในการเตรียมการสร้างความพร้อมในการที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้กับผู้บริหาร ครู นักศึกษา และประชาชน เกี่ยวกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
2. การส่งเสริมความรู้ด้านภาษา วัฒนธรรม และทักษะที่จำเป็น
3. จัดบูรณาการความรู้เรื่องอาเซียนในวิชาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรทุกระดับของ กศน.
4. ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน อาทิ ส่งวิทยากรให้ การอบรมด้านครูเดินสอน การส่งเสริมการรู้หนังสือแก่ สปป.ลาว จัดการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการดำเนินงานศูนย์ การเรียนชุมชนกับประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น

▶ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศในฐานะ AEC National Coordinating Agency ของไทย ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานและติดตามการดำเนินงานของไทยเพื่อไปสู่การเป็น AEC ได้มีการเตรียมความพร้อมของไทยโดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC ในวงกว้าง ครอบคลุมถึงการสร้างพันธมิตรในการเผยแพร่ข้อมูล AEC กับสถาบันการศึกษา และการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ที่เข้าถึงได้ในวงกว้าง เช่น สื่อวีดิทัศน์ วารสาร แผ่นพับ การ์ตูน ฯลฯ โดยเน้นการใช้เนื้อหา รูปแบบ และภาษาที่เข้าใจง่าย

▶ สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการอบรม หรือพัฒนาศักยภาพบุคลากรระดับสูง เช่น สถาบันพระปกเกล้า วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและ AEC อย่างต่อเนื่อง

▶ นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็อยู่ระหว่างยกย่องหลักสูตรเฉพาะเกี่ยวกับอาเซียนเพื่อสร้างความรู้ให้กับเยาวชนอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคตด้วย

19. อาเซียนจะมีแนวทางการรวมกลุ่มหลังการเป็น AEC ในปี 2558

ไปในทิศทางใด

ตอบ อาเซียนอยู่ระหว่างพิจารณาขนาดของความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ ภายหลังจากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558 โดยอาเซียนได้มอบหมายให้ Asian Development Bank Institute (ADBI) ศึกษาเรื่อง ASEAN 2030 ซึ่งจะเป็นแนวทางในการวางรากฐานและอนาคตของอาเซียน โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนยังคงเป็นศูนย์กลาง (ASEAN Centrality) และเป็นผู้นำในภูมิภาคนี้ต่อไป ซึ่งจะได้ผลสรุปการศึกษาภายในปี 2555 นี้

การค้าสินค้า

20. พันธกรณีที่ไทยจะต้องดำเนินการภายใต้การเปิดเสรีการค้าสินค้าคืออะไร

ตอบ ▶ ยกเลิกภาษีสินค้าทุกรายการสำหรับสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ ภายในปี 2553 ยกเว้นสินค้าอ่อนไหว (Sensitive List: SL) ซึ่งไทยมี 4 ประเภทสินค้า ได้แก่ กาแฟ มันฝรั่ง มะพร้าว และไม้ตัดดอก ซึ่งสามารถคงภาษีไว้ได้ไม่เกินร้อยละ 5

▶ ยกเลิกมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) ที่ไม่สอดคล้องกับพันธกรณี ซึ่งในส่วนของไทย ได้แก่ สินค้าเกษตร 23 รายการ ที่จะต้องยกเลิกโควตา (TRQs) ทั้งหมด ให้กับประเทศสมาชิกอาเซียน

▶ ขอมรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีความง่ายมาใช้ในอาเซียน ซึ่งประเด็นปัญหาขณะนี้ คือ อาเซียนยอมใช้ กฎ ROO ที่ง่ายกว่ากับประเทศคู่เจรจา แต่กลับใช้ ROO ที่ยากกว่าในอาเซียน เท่ากับให้สิทธิประเทศอื่นมากกว่าสมาชิกอาเซียนด้วยกัน ควรต้องปรับให้สอดคล้องกัน

▶ เร่งจัดตั้ง National Single Window เพื่อเชื่อมต่อกับประเทศอาเซียนอื่น เป็นระบบ ASEAN Single Window (ASW) ต่อไป โดย ASW เป็นการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรเพื่อให้เอกสารทุกอย่างอยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ และมีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการยื่นเอกสารเพียงครั้งเดียว และสามารถตัดสินใจในการตรวจปล่อยได้ในคราวเดียว

21. ในการเจรจาเปิดเสรีด้านการค้า ประเทศไทยใช้หลักเกณฑ์อะไรในการกำหนดว่ารายการสินค้าใดจะถูกจัดประเภทเป็นสินค้าปกติ สินค้าอ่อนไหว หรือสินค้าอ่อนไหวสูง

ตอบ ▶ หลักการทั่วไปที่ใช้ในการจัดประเภทสินค้า มีดังนี้

- **สินค้าปกติ** เป็นสินค้าที่ผู้ประกอบการในประเทศมีความสามารถในการแข่งขันในการผลิตและส่งออกในตลาดระหว่างประเทศ และไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการปรับตัวมากนัก

- **สินค้าอ่อนไหว** เป็นสินค้าที่ผู้ประกอบการในประเทศยังมีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่สูงมากนัก และยังคงต้องใช้เวลาที่ จะปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันได้

- **สินค้าอ่อนไหวสูง** เป็นสินค้าที่ผู้ประกอบการในประเทศยังไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดระหว่างประเทศ และต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการปรับตัว

22. เมื่อลดภาษีสินค้าหมดแล้ว ผู้ประกอบการของไทยจะสามารถส่งสินค้าออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนได้สะดวกขึ้นจริงหรือไม่

ตอบ การเปิดเสรีภายใต้กรอบอาเซียนจะช่วยให้ไทยสามารถส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นได้ โดย

- มีภาระภาษีนำเข้าลดลง (ในกรณีที่สินค้ารายการนั้นเป็นสินค้าอ่อนไหวที่ภาษีไม่เป็นศูนย์)

- ด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า อาเซียนได้ปรับประสานมาตรฐานสินค้าให้สอดคล้องกัน และการจัดทำความตกลงการยอมรับร่วม (MRA) ในผลการตรวจสอบและรับรอง เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบซ้ำเมื่อมีการส่งออกไปยังประเทศอาเซียนอื่น ปัจจุบันได้กำหนดไว้สำหรับสินค้า 8 กลุ่ม คือ เครื่องสำอาง ยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือและอุปกรณ์ การแพทย์ อาหาร ยา ยาง และยาแผนโบราณ ซึ่งจะทำให้สินค้าที่ผ่านมาตรฐานของไทยสามารถส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นได้ง่ายขึ้น

- การดำเนินโครงการนำร่องเพื่อจัดตั้ง ASEAN Single Window ซึ่งจะเชื่อมโยงระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งออก-นำเข้า โดยมีกรมศุลกากรเป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการ และจะเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ทำให้ผู้ทำการค้าสามารถยื่นเอกสารและดำเนินการขบวนการทางการค้า ณ จุดเดียว

- การจัดตั้ง ASEAN Trade Repository ซึ่งเป็นคลังข้อมูลมาตรการการค้าของประเทศสมาชิกอาเซียน เช่นกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ มาตรการด้านภาษีและที่มิใช่ภาษี กฎถิ่นกำเนิดสินค้า ฯลฯ โดยจะเผยแพร่คลังข้อมูลดังกล่าวผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ

ดังนั้น ผลจากการดำเนินงานดังกล่าวของอาเซียนจะช่วยให้ผู้ประกอบการไทยสามารถส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นได้ง่ายขึ้น ในขณะที่ผู้ประกอบการของประเทศอาเซียนอื่นสามารถส่งเข้ามายังไทยได้ง่ายขึ้นเช่นเดียวกัน

23. ทำไมต้องใช้ Certificate of Origin

ตอบ Certificate of Origin เป็นหนังสือรับรองถิ่นกำเนิด/สัญชาติของสินค้าว่ามีการผลิตที่แท้จริงในประเทศใด เพื่อใช้รับรองการขอใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในการนำเข้าสินค้าภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ รวมถึงอาเซียน ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของแต่ละความตกลง โดยหน่วยงานภาครัฐของไทยที่มีอำนาจในการออกใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า คือ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ส่วนหน่วยงานภาครัฐของไทยที่ทำหน้าที่ตรวจสอบใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าเพื่อพิจารณาการให้สิทธิพิเศษ/การลดภาษีศุลกากรนำเข้าคือ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันอาเซียนได้ริเริ่มใช้ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self-Certification) คือ การอนุญาตให้ผู้ทำการค้า/ผู้ส่งออกที่ได้รับความไว้วางใจ (Trusted trader/exporter) รับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองในใบกำกับราคาสินค้า (Invoice) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในมาตรการด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าเพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้าในภูมิภาค

24. ถ้าสินค้าไทยไม่สามารถผลิตได้ตาม Rules of Origin (ทั้งในกรอบอาเซียนและอาเซียน-คูเวต) จะเกิดผลอย่างไร

ตอบ สินค้าที่ไม่สามารถผลิตได้ตามกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) หมายถึง สินค้าที่ไม่ได้มีการผลิต/มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม (value added) /มีการแปรสภาพจากวัตถุดิบนำเข้าไปเป็นสินค้าส่งออกอย่างเพียงพอ (Substantial transformation) ในประเทศผู้ส่งออก จะส่งผลให้ผู้นำเข้าสินค้านั้นไม่สามารถได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรจากกรมศุลกากรของประเทศผู้นำเข้า

25. Self Certification คืออะไร/จะนำมาใช้เมื่อใด/มีประโยชน์และข้อจำกัดอย่างไร / กับการตรวจสอบความถูกต้องหรือไม่/อย่างไร

ตอบ ระบบ Self-Certification คือ ระบบที่ผู้ทำการค้า/ผู้ส่งออกที่ได้รับอนุญาต (Certified Traders/Exporters) สามารถรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองบนบัญชีราคาสินค้า (Invoice) ตามรูปแบบที่กำหนด โดยไม่ต้องให้หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจรับรองตามระบบเดิม เพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรภายใต้เขตการค้าเสรีต่างๆ รวมทั้งอาเซียน โดยต้องเป็นสินค้าที่มีการผลิตเป็นไปตามกฎถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงฯ ขณะเดียวกันผู้ส่งออกที่จะขอรับอนุญาตต้องเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจกฎถิ่นกำเนิดสินค้า ต้องยินยอมให้หน่วยงานที่มีอำนาจเข้าถึงข้อมูลเพื่อติดตามการใช้สิทธิและตรวจสอบความถูกต้องในการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ต้องเก็บข้อมูลไว้อย่างน้อย 3 ปี และต้องรับผิดชอบต่อการทำบัญชีราคาสินค้าที่ใช้รับรองถิ่นกำเนิดสินค้า

ทั้งนี้ หากหน่วยงานผู้มีอำนาจตรวจสอบพบว่าผู้ส่งออกที่ได้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดก็สามารถพิจารณาเพิกถอนสิทธิการเป็นผู้ส่งออกได้รับอนุญาตได้ การใช้ระบบ Self-Certification จะส่งผลให้การส่งออกสินค้าที่ต้องการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรภายใต้ FTA ต่างๆ สามารถดำเนินการได้รวดเร็วขึ้นผลิตเสร็จเมื่อใดก็สามารถออก Invoice เพื่อการส่งออกได้เลยโดยไม่ต้องรอเวลาเพื่อไปขอรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าจากภาครัฐ เป็นการลดค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการขอใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ในส่วนของภาครัฐ ก็จะสามารถลดภาระด้านงบประมาณและบุคลากรในการออกใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าและการจัดเก็บข้อมูลได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด

26. กำโอาเซียนถึงพยายมพลักดันการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า

(ROO accumulation) ในขณะทีถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ FTA ทีกำกับประเทศต่างๆ เช่น อาเซียน-จีน อาเซียน-อินเดีย โม่สามารถสะสมได้ พุพผลิตภายในประเทศสมาชิก อาเซียนจะได้ประโยชน์อะไรจากกฎดังกล่าว

ตอบ วัตถุประสงค์หลักของการพลักดันให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในอาเซียน คือ เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบ/ทรัพยากรในภูมิภาคร่วมกัน และสร้างห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาค (Regional Supply Chain) เนื่องจกต้นทุนการผลิตสินค้า ทั้งวัตถุดิบ ค่าแรง และสินค้าทุน ทีเกิดขึ้นในประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศสามารถนำมารวมในการคำนวณถิ่นกำเนิดสินค้าอาเซียนซึ่งมีเกณฑ์ทั่วไป คือ เกณฑ์สัดส่วนมูลค่าการผลิตในภูมิภาค (Regional Value Content: RVC) อย่างน้อยร้อยละ 40 ของราคาสินค้าทีส่งมอบ ทำเรือ (Free on Board : F.O.B.) ดังนั้น การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าจึงเป็นปัจจัยสำคัญทีช่วยให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มในการผลิตในภูมิภาค ขณะเดียวกัน ยังช่วยให้มีการซื้อขายสินค้าระหว่างกันในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งจะสนับสนุนการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ตามเป้าหมายของการเป็น AEC

นอกจากนี้ ปัจจุบัน แม้ว่ำภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ ทีอาเซียนทำกับคู่เจรจายังไม่เปิดให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าข้ามความตกลงฯ ได้ แต่ขณะนี้อาเซียนอยู่ระหว่างพิจารณาจัดทำเขตการค้าเสรีร่วมกับคู่เจรจาในลักษณะอาเซียน +3 (จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น) หรือ +6 (จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย) เพิ่มเติมจากทีอาเซียนทำกับคู่เจรจาในแต่ละประเทศ ซึ่งหากดำเนินการสำเร็จ ก็จะทำให้สามารถสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าจากอาเซียนและคู่เจรจาต่างๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในแต่ละความตกลง โดยการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน +3 หรือ +6 นี้ จะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการเลือกใช้วัตถุดิบในการผลิตได้กว้างกว่ำจากเดิมทีเลือกใช้ได้แต่เพียงประเทศสมาชิกอาเซียนหรือประเทศคู่เจรจาประเทศใดประเทศหนึ่งในราคาที่แข่งขันกันมากขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการแข่งขัน และวางแผนหาทางใช้สิทธิประโยชน์จากแหล่งวัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

27. มาตรการรองรับการนำเข้าสินค้าเกษตรของไทยภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน (ATIGA) มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ของ WTO หรือไม่ อย่างไร และจะสามารถดำเนินมาตรการเหล่านี้ได้ตลอดไปหรือไม่

ตอบ ในหลักการ มาตรการรองรับการนำเข้าสินค้าเกษตรของไทยภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน (ATIGA) มีความสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของ WTO ยกเว้นบางมาตรการ เช่น

- ▶ มาตรการกำหนดให้ผู้นำเข้าและการขึ้นทะเบียนผู้นำเข้าต่อปี ซึ่งหากในทางปฏิบัติมีผลเป็นการจำกัดการนำเข้าหรือกีดกันการนำเข้า ก็อาจถือว่าขัดกับ ATIGA และ GATT ได้ ซึ่งต้องพิจารณาข้อมูลรายละเอียด เป็นกรณีไป

- ▶ มาตรการกำหนดค่าธรรมนิยมพิเศษ หากเก็บภายใต้ WTO สามารถเก็บได้ในอัตราที่กำหนดไว้ หากเก็บสูงกว่าถือว่าขัดพันธกรณีเรื่องการลดภาษีภายใต้ WTO สำหรับ ATIGA ห้ามเก็บค่าธรรมนิยมพิเศษสำหรับการนำเข้า หากเก็บถือว่าขัดพันธกรณีเรื่องการลดภาษีภายใต้ ATIGA สินค้าที่มีมาตรการนี้ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กากถั่วเหลือง

28. คำกล่าวที่ว่า “ความสำคัญหรือบทบาทของกรมศุลกากรจะลดลงไปเรื่อยๆ เมื่อมีการลดภาษีศุลกากรเหลืออัตราร้อยละ 0 สำหรับกว่าร้อยละ 90 ของสินค้าทั้งหมดภายใต้ AEC” จะเป็นจริงในอนาคตมากน้อยเพียงใด

ตอบ แม้ว่าไทยจะมีการลดภาษีศุลกากรภายใต้ AEC เป็นศูนย์สำหรับสินค้าเกือบทั้งหมดไปแล้ว กรมศุลกากรยังคงมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบว่าสินค้าที่เข้ามาโดยใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้ AEC มีถิ่นกำเนิดสินค้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนจริงหรือไม่ (ผ่านเกณฑ์กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า) นอกจากนี้ กรมศุลกากรยังมีหน้าที่หลักในการตรวจสอบความถูกต้องของราคาสินค้านำเข้าที่สำแดงว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด ตลอดจนมีหน้าที่ต้องตรวจสอบสินค้านำเข้าว่าเป็นของต้องห้ามต้องจำกัดอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือต้องมีการขออนุญาตนำเข้าด้วยหรือไม่

29. การดำเนินการยกเลิก รวมถึงมาตรการห้ามไม่ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนใช้ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีมีความคืบหน้าเพียงใด

ตอบ ประเทศสมาชิกอาเซียนมีพันธกรณีที่จะต้องยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้า ที่มีใช้ภาษี หรือ Non Tariff Barriers (NTBs) โดยสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศได้แจ้ง มาตรการมีใช้ภาษีที่พร้อมจะยกเลิกต่อสำนักเลขาธิการอาเซียน ดังนี้ ประเทศสมาชิก อาเซียน 5 ได้แก่ สิงคโปร์ ไทย มาเลเซีย บรูไน และอินโดนีเซีย จะต้องยกเลิก NTBs ภายในปี 2553 และสำหรับฟิลิปปินส์จะต้องยกเลิก NTBs ภายในปี 2555 ในส่วนของ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม จะต้องยกเลิก NTBs ในปี 2558 ซึ่งขณะนี้ประเทศ สมาชิกอาเซียนต่างก็ทยอยยกเลิกมาตรการมีใช้ภาษีกันมาตามลำดับ ทั้งนี้ ก็มี ปรากฏว่าสมาชิกอาเซียนยังใช้มาตรการ NTBs กันอยู่บ้าง จึงเป็นประเด็นที่ทุกฝ่าย จะต้องติดตามตรวจสอบการใช้มาตรการมีใช้ภาษีที่จะเป็นอุปสรรคต่อการค้าใน อาเซียนอย่างใกล้ชิด

อย่างไรก็ตาม ด้วยอาเซียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้มาตรการที่ มีใช้ภาษีที่เริ่มมีการนำมาใช้มากขึ้น หลังจากที่ได้ลด/ยกเลิกอุปสรรคด้านภาษี ระหว่างกันไปแล้ว อาเซียนจึงได้ตกลงให้แต่ละประเทศแจ้งมาตรการที่มีใช้ภาษีต่อ ประเทศสมาชิกอื่นล่วงหน้าอย่างน้อย 6 เดือน ก่อนที่กฎระเบียบจะมีผลใช้บังคับ และ ให้มีการกำหนดกลไกที่เข้มแข็งในการจัดการกับมาตรการเหล่านี้ นอกจากนี้ อาเซียน ยังอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลการใช้ NTBs ในอาเซียน โดยรวบรวมจากการร้องเรียน ของภาคเอกชนตามที่ประสบการณที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้มา พิจารณาเหตุผลความจำเป็น และจะพิจารณาจัดทำแผนงานการยกเลิกต่อไป

ไทยคงไม่สามารถดำเนินมาตรการ เหล่านี้ได้ตลอดไป ปัจจุบันถูกประเทศคู่ค้า ทักท้วงให้แก่ไขและดำเนินมาตรการให้ สอดคล้องกับพันธกรณี อย่างไรก็ตาม ไทย ต้องหาวิธีการดูแลผู้ประกอบการภายใน ประเทศด้วย

30. MRAs คืออะไร

ตอบ การจัดทำความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ของอาเซียนเป็นความตกลงระหว่างรัฐบาลของ 2 ประเทศหรือมากกว่า เพื่อให้มีการยอมรับร่วมบางส่วน หรือทั้งหมดของผลการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าของแต่ละฝ่าย สำหรับสินค้าที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ

ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยความตกลงยอมรับร่วม (The ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Agreement) ในปี 2541 เพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงานสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนในการจัดทำ MRAs ในสาขาต่างๆ ปัจจุบัน อาเซียนได้สรุปผลการจัดทำ MRAs ใน 2 สาขา ได้แก่ สาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาเครื่องสำอาง

31. การจัดทำ MRAs มีประโยชน์อย่างไร

ตอบ การจัดทำ MRAs ในอาเซียน ในสาขาการตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน จะช่วยลดความจำเป็นในการทดสอบสินค้าหลายครั้งก่อนที่จะนำมาวางจำหน่ายหรือใช้งานในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ดังนั้น MRAs จึงช่วยลดต้นทุนทางธุรกิจในการจัดทำรายงานผลการทดสอบและเพิ่มความแน่นอนในการเข้าสู่ตลาดของสินค้า ขณะเดียวกัน ผู้บริโภคยังสามารถเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้าในตลาดซึ่งได้ผ่านการทดสอบแล้วตามข้อกำหนดของ MRAs

32. จริงหรือไม่ เมื่อเกิดการหมุนเวียนของสินค้าโดยเสรีในภูมิภาค (free flow of goods) จะทำให้มีสินค้าคุณภาพต่ำ ไม่ได้มาตรฐานเข้ามาในประเทศไทย และจะมีมาตรการสร้างความมั่นใจได้หรือไม่ว่า สินค้าที่เข้ามาวางขายในประเทศไทย เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน

ตอบ หากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้านการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ไม่มีมาตรการและกลไกในการกำกับดูแลและควบคุมมาตรฐานของสินค้านำเข้าที่รัดกุม มีความเป็นไปได้ที่สินค้าคุณภาพต่ำ/ไม่ได้มาตรฐานจะเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น กระทั่งต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภคในประเทศ

อย่างไรก็ตาม ภายใต้ AEC อาเซียน ได้มีความร่วมมือด้านมาตรฐานและการรับรองคุณภาพสินค้า เช่น การปรับประสานมาตรฐานและกฎระเบียบด้านเทคนิคให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ สำหรับสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ยา และผลิตภัณฑ์ยาง และการจัดทำความตกลงยอมรับร่วม (MRAs) ในการตรวจสอบ

และรับรองมาตรฐานสินค้า ในสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาเครื่องสำอาง และยังอยู่ระหว่างการจัดทำและมีแผนที่จะขยายให้ครอบคลุมสาขาอื่นๆ เช่น อาหาร และยานยนต์ นอกจากนี้ ในอนาคต อาเซียนยังได้ตั้งเป้าหมายที่จะจัดทำเครื่องหมายอาเซียน (Marking Scheme) เพื่อป้องกันสินค้าดังกล่าวมีความสอดคล้องกับกฎระเบียบ/ข้อกำหนดทางเทคนิคของอาเซียนตามความตกลงที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่า อาเซียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการหมุนเวียนของสินค้า ที่มีคุณภาพมาตรฐานอย่างเสรีในภูมิภาค และได้ดำเนินมาตรการต่างๆ คืบหน้าไปมาก เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนในอาเซียนในฐานะผู้บริโภคขั้นสุดท้าย

33. การเปิดเสรีสินค้าภายใต้ AEC จะมีผลกระทบต่อสินค้าของไทยอย่างไร

ตอบ การเปิดเสรีสินค้าภายใต้ AEC จะทำให้สินค้าไทยส่งไปขายในตลาดอาเซียนได้ในต้นทุนที่ต่ำลงเนื่องจากภาษีศุลกากรขาเข้าที่ลดลง ในขณะที่เดียวกัน จะทำให้มีสินค้าชนิดเดียวกันกับที่ไทยผลิตเข้ามาแข่งขันกับสินค้าไทยในต้นทุนที่ต่ำลง อาจทำให้สินค้าไทยที่ไม่สามารถแข่งขันได้ต้องเสียส่วนแบ่งตลาดในประเทศ อย่างไรก็ตาม การนำเข้าสินค้าวัตถุดิบจากประเทศอาเซียนจะมีต้นทุนที่ต่ำลงด้วย เป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้กับสินค้าไทยทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ

34. จะใช้ AEC เพิ่มพูนประโยชน์แก่การค้าชายแดนได้อย่างไร

ตอบ การเป็น AEC ช่วยเพิ่มพูนประโยชน์แก่การค้าชายแดน เนื่องจากเป้าหมายหนึ่งของการเป็น AEC คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันในภูมิภาคอาเซียน โดยการลด/ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าทั้งภาษี และมีใช้ภาษี และมีการอำนวยความสะดวกทางการค้าในด้านต่างๆ อาทิ การปรับประสานพิธีการศุลกากรและมาตรการ

ด้านสุขอนามัยให้สอดคล้องกัน การจัดทำความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกการขนส่งสินค้าผ่านแดนและข้ามแดนของอาเซียน และการจัดตั้ง ASEAN Single Window ฯลฯ ขณะเดียวกัน อาเซียนยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ให้เชื่อมโยงถึงกัน

ปัจจัยดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการค้าชายแดนในภูมิภาคให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยประเทศที่มีการการค้าชายแดนกับไทย ได้แก่ มาเลเซีย พม่า สปป.ลาว และกัมพูชา ในปี 2554 การค้าชายแดนไทย มีมูลค่ารวม 899,783.1 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 78.4 ของการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศดังกล่าว ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 15.6

35. เมื่ออาเซียนเป็น AEC แล้ว บริการและสินค้าด้าน ICT จะมีราคาต่ำลงหรือไม่

ตอบ ภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) สาขา ICT เป็น 1 ใน 12 สาขาเร่งรัดการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ ซึ่งอาเซียนได้กำหนดแผนงาน (Roadmap) ในการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนในสาขานี้ และเป็นไปตามเป้าหมายภายใต้กรอบความตกลง e-ASEAN ซึ่งได้มีการลงนามตั้งแต่ปี 2543 เพื่อให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีความแข็งแกร่งด้าน ICT และลดความแตกต่างทางดิจิทัลในประเทศสมาชิกอาเซียนและระหว่างประเทศสมาชิก โดยมาตรการสำคัญที่ได้ดำเนินการ คือ การลด/ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนในสาขา ICT ซึ่งจะส่งผลให้สินค้าและบริการด้าน ICT ใน AEC มีราคาต่ำลง และสามารถแข่งขันได้ในตลาดระหว่างประเทศ

36. AEC จะส่งผลต่อการเข้าถึงยารักษาโรคของคนไทยอย่างไร

ตอบ AEC จะช่วยให้ประชาชนในประเทศไทยสามารถเข้าถึงยารักษาโรคที่ผลิตขึ้นในอาเซียนที่นำเข้ามาขายในประเทศไทยในราคาที่มีแนวโน้มลดลง เพราะยารักษาโรคที่ผลิตขึ้นในอาเซียนจะไม่ถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้า ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนในการนำเข้ลดลงด้วย เนื่องจากยารักษาโรคเป็นหนึ่งในสินค้าที่ไทยต้องลดภาษีนำเข้าหากยานั้นส่งมาจากประเทศอาเซียน ทำให้ยาดังกล่าวมีราคาถูกลง ผู้ป่วยที่มีรายได้น้อยจะมีโอกาสในการซื้อยาได้มากขึ้น

การค้าบริการ/การลงทุน

37. การเปิดตลาดการค้าบริการในอาเซียนมีความเป็นมา และมีเป้าหมายอย่างไร

ตอบ กรอบความตกลงด้านบริการของอาเซียนที่ได้ลงนามเมื่อ พ.ศ. 2538 มีวัตถุประสงค์หลัก คือ (1) การเพิ่มความร่วมมือเพื่อสร้างประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน (2) การลดข้อจำกัดด้านการค้าบริการระหว่างกัน และ (3) การเปิดเสรีด้านการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนให้มากกว่าระดับที่เปิดภายใต้ GATS โดยให้มีคณะกรรมการประสานงานด้านการค้าบริการ (Coordinating Committee on Services : CCS) เป็นผู้ควบคุมดูแลการดำเนินการตามข้อตกลง AFAS ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจากสมาชิกอาเซียนรับผิดชอบงานด้านการเจรจาและปฏิบัติตาม AFAS ผลของการดำเนินการทำให้สมาชิกอาเซียนเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ข้อผูกพันของตนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2538 ต่อมาอาเซียนมีแผนงานการนำไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Blueprint) ได้กำหนดแผนงานด้านการค้าบริการไว้ในหัวข้อ Free Flow of Services ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนการก้าวไปสู่ความเป็น Single Market and Production Base โดยสาระสำคัญคือให้สมาชิกดำเนินการ เปิดเสรีการค้าบริการในระดับสูงขึ้นตามเป้าหมายและกรอบเวลาอย่างชัดเจน โดยยังคงยึดถือ AFAS เป็นกติกาในการยกเลิกมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการในอาเซียน

38. อะไรคือสาระสำคัญของแผนงานการเปิดเสรีการค้าบริการตามแผนแม่บทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

ตอบ ลด/เลิกข้อจำกัดต่อการค้าบริการภายในปี 2553 สำหรับสาขาในกลุ่มสำหรับ 4 สาขาบริการสำคัญ (Priority Integration Sectors: PIS) ได้แก่ การขนส่งทางอากาศ เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ และการท่องเที่ยว และสำหรับสาขาบริการสำคัญที่ 5 ได้แก่ โลจิสติกส์ ให้ลดเลิกข้อจำกัดให้ได้ภายในปี 2556 ส่วนสาขาบริการอื่นๆ

ที่เหลือนอกจากนั้น ให้ลดเลิกข้อจำกัดภายในปี 2558 (ซึ่งเป็นปีเป้าหมายที่จะจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน)

สาระสำคัญของแผนฯ มีดังนี้

1) ดำเนินการเจรจาเพื่อเปิดเสรีอย่างต่อเนื่องเป็นรอบๆ รอบละ 2 ปี จนถึงปี 2558

2) ยกเลิกข้อจำกัดทั้งหมดสำหรับการให้บริการและการใช้บริการข้ามพรมแดน (โดยไม่มีการจัดตั้งกิจการ) ยกเว้นกรณีมีเหตุผลอันสมควร (เช่น เพื่อความปลอดภัยของสาธารณชน) ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการตกลงระหว่างประเทศสมาชิกเป็นกรณีๆ ไป

3) สำหรับการจัดตั้งกิจการ ให้อนุญาตสัดส่วนการถือหุ้นของคนสัญชาติอาเซียนให้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เช่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ในปี 2551 และร้อยละ 70 ในปี 2553 เฉพาะสำหรับสาขาบริการสำคัญ ส่วนสาขาบริการอื่นๆ ที่เหลือจะต้องให้คนสัญชาติอาเซียนถือหุ้นได้อย่างน้อยร้อยละ 70 ในปี 2558

4) สำหรับสาขาการเงิน ให้ทยอยเปิดเสรีสำหรับสาขาที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศได้ระบุไว้ภายในปี 2558 และทยอยเปิดเสรีในสาขาบริการอื่นที่เหลือภายในปี 2563

5) ดำเนินการจัดทำข้อตกลงการยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพที่กำลังเจรจาอยู่ให้แล้วเสร็จ ซึ่งรวมบริการวิศวกรรม สถาปัตยกรรม บัญชี การสำรวจ (Surveying) การแพทย์ภายในปี 2551 และทันตกรรมภายในปี 2552 รวมทั้งให้กำหนดวิชาชีพอื่นๆ เช่น บุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อจัดทำข้อตกลงยอมรับคุณสมบัติให้แล้วเสร็จภายในปี 2555 และต้องมีการดำเนินการตามข้อตกลงดังกล่าวภายในปี 2558

39. พันธกรณีที่เกี่ยวข้อง: ต้องดำเนินการภายใต้การเปิดเสรีการค้าบริการคืออะไร

ตอบ - การให้บริการแบบข้ามพรมแดน (Mode 1) และการให้คนในประเทศเดินทางไปบริโภคบริการในต่างประเทศ (Mode 2): จะต้องยกเลิกข้อจำกัดทั้งหมด แต่ทั้งนี้หากมีเหตุผลจำเป็นที่จะต้องคงเงื่อนไขบางประการสำหรับสาขาบริการนั้นๆ ก็อาจสามารถทำได้

- การให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาจัดตั้งธุรกิจ (Mode 3): ได้มีการกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องเปิดให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาจัดตั้งธุรกิจโดยถือหุ้นได้มากขึ้นจนถึง 70% ซึ่งจะเปิดอย่างเป็นขั้นๆ ดังนี้

▶ สำหรับสาขาที่เป็น Priority services sectors ซึ่งได้แก่ (1) E-ASEAN – บริการที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และโทรคมนาคม (2) Tourism (3) Healthcare โดยสาขาดังกล่าวเปิดเป็นขั้นบันไดร้อยละ 49 ในปี 2549, ร้อยละ 51 ในปี 2551, และ ร้อยละ 70 ในปี 2553

▶ สำหรับสาขา Logistics: ร้อยละ 49 ในปี 2551, ร้อยละ 51 ในปี 2553 และ ร้อยละ 70 ในปี 2556

▶ สำหรับสาขาบริการอื่นๆ ที่เหลือ (ซึ่งได้แก่ บริการด้านวิชาชีพ ก่อสร้าง การจัดจำหน่าย การศึกษา สิ่งแวดล้อม ขนส่ง และอื่นๆ) : ร้อยละ 49 ในปี 2551, ร้อยละ 51 ในปี 2553 และ ร้อยละ 70 ในปี 2558

นอกจากนี้ ต่อไปสมาชิกจะได้มีการหารือเพื่อลด/ยกเลิกข้อจำกัดอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจอีกด้วย ทั้งนี้ สำหรับสาขาการเงิน และการขนส่งทางอากาศ จะได้มีการกำหนดเป็นการเฉพาะแตกต่างไป

▶ การเปิดให้บุคคลธรรมดาเดินทางเข้ามาให้บริการ (Mode 4) : ให้สมาชิกผูกพันเปิดตลาดมากขึ้น และส่งเสริมในเรื่องการเคลื่อนย้ายบุคลากรอาเซียนให้สามารถเดินทางและทำงานในประเทศสมาชิกได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เป้าหมายต่างๆ ข้างต้นอาจมีความยืดหยุ่นได้บ้างในระดับหนึ่ง ซึ่งจะต้องมีการหารือระหว่างประเทศสมาชิกต่อไป

40. ตารางข้อผูกพันการค้าบริการในอาเซียน คืออะไร

ตอบ ตารางข้อผูกพันการค้าบริการ (Schedule of specific commitment) หรือเรียกว่าข้อผูกพันการค้าบริการ ที่ทุกสมาชิกอาเซียนจะต้องจัดทำขึ้น เป็นเอกสารข้อผูกพันที่มีการระบุสาขาบริการที่มีการเปิดตลาดหรือเปิดเสรีในเอกสารเดียวกันนี้ สมาชิกสามารถระบุมาตรการหรือข้อจำกัดที่ต้องการใช้ปฏิบัติกับผู้ให้บริการต่างชาติได้ แต่การสงวนมาตรการนั้นต้องได้รับการยินยอมจากอาเซียนก่อน

การผูกพันเปิดตลาดนี้ สมาชิกไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อผูกพันของตนไปในทางที่เป็นข้อจำกัดที่เข้มงวดกว่าที่ผูกพันได้ หรือไม่เพิ่มเติมมาตรการอื่นใดที่เป็นอุปสรรคทางการค้าบริการต่อผู้ให้บริการของสมาชิกอื่นในอนาคตมากขึ้นไปกว่าที่ได้ระบุไว้ในข้อผูกพัน ยกเว้นการนำเข้าสู่กระบวนการเจรจาใหม่

ข้อผูกพันการค้าบริการ ถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ให้บริการและนักลงทุนของทุกประเทศสมาชิกต้องเรียนรู้ ใล้ใจ และรู้จักใช้ประโยชน์ เพราะเป็นข้อบังคับซึ่งถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ และในเวลาเดียวกันได้บังคับซึ่งถึงมาตรการที่เป็นข้อจำกัดต่อนักลงทุนด้วย

41. ไทยได้ประโยชน์อะไรจากการเปิดตลาดบริการภายใต้อาเซียน

ตอบ ในด้านสิทธิประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ คือ สมาชิกอาเซียนทุกประเทศต้องผูกพันเปิดตลาดบริการให้ไทยด้วยเช่นเดียวกัน โดยมีระดับของการผูกพันเปิดตลาดไม่น้อยไปกว่าระดับการเปิดตลาดของไทย ซึ่งผู้ประกอบการไทยก็จะสามารถเข้าไปลงทุนในธุรกิจบริการตามที่สมาชิกอาเซียนได้ผูกพันไว้ในตารางข้อผูกพัน โดยการลงทุนของไทยจะได้รับการปฏิบัติจากรัฐบาลของสมาชิกอาเซียนอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการลดความเข้มงวดในการใช้มาตรการและกฎระเบียบต่างๆ ต่อกการลงทุนของไทยด้วย นอกจากนี้ไทยจะได้รับประโยชน์ทั้งในเรื่องของการดึงดูดการลงทุนเข้ามาในประเทศ และยังเป็นการส่งสัญญาณด้านบรรยากาศการลงทุนที่ดีต่อประเทศนอกภูมิภาคอาเซียนด้วย ข้อผูกพันของไทยได้แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการของภาครัฐในการเปิดให้มีการลงทุนจากต่างประเทศภายใต้ข้อผูกพันเป็นลายลักษณ์อักษร มีความโปร่งใสและชัดเจน ซึ่งจะสร้างความมั่นใจต่อนักลงทุน

42. ตัวอย่างจริงจะใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีบริการภายใต้ AEC ได้มากที่สุด

ตอบ การเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการมีทั้งสิ้น 4 รูปแบบ (mode of supply) ได้แก่ Mode 1 การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross-border Supply) Mode 2 การเดินทางไปใช้บริการต่างประเทศ (Consumption Abroad) Mode 3 การจัดตั้งธุรกิจ (Commercial Presence) Mode 4 การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Movement of Natural Person) ดังนั้น นักธุรกิจต้องพิจารณาการใช้ประโยชน์จากการเปิดตลาดทั้ง 4 mode โดยเฉพาะ mode 3 หรือการเข้าไปจัดตั้งธุรกิจ ซึ่งหลังจากปี 2558 นักลงทุนไทยสามารถเข้าไปลงทุนในธุรกิจของอาเซียนโดยการถือหุ้นเป็นสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 70 หากธุรกิจไทยไม่ใช่อีกาสดังกล่าวเข้าไปลงทุนในต่างประเทศก็เท่ากับว่าไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการเปิดตลาดใน mode 3 ในขณะนี้ มีธุรกิจของคนไทยที่เข้าไปลงทุนและประสบความสำเร็จในอาเซียน แต่ยังมีจำนวนไม่มาก ส่วนหนึ่งเกิดจากอุปสรรคการจัดตั้งธุรกิจที่ทำให้ต้นทุนสูง แต่เมื่ออาเซียนมีการเปิดเสรีได้ตามเป้าหมาย AEC อุปสรรคทางกฎหมายจะลดลงมาก

นอกจากนี้ การบริการในรูปแบบที่ 1 หรือ การบริการข้ามพรมแดน ก็มีแนวโน้มการขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันทำให้การให้บริการข้ามพรมแดนทำได้โดยผ่านสื่อคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการและผู้รับบริการต่างไม่จำเป็นต้องเดินทางข้ามพรมแดนไปมาหาสู่กันเพื่อให้หรือใช้บริการ แต่สามารถทำธุรกรรมผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือโทรศัพท์ก็ได้ เช่น การซื้อหนังสือผ่านเว็บไซต์ การบริการอ่านผลเอ็กซ์เรย์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยรังสีแพทย์ที่อยู่ต่างประเทศ และการสำรองที่นั่งเครื่องบินทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ธุรกิจบริการใน mode 1 นี้ ประเทศอาเซียนมักไม่มีข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด จึงน่าจะเป็นโอกาสที่ธุรกิจไทยจะใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีใน mode 1 ให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการแข่งขันในการให้บริการของธุรกิจอาเซียนจะทวีความเข้มข้นขึ้นเป็นลำดับ นักธุรกิจ/ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องรักษาคุณภาพของบริการให้ได้มาตรฐานสากล และหมั่นติดตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการให้บริการของตนอย่างต่อเนื่อง

43. ธุรกิจบริการมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของไทยอย่างไร

ตอบ ธุรกิจการค้าบริการมีความแตกต่างจากการค้าสินค้า มีความหลากหลายใน รูปแบบและวิธีการใช้บริการต่อผู้บริโภค และบริการบางประเภทยังเป็นต้นทุนของ สินค้า รวมทั้งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ยิ่งเศรษฐกิจมีการพัฒนา ขึ้นมากเท่าไร ภาคบริการจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นไปเป็นลำดับในประเทศพัฒนา แล้ว ภาคบริการมักจะมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงกว่าภาคเกษตร/อุตสาหกรรม เช่น EU มีภาคบริการร้อยละ 72.8 ของ GDP ในขณะที่ สหรัฐฯ มีภาคบริการร้อยละ 76.9 ของ GDP และญี่ปุ่น ร้อยละ 76.5 สำหรับไทย มีภาคบริการอยู่ที่ร้อยละ 45.1 (ที่มา: World Economic Outlook Database, April 2553) ธุรกิจบริการที่อยู่ในกลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน อย่างบริการสุขภาพ การศึกษา บริการสื่อสารโทรคมนาคม และบริการขนส่ง โลจิสติกส์ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของประชาชนคนไทยให้มีคุณภาพ ชีวิตที่ดี เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าของประเทศ นอกจากนี้ บริการในกลุ่มที่ไปเสริมสร้าง ธุรกิจหรือรายได้ก็มีความสำคัญที่ไปช่วยต่อยอด เพิ่มมูลค่าของบริการให้สูงขึ้น เช่น ธุรกิจบันเทิง สื่อทัศนีย์ ท่องเที่ยว สุขภาพ ความงาม และวิชาชีพ เป็นต้น

44. การเปิดตลาดบริการโลจิสติกส์ภายใต้กรอบ AEC

มีขอบเขตกว้างขวางเพียงใด

ตอบ อาเซียนตกลงให้บริการโลจิสติกส์เป็นหนึ่งในสาขาเร่งรัดการรวมกลุ่มหรือ Priority Sectors เพราะตระหนักถึงความสำคัญของบริการโลจิสติกส์ที่มีต่อการเป็น ตลาดสินค้าและบริการร่วมกันและมีฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียนตามกรอบ AEC โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนเร่งเปิดตลาดบริการโลจิสติกส์ให้แกกัน โดยการลด/เลิก ข้อจำกัดของการเข้าสู่ตลาด และอนุญาตให้ผู้ให้บริการอาเซียนเข้ามาถือหุ้นใน นิติบุคคลในประเทศไทยได้อย่างน้อยร้อยละ 70 ภายในปี 2556

บริการโลจิสติกส์ที่อาเซียนผูกพันการเปิดตลาด ครอบคลุมเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าหรือ Freight logistics ดังต่อไปนี้

- บริการยกขนส่งสินค้าที่ขนส่งทางทะเล (Maritime Cargo Handling Services)
- บริการโกดังและคลังสินค้า (Storage & Warehousing Services)
- บริการตัวแทนบริหารจัดการขนส่งสินค้า (Freight Transport Agency Services)
- บริการเสริมอื่นๆ (Other Auxiliary Services) เช่น โบรกเกอร์ ตรวจสอบสินค้าและจัดเตรียมเอกสารการขนส่ง เป็นต้น
- บริการจัดส่งพัสดุ (Courier Services)
- บริการด้านการบรรจุภัณฑ์ (Packaging Services)
- บริการบริหารจัดการพิธีการศุลกากร (Customs Clearance Services)
- บริการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Freight Transportation – Excluding Cabotage)
- บริการขนส่งสินค้าทางอากาศระหว่างประเทศ (Air Freight Services)
- บริการขนส่งสินค้าทางรางระหว่างประเทศ (International Rail Freight Transport Services)
- บริการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างประเทศ (International Road Freight Transport Services)

45. ธุรกิจบริการต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหรือพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับผลกระทบจากการเปิดเสรี AEC สามารถขอใช้เงินกองทุน FTA ของกระทรวงพาณิชย์ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ได้ กองทุน FTA หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า “โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า” มีกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารกองทุน FTA มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบหรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบ หรือผู้ประกอบการที่ประสงค์จะให้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสามารถเขียนโครงการขอรับความช่วยเหลือได้ แต่ความช่วยเหลือจะเป็นระยะสั้น 1-3 ปี ในรูปแบบของจัดหาที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยและพัฒนาปรับปรุงธุรกิจ การฝึกอบรม และพัฒนาทักษะอาชีพ ที่ผ่านมาได้ให้ความช่วยเหลือทั้งภาคสินค้าและบริการ ในส่วนของภาคบริการ ให้ความช่วยเหลือไปแล้ว เช่น บริการขนส่ง บริการอาหาร และบริการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจต่างๆ สามารถเสนอโครงการผ่านสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการค้า ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่กลุ่มงานบริหารกองทุน FTA สำนักกสิทธิประโยชน์ทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ นอกจากนี้ ยังมีธุรกิจบริการบางประเภทที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐโดยตรง เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม หากผู้ประกอบการธุรกิจบริการได้รับผลกระทบ ก็สามารถแจ้งปัญหาต่อหน่วยงานที่ว่ามีอีกทางหนึ่ง

46. กิจทางการเปิดตลาดธุรกิจบริการของประเทศอาเซียนต่อจากนี้ไป จะเป็นอย่างไร

ตอบ การเปิดตลาดหรือเปิดเสรีบริการในกรอบ AEC จะมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ระบุไว้ใน AEC Blueprint ในการจัดทำข้อผูกพันแต่ละชุด จะมีการปรับปรุงระดับการเปิดเสรีให้ครอบคลุม และมีผลผูกพันในเชิงลึกมากกว่าข้อผูกพันชุดก่อนหน้านั้น ระดับการเปิดตลาดของอาเซียนในชุดที่ 1-7 ส่วนใหญ่แล้ว มีระดับไม่สูงมากนัก หลายประเทศยังจำกัดสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนอาเซียนไว้ไม่เกินกึ่งหนึ่ง แต่ในข้อผูกพันชุดที่ 8 และชุดต่อไป จะมีการเปลี่ยนแปลงระดับการเปิดตลาดบริการครั้งสำคัญของอาเซียน เพราะประเทศสมาชิกต้องอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาถือหุ้นในนิติบุคคลในประเทศได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ในสาขาบริการที่เร่งรัดการรวมกลุ่ม หรือ priority integration sectors และร้อยละ 51 ในสาขาอื่นที่เหลือ

47. ดีหรือไม่ที่ปัจจุบันมีนักศึกษาต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนบ้าน เข้ามาเรียนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นมาก

ตอบ จากสถิติที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการรวบรวมไว้ พบว่านักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของไทย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาจากประเทศจีนและประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ พม่า ลาว เวียดนาม และกัมพูชา โดยในปีการศึกษา 2553 นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษาของไทยที่มีจำนวนมากที่สุด คือ จีน 9,329 คน รองลงมาได้แก่ สปป.ลาว 1,311 คน พม่า 1,310 คน เวียดนาม 1,100 คน และกัมพูชา 944 คน ตามลำดับ สาขาวิชาที่ได้รับความนิยมมาก เช่น บริหารธุรกิจ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และธุรกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีนักเรียนต่างชาติที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนนานาชาติ และเข้ามาเรียนหลักสูตรระยะสั้นอีกเป็นจำนวนมาก นับว่าการบริการการศึกษาเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยปีละหลายหมื่นล้านบาท

การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานที่เป็นสากล เพื่อรองรับการไปสู่ AEC ยังเป็นการดึงดูดให้นักศึกษาไทยไม่ต้องเดินทางไปเรียนในต่างประเทศ สามารถส่งเงินตราต่างประเทศไว้ในประเทศได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี นอกจากนี้ นักศึกษาต่างชาติจะกลายเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดแนวคิด ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญา ซึ่งจะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในขณะนี้ไทยและสมาชิกอาเซียนกำลังก้าวเข้าสู่การเป็น AEC การเตรียมความพร้อมเรื่องทักษะภาษาแต่อย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ต้องรวมถึงทักษะในการทำงาน ทักษะในการอยู่ร่วมกับคนอื่น เพื่อให้สามารถอยู่ท่ามกลางความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นับว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเชื่อมโยงประชาชนของอาเซียน หรือ ASEAN Connectivity เข้าด้วยกัน

48. อาเซียนมีนโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการศึกษาอย่างไร

ตอบ การศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน ความสำคัญด้านการศึกษาปรากฏในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (A Blueprint for ASEAN Socio-Cultural Community) ที่กำหนดให้การพัฒนามนุษย์เป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกในการเสริมสร้างวิถีชีวิตที่ดีของประชากรในภูมิภาค ด้วยการส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมบุคลากร การเสริมสร้างศักยภาพประชากร การส่งเสริมให้มีการสร้างนวัตกรรม และการบริหารจัดการ การส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศและวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างความเป็นอยู่และวิถีชีวิตที่ดีของผู้คนในภูมิภาค

แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ในการดำเนินงานด้านการศึกษา แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์โดยให้ความสำคัญต่อการการสร้างสังคมนวัตกรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับได้รับการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา

การส่งเสริมและพัฒนาการดูแลเด็กปฐมวัย และการเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับเยาวชน ด้วยการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียนบนพื้นฐานของมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกัน โดยอาเซียนได้กำหนดให้ประเทศต่างๆ มีการดำเนินการด้านการศึกษา เช่น

- ▶ การจัดการศึกษาเพื่อให้ทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาในอาเซียนภายในปี 2558 โดยมุ่งเน้นการจัดการไม่รู้หนังสือ และจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาสำหรับทุกคนอย่างเสมอภาค ปราศจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม ภูมิภาคศาสตร์ชาติพันธุ์ และ/หรือความพิการทางกาย

- ▶ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการปรับตัวในด้านการศึกษารวมทั้งการจัดการศึกษาฝึกอบรมด้านทักษะ อาชีวศึกษา ด้านเทคนิคในภูมิภาค ด้วยการพัฒนาโครงการความร่วมมือทางการศึกษา และพัฒนาด้านเทคนิค เช่น การฝึกอบรมครู และเจ้าหน้าที่ โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะในประเทศ สปป.ลาว พม่า เวียดนาม และกัมพูชา

- ▶ การส่งเสริมความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะในสังคมที่ถูกละเลย ด้วยการศึกษาทางไกลและ e-learning

- ▶ การส่งเสริมเครือข่ายทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาหลายๆ ระดับ และดำเนินการสร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัย การเสริมสร้างและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนนักเรียนและเจ้าหน้าที่

- ▶ การปฏิสัมพันธ์ทางอาชีพในภูมิภาค ซึ่งรวมถึงการสร้างกลุ่มวิจัยภายในสถาบันระดับอุดมศึกษา ด้วยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

- ▶ การส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมทางการศึกษาสำหรับสตรีและเด็กหญิง
- ▶ การพัฒนาและเสนอหลักสูตรอาเซียนศึกษา ทั้งในระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา
- ▶ การสนับสนุนพลเมืองของประเทศสมาชิกให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษ เพื่อให้สามารถสื่อสารกันได้โดยตรงและเข้าร่วมในประชาคมระหว่างประเทศได้กว้างขวางขึ้น
- ▶ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การส่งเสริมการพัฒนาการดูแลเด็กปฐมวัยด้วยการแบ่งปันวิธีปฏิบัติอันดีเลิศ ประสบการณ์ และการเสริมสร้างศักยภาพในด้านดังกล่าวระหว่างกัน

แผน 5 ปี ด้านการศึกษา ของอาเซียน

อาเซียนได้จัดทำแผน 5 ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน (2554-2558) โดยมีสาระสำคัญของแผนฯ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน

- ▶ การจัดทำคู่มืออาเซียนเพื่อส่งเสริมการสร้าง ความตระหนักและค่านิยมร่วมระหว่างนักเรียนระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
- ▶ การสนับสนุนให้มีการจัดทำหลักสูตรอาเซียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในมุมมองของความเป็นภูมิภาคเดียวกัน
- ▶ การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักการศึกษา ครู และบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ
- ▶ การส่งเสริมให้มีการจัดมูมอาเซียนในโรงเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 คุณภาพและโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย

- ▶ การเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา ยุทธศาสตร์นี้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน
- ▶ การเพิ่มคุณภาพการศึกษา การจัดมาตรฐานการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และมีผลตอบแทนครูที่มีผลงานเป็นเลิศ
- ▶ การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนและการจัดการศึกษาให้มีความเป็นสากล เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพเศรษฐกิจของยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยแรงงานที่มีทักษะและความชำนาญการสูง และสามารถเคลื่อนย้ายไปประกอบอาชีพในอาเซียน
- ▶ การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรรายสาขาอื่นๆ เพื่อพัฒนาการศึกษา เช่น สนับสนุนการศึกษาด้านสภาพแวดล้อม การจัดการด้านความเสี่ยงและภัยพิบัติ การจัดการศึกษาเพื่อสิทธิมนุษยชน การจัดการศึกษาเพื่อการป้องกัน HIV/AIDS

ปฏิญญาชะอำ-หัวหินว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน

กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทยได้ยกร่างปฏิญญาชะอำ-หัวหินว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน และได้ร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศในการนำเสนอเอกสารดังกล่าวให้ผู้นำอาเซียนให้การรับรองในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 เมื่อปี 2553 ปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา เป็นกรอบการดำเนินงานด้านการศึกษาฉบับแรกของอาเซียน ที่เน้นความสำคัญของบทบาทการศึกษาในการสร้างประชาคมอาเซียน ทั้ง 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจและประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้

บทบาทการศึกษาต่อเสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง

การสร้าง ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของกฎบัตรอาเซียน การส่งเสริมหลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน การตระหนักในคุณค่าและค่านิยมทางวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายผู้บริหารโรงเรียน เพื่อบูรณาการความร่วมมือด้านการศึกษา การจัดงานฉลองวันอาเซียนในประเทศสมาชิกในช่วงเดือนสิงหาคมซึ่งเป็นวันก่อตั้งอาเซียน

บทบาทการศึกษาในเสาหลักด้านเศรษฐกิจ

การจัดทำกรอบการพัฒนาทักษะในอาเซียน การพัฒนาระบบการถ่ายโอนนักเรียน การเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีความชำนาญการในภูมิภาค การพัฒนามาตรฐานอาชีพที่เน้นศักยภาพในอาเซียนที่สามารถสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

บทบาทการศึกษาในเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรม

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในชุมชนชนบท การจัดหลักสูตรระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมอาเซียน การสนับสนุนการเรียนภาษาอาเซียน การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนในเยาวชน การพัฒนาด้านการวิจัยและการพัฒนาในภูมิภาค การสร้างความรู้และตระหนักเกี่ยวกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อบรรลุเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชน การจัดทำเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกันตลอดจนการร่วมแบ่งปันทรัพยากรและจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาค

การดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ธาดาธำรงเวช) ได้ประกาศนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 7 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยมุ่งเน้นเป้าหมายคือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

2. การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม
3. การปฏิรูปครูเพื่อยกฐานะครูและวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง
4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
5. การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การศึกษาทัดเทียมนานาชาติ
6. การสนับสนุนการพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ
7. การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

ทั้งนี้ แนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาของประเทศไทย 5 แนวทาง เพื่อเตรียมพร้อมการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของประเทศไทย ภายในปี 2558 ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผน 5 ปี ด้านการศึกษาของอาเซียน ได้แก่

แนวทางที่ 1 เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน ให้แก่ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

แนวทางที่ 2 พัฒนาศักยภาพนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมในการเป็นพลเมืองอาเซียน และสอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม รวมทั้งการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน และการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

แนวทางที่ 3 พัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อสร้างการยอมรับในคุณภาพการศึกษา การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล เพื่อสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพ รวมทั้งการส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

แนวทางที่ 4 เตรียมความพร้อม การพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา รวมทั้งการเปิดเสรีด้านแรงงานในอาเซียน

แนวทางที่ 5 บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย รวมทั้งการจัดตั้งและพัฒนากลไกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างยั่งยืน

โดยกระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการคือ การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีทักษะและความชำนาญการ พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันของภูมิภาค การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และยกระดับคุณภาพสถาบันการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเคลื่อนย้ายนักเรียนนักศึกษาในภูมิภาค โดยมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- (1) การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนแก่เด็ก เยาวชน บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไป
- (2) การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอาเซียน
- (3) การพัฒนาทักษะ ICT
- (4) การจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนตลอดจนการอยู่ร่วมกันอย่างสันติท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอุดมศึกษา และการอาชีวศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา
- (5) การพัฒนาทักษะวิชาชีพที่จะเป็นในตลาดแรงงานอาเซียนเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือและการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- (6) การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อรองรับการถ่ายโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันการศึกษา และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายนักเรียนนักศึกษาในภูมิภาค
- (7) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

49. นักเรียนนักศึกษาไทยควรเร่งฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะกลายเป็นภาษาของอาเซียน รวมทั้งภาษาเพื่อนบ้านก็มีความสำคัญ ภาษาจะเป็นสื่อให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจในวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ของประเทศเพื่อนบ้านได้ดียิ่งขึ้นนอกจากนั้น ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ และความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ หรือ Creative Economy ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ธุรกิจต้องแข่งขันกันรุนแรง ต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพสูง สามารถแก้ไขปัญหาได้ดี คิดวิเคราะห์เป็น และมีภาวะการเป็นผู้นำสูง

ตอบ นักเรียนนักศึกษาไทยควรเร่งฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะกลายเป็นภาษาของอาเซียน รวมทั้งภาษาเพื่อนบ้านก็มีความสำคัญ ภาษาจะเป็นสื่อให้สามารถเรียนรู้และเข้าใจในวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ของประเทศเพื่อนบ้านได้ดียิ่งขึ้นนอกจากนั้น ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ และความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ หรือ Creative Economy ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ธุรกิจต้องแข่งขันกันรุนแรง ต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพสูง สามารถแก้ไขปัญหาได้ดี คิดวิเคราะห์เป็น และมีภาวะการเป็นผู้นำสูง

50. การเข้ามาของการบริการด้าน ICT ที่บริษัทสิงคโปร์ได้เปรียบ เราเตรียมพร้อมรับมือไว้หรือยัง

ตอบ อาเซียนได้จัดการบริการด้าน ICT อยู่ในกลุ่มสาขาบริการที่ต้องลดข้อจำกัดด้านมาตรการให้เร็วกว่าสาขาบริการอื่นๆ โดยจัดในกลุ่ม e-ASEAN ที่มีสาขาโทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์ การเปิดตลาด e-ASEAN ไม่ควรมองในมิติของการเสียเปรียบอย่างเดียว ในความเป็นจริงการเปิดตลาดภาคบริการจะส่งผลดีต่อประชากรในฐานะผู้บริโภคที่จะมีโอกาสได้ใช้บริการที่มีคุณภาพในราคาที่ถูกลง เพราะการเปิดตลาดเป็นการสร้างให้มีการแข่งขันกันและป้องกันการผูกขาด นอกจากนี้ ผู้ให้บริการในสาขาอื่นๆ รวมทั้งผู้ประกอบการในธุรกิจต่างๆ ก็อยู่ในฐานะที่พึงพาการพัฒนาด้าน ICT ด้วย เพื่อลดต้นทุนของธุรกิจทุกภาคส่วนจึงอยู่ในฐานะได้ประโยชน์

อย่างไรก็ตาม หากจะมองในมิติของการเสียเปรียบนั้น อาจมองได้ในประเด็นของการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการภายในประเทศที่เป็น SMEs ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มบริการคอมพิวเตอร์ ในเรื่องนี้กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ มียุทธศาสตร์ในการเจรจา

ไม่ใช่ว่าจะต้องเจรจาเปิดตลาดให้มีความเป็นเสรีมากจนไม่คำนึงถึง SMEs สิ่งที่กรมฯ ทำคือ ไทยจะลดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการบริการบางประการเท่านั้น ขณะที่ได้สงวนข้อจำกัดหรือเงื่อนไขไว้ในข้อผูกพันเพื่อดูแล SMEs ของไทย เช่น อาเซียนกำหนดให้ทุกประเทศสมาชิกอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 70 ซึ่งไทยก็ต้องดำเนินการตามที่กำหนดในเป้าหมายนั้น แต่ในเบื้องต้น ไทยมีการสงวนเรื่องผู้บริหารบริษัทต่างชาติต้องเป็นสัญชาติไทย การสงวนสิทธิในการช่วยเหลือ SMEs ไทยด้วยการอุดหนุนและไม่อนุญาตให้ถือครองที่ดิน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถสงวนการเปิดตลาดสาขาที่อ่อนไหวมากได้ ภายใต้หลักการความยืดหยุ่น (Flexibility) แต่ต้องไม่เกินกว่าสัดส่วนที่ตกลงกัน สำหรับเรื่องการเตรียมความพร้อมและการพัฒนา SME ไทยนั้น เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่กำกับดูแลและที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งได้มีแผนรองรับไว้แล้ว

51. พันธกรณีที่ไทยจะต้องปฏิบัติตามภายใต้การเปิดเสรีการลงทุนคืออะไร

ตอบ พันธกรณีสำคัญภายใต้การเปิดเสรีการลงทุนตามกรอบความตกลง ASEAN Investment Area (AIA) ซึ่งได้เริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2541 คือ การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแก่นักลงทุนอาเซียนให้เท่าเทียมกับนักลงทุนในประเทศ ครอบคลุมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) แต่ไม่รวมถึงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (portfolio investment) ในธุรกิจการลงทุน 5 สาขา คือ การผลิต การเกษตร ประมง ป่าไม้ และเหมืองแร่ รวมถึงบริการที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 5 สาขา ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกสามารถสงวนรายการธุรกิจการลงทุนที่ยังไม่พร้อมให้มีการเปิดเสรีได้ซึ่งจะจัดไว้เป็นรายการข้อสงวนของแต่ละประเทศ

ต่อมา ในปี 2550 รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้เห็นชอบให้มีการทบทวนกรอบความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (AIA) และผนวกกรวมเข้ากับความตกลงว่าด้วยการคุ้มครองการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Guarantee Agreement: IGA) เป็น ASEAN Comprehensive Investment Agreement (ACIA) ลงนามโดยรัฐมนตรี

เศรษฐกิจอาเซียน 10 ประเทศ เมื่อปี 2552 ครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรี การอำนวยความสะดวก การส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุน โดยมีสาระสำคัญที่เพิ่มเติมจากความตกลง AIA คือ การให้สิทธิพิเศษภายใต้กรอบความตกลง AIA จะต้องขยายให้ครอบคลุม ASEAN-based investors หรือนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาดำเนินกิจการในอาเซียนเพื่อทำให้อาเซียนเป็นแหล่งรองรับการลงทุนที่น่าสนใจมากขึ้น และจะส่งผลให้ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยีระดับชั้นนำของโลก

52. บริษัทที่ทำธุรกิจภาพยนตร์ไทยจะต้องติดตามความคืบหน้าของ AEC ด้วยหรือไม่

ตอบ ธุรกิจภาพยนตร์จัดอยู่ในภาคการค้าบริการภายใต้สาขาบริการโสตทัศน ซึ่งเป็น 1 ใน 12 สาขาบริการที่อาเซียนจะต้องเปิดตลาดให้แก่กัน

บริการธุรกิจโสตทัศนที่มีการเจรจาเปิดตลาดกันในปัจจุบัน ครอบคลุมธุรกิจผลิตและจำหน่ายภาพยนตร์และวิดีโอ ธุรกิจการฉายภาพยนตร์ ธุรกิจด้านรายการวิทยุและโทรทัศน์ ธุรกิจการส่งสัญญาณออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์ ธุรกิจบันทึกเสียง (sound recording) ในระยะที่ผ่านมาธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสาขาโสตทัศน มีบทบาทและอัตราการเติบโตค่อนข้างเร็ว เมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของธุรกิจบริการโดยรวม การขยายตัวของธุรกิจบริการโสตทัศนต้องอาศัยการพึ่งพาธุรกิจบริการสาขาอื่นๆ เช่น บริการท่องเที่ยว บริการนันทนาการ และบริการคอมพิวเตอร์ (ซอฟต์แวร์) ในขณะเดียวกันการขยายตัวของธุรกิจบริการอื่นๆ ก็จำเป็นต้องพึ่งพาบริการโสตทัศนเช่นเดียวกัน ดังนั้น การติดตามพัฒนาการของการเปิดตลาดบริการสาขาที่เกี่ยวข้องในกรอบ AEC จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะผู้ที่ต้องการเข้าไปทำธุรกิจภาพยนตร์หรือสารคดีในประเทศอาเซียน ก็ควรศึกษาให้ลึกถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว กฎหมายสิ่งแวดล้อม และกฎหมายลิขสิทธิ์ เป็นต้น

53. การเข้าไปเปิดห้างสรรพสินค้าในประเทศอาเซียนทำได้เพียงใด

มีปัจจัยอะไรบ้างที่ต้องพิจารณา

ตอบ การลงทุนในอาเซียนต้องมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญคือ นโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศนั้นๆ ว่าเอื้อประโยชน์และมีการคุ้มครองนักลงทุนต่างชาติหรือไม่ กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยธุรกิจ ข้อจำกัดด้านสัญชาติ นโยบายภาษีเงินได้ กฎหมายแรงงาน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องต่างๆ ของแต่ละประเทศก็แตกต่างกันไป สำหรับการผูกพันการเปิดตลาดของแต่ละประเทศที่ได้ยื่นไว้ นั้น เป็นเพียงการรับรองว่าประเทศนั้นๆ จะต้องเปิดตลาดในแต่ละสาขาบริการไม่น้อยกว่าที่เสนอผูกพันไว้ในตารางข้อผูกพัน เช่น ใน mode 3 (การจัดตั้งบริษัท) ให้นักลงทุนจากอาเซียนสามารถเข้าไปถือหุ้นในกิจการได้ร้อยละ 70 ก็หมายความว่าอย่างน้อยต้องอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้าไปถือหุ้นของนิติบุคคลได้ร้อยละ 70 ทั้งๆ ที่ในทางปฏิบัติสมาชิกอาเซียนอาจอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้าถือหุ้นได้ 100% ภายใต้กฎหมายที่ใช้บังคับปกติที่ให้การอนุญาตการลงทุนของต่างชาติเป็นรายๆ ในส่วนของธุรกิจห้างสรรพสินค้า นั้น นักธุรกิจไทยสามารถเลือกเข้าไปลงทุนเปิดกิจการในอาเซียนได้ตามกฎหมายที่มีอยู่หรือข้อผูกพันที่สมาชิกอาเซียนผูกพันเรื่องการเปิดตลาดไว้

54. อะไรคือสาระสำคัญของแผนงานการเปิดเสรีด้านการลงทุนตามแผนแม่บทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

ตอบ ▶ นโยบายการลงทุนที่เสรีและเปิดตลาดเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้อาเซียนเกิดการแข่งขันในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการลงทุนระหว่างกันอาเซียน การเปิดเสรีการลงทุนใหม่และการนำผลกำไรกลับมาจากลงทุนใหม่ที่ยั่งยืน จะสนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจของอาเซียน

▶ ความร่วมมือด้านการลงทุนของอาเซียนกำลังดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน (AIA) เมื่อปี 2541 ในขณะที่การคุ้มครองการลงทุนอยู่ภายใต้ความตกลงที่แยกต่างหาก อาทิ ความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียนปี 2530 หรือ ที่อ้างถึงโดยทั่วไปในชื่อความตกลงว่าด้วยการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน (IGA)

▶ ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน ทุกอุตสาหกรรม (การผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ และเหมืองแร่ และบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 ภาค) จะเปิดเสรีและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแก่นักลงทุนทั้งก่อนและหลังการลงทุน โดยมีข้อยกเว้นได้ตามรายการยกเว้นชั่วคราว (Temporary Exclusion List) และรายการอ่อนไหว (Sensitive List) ของประเทศสมาชิก รายการยกเว้นชั่วคราวจะต้องถูกยกเลิกภายในเวลาที่ตกลงกัน ในขณะที่รายการอ่อนไหวไม่มีกรอบเวลาในการยกเลิก แต่รายการดังกล่าวจะถูกทบทวนเป็นคราวๆ ไป

▶ เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มในภูมิภาคและการเป็นเขตการลงทุนที่แข่งขันได้ จะต้องทบทวนกรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียนและความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน เพื่อให้มีความตกลงด้านการลงทุนเต็มรูปแบบ ซึ่งจะต้องมองไปข้างหน้าพร้อมกับปรับปรุงคุณลักษณะบทบัญญัติและข้อผูกพันโดยคำนึงถึงแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจต่อผู้ที่เข้ามาลงทุนในอาเซียน ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียนเต็มรูปแบบ (ACIA) ซึ่งจะจัดทำขึ้นโดยอิงความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน และความตกลงคุ้มครองการลงทุนของอาเซียนที่มีอยู่เดิม โดยครอบคลุมการดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังนี้

การคุ้มครองการลงทุน

▶ ให้การส่งเสริมการคุ้มครองการลงทุนสำหรับนักลงทุนและการลงทุนที่จะอยู่ภายใต้ความตกลงฉบับนี้อย่างเต็มรูปแบบ

การดำเนินงาน : ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือด้านการลงทุนดังนี้

- กลไกยุติข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (investor-state dispute mechanism)
- การโอน (transfer) และการส่งคืน (repatriation) ทุน กำไร และเงินปันผล
- ขอบเขตการเวนคืน (expropriation) และการชดเชย (compensation) ที่โปร่งใส
- ให้ความคุ้มครองและความมั่นคงเต็มรูปแบบ; และ
- ให้การชดเชยจากการเกิดจลาจล (strike)

การอำนวยความสะดวกและความร่วมมือ

► กฎระเบียบ กฎหมาย นโยบาย และขั้นตอนด้านการลงทุนที่มีความโปร่งใส มีความเป็นสากล และสามารถคาดการณ์ได้

การดำเนินงาน : ปรับประสานนโยบายการลงทุน เพื่อบรรลุเป้าหมายการส่งเสริมอุตสาหกรรมและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

- ปรับปรุงขั้นตอนการขอรับการลงทุนและการขออนุญาต
- ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลด้านการลงทุน : กฎระเบียบ กฎหมาย นโยบายและขั้นตอนด้านการลงทุน รวมถึงจุดบริการลงทุนเดียว หรือสำนักงานส่งเสริมการลงทุน
- ปรับปรุงฐานข้อมูลด้านการลงทุนและบริการให้ดีขึ้น
- ให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น
- หารือกับภาคธุรกิจของอาเซียนเพื่อส่งเสริมการลงทุน และ
- สนับสนุนอาเซียนในกรอบกว้าง (ASEAN-Wide) และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทวิภาคี

การส่งเสริมและการให้ความสำคัญต่อการลงทุน

- ▶ ส่งเสริมให้อาเซียนเป็นแหล่งรวมของการลงทุนและเครือข่ายการผลิต

การดำเนินงาน

- สร้างสภาพแวดล้อมที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมการลงทุนทุกรูปแบบ และเรื่องใหม่ๆ ที่มีการเติบโตให้เข้ามายังอาเซียน
- ส่งเสริมการลงทุนระหว่างกันในอาเซียน โดยเฉพาะจากอาเซียน 6 ไปยังกัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม
- ส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและกิจการข้ามชาติ
- ส่งเสริมเครือข่ายอุตสาหกรรมและการผลิตระหว่างบริษัทข้ามชาติที่อยู่ในอาเซียน
- ส่งเสริมคณะผู้แทนร่วมด้านการลงทุน โดยเน้นการรวมกลุ่มของภูมิภาคและเครือข่ายการผลิต
- ขยายประโยชน์จากความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียนอื่นๆ นอกเหนือจากความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (AICO) เพื่อกระตุ้นการรวมกลุ่มของภูมิภาคและเครือข่ายการผลิตและ
- จัดตั้งเครือข่ายความตกลงสองฝ่าย เพื่อหาหรือแนวทางการหลีกเลี่ยงการเรียกเก็บภาษีซ้อนระหว่างอาเซียน

การเปิดเสรีการลงทุน

- ▶ การเปิดเสรีอย่างก้าวหน้าเป็นลำดับด้านการลงทุนของประเทศสมาชิก เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการเปิดเสรีด้านการลงทุนในปี 2558

การดำเนินการ

- ขยายมาตรการไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติและการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ซึ่งต่อนักลงทุนอาเซียน

- ลด/ยกเลิกมาตรการกีดกัน หรือข้อจำกัดด้านการเข้ามาลงทุนในสาขาสำคัญ รวมถึงการห้ามกำหนดเงื่อนไขการลงทุน (Performance Requirement)

การเคลื่อนย้ายแรงงาน

55. ภายใต้ AEC การเคลื่อนย้ายแรงงานนำวิศกรหรือไอ

บทวน ในการประชุมสุดยอดอาเซียน เมื่อปี 2546 ผู้นำอาเซียนเห็นชอบให้มีการรวมตัวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ภายในปี 2558 โดยมีเป้าหมายให้เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single market and single production base) มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี

แนวทางดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเป็น AEC ในส่วนของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี ซึ่งระบุในแผนงานการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ยังไม่ได้มีการตั้งเป้าหมายการเจรจาเปิดเสรีไว้อย่างชัดเจน ขณะนี้เป็นการเจรจาเพื่อหาแนวทางการอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้ามาทำงานของแรงงานวิชาชีพให้รวดเร็วโปร่งใส มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โดยยังไม่มี การจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีเป็นการเฉพาะ

ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement – MRA) เกี่ยวกับคุณสมบัติของแรงงานวิชาชีพ

เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรนักวิชาชีพในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยอาเซียนตกลงกันว่า จะยอมรับคุณสมบัติเพื่ออำนวยความสะดวกในขั้นตอนการขอใบอนุญาต แต่ไม่ไปถึงขั้นที่จะยอมรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพซึ่งกันและกัน และเน้นหลักว่านักวิชาชีพต่างด้านจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศที่ตนต้องการเข้าไปทำงาน โดยแบ่งเป็น MRA ที่เป็นข้อตกลง หรือ Agreement จำนวน 5

สาขาวิชาชีพ คือ ทันตแพทย์ แพทย์ พยาบาล วิศวกร และสถาปนิก และเป็นกรอบข้อตกลง หรือ Framework Agreement จำนวน 2 สาขาวิชาชีพ คือ ด้านการสำรวจ และนักบัญชี

สำหรับ MRA กรณีของแพทย์/ทันตแพทย์ ก็ใช้หลักการ/กลไกลักษณะเดียวกัน คือ ให้แพทย์/ทันตแพทย์ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด สามารถจดทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอาเซียนอื่นได้ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ และแพทย์/ทันตแพทย์อาเซียนที่ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศอื่นต้องผ่านการประเมินและอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศที่รับให้ทำงาน (ของประเทศไทย คือ แพทยสภา ทันตแพทยสภา และกระทรวงสาธารณสุข)

กรณีวิศวกรและสถาปนิก มีการกำหนดคุณสมบัติตามที่กำหนดในความตกลง MRA (เช่น กรณีวิศวกรต้องจบปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตร์ มีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 7 ปี เคยได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศ) สามารถไปสมัครขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียนได้ จากนั้นเมื่อมีรายชื่อเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียนแล้ว ก็สามารถไปสมัครกับสภาวิศวกรของประเทศอาเซียนอื่น เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรต่างด้าวในประเทศนั้นๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ เช่น หากมาเลเซียกำหนดว่าต้องมีใบอนุญาต ซึ่งจะต้องผ่านการสอบด้วยวิศวกรไทยที่สนใจจะไปทำงานในมาเลเซียก็ต้องไปสอบเพื่อให้ได้ใบอนุญาตในมาเลเซีย

ในด้านการบัญชี (Accountancy services) และด้านการสำรวจ (Surveying Qualification) เป็นการจัดทำ MRA Framework ซึ่งเป็นข้อตกลงที่กำหนดกรอบแนวทางเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเจรจาในอนาคต เพื่อจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (ลงนามเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2550) โดย MRA Framework จะวางหลักเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการ

ยอมรับคุณสมบัติ ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์เรื่อง การศึกษา การสอบ ประสบการณ์ กระบวนการให้การยอมรับ เป็นต้น โดยยังคงเน้นว่าข้อตกลงที่จะจัดทำขึ้นในอนาคต จะต้องไม่ลดทอนสิทธิ อำนาจ หน้าที่ของสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศในการกำกับดูแลและออกกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายภายใน เช่น การออกใบอนุญาต แต่ขณะเดียวกัน ต้องไม่สร้างอุปสรรคที่เกินจำเป็นด้วย เมื่อสมาชิกอาเซียนใดมีความพร้อมก็สามารถเข้าร่วมเจรจายอมรับคุณสมบัติของกันและกันได้ โดยใช้กรอบข้อตกลงนี้เป็นพื้นฐานในการเจรจา โดยในระหว่างนี้ประเทศอาเซียนที่ยังไม่พร้อมก็สามารถศึกษากรอบข้อตกลงนี้ และใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของตนทั้งในแง่การส่งบุคลากรออกไปและการรับมือกับบุคลากรจากอาเซียนอาจจะเข้ามาทำงานในไทย

นอกจาก 7 วิชาชีพที่กล่าวมาข้างต้น อาเซียนได้จัดทำความตกลงยอมรับร่วมกัน ในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยว แห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Tourism Professionals) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้าย บุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวในอาเซียน และ แลกเปลี่ยนข้อมูลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) ในการสอนและฝึกอบรมบุคลากร วิชาชีพท่องเที่ยว โดยใช้สมรรถนะเป็นหลัก (Competency-based) ทั้งนี้เพื่อร่วมมือและ เสริมสร้างความสามารถในหมู่สมาชิกอาเซียน

ขณะนี้ อาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำหลักสูตรท่องเที่ยวแห่งอาเซียนสำหรับ 32 ตำแหน่งงาน ใน 6 สาขาแล้วเสร็จและสามารถนำไปใช้ได้ ดังตาราง

32 ตำแหน่งงานในสาขาที่พักและการเดินทาง

ตำแหน่งงานในสาขาต่างๆ	รายละเอียดตำแหน่งงาน
Travel Services 9 ตำแหน่งใน 2 สาขา	<ol style="list-style-type: none"> 1. Travel Agencies: General Manager, Assistant General Manager, Senior Travel Consultant, Travel Consultant 2. Tour operation: Product Manager, Sales and Marketing Manager, Credit Manager, Ticketing Manager และ Tour Manager
Hotel Services 23 ตำแหน่งใน 4 สาขา	<ol style="list-style-type: none"> 1. Front Office: Front Office Manager, Front Office Supervisor, Receptionist, Telephone Operator และ Bell Boy 2. House Keeping: Executive Housekeeper, Laundry Manager, Floor Supervisor, Laundry Attendant, Room Attendant และ Public Area Cleaner 3. Food Production: Executive Chef, Demi Chef, Commis Chef, Chef de Partie, Commis Pastry, Baker และ Butcher 4. Food and Beverage Service: F&B Director, F&B Outlet Manager, Head Waiter, Bartender และ Waiter

สิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกอาเซียนเปิดตลาดจนบรรลุเป้าหมายในปี 2558

1. บุคลากรอาเซียนที่มีฝีมือ (Skilled Labor) ประเภทต่างๆ สามารถเข้ามาทำงานและพำนักในทุกประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างสะดวกมากขึ้น
2. ผู้ประกอบวิชาชีพในสาขาต่างๆ สามารถเข้ามาทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนได้สะดวกขึ้นโดยผ่านข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreements – MRAs)

สถานะปัจจุบันของการเคลื่อนย้ายแรงงานในอาเซียน

- สมาชิกส่วนใหญ่ผูกพันเพียงการโอนย้ายพนักงานบริษัทในเครือ (Inter-Corporate Transfers) โดยจำกัดเฉพาะโอนย้ายในกลุ่มบุคลากรระดับบริหารจัดการเท่านั้น
- มีบางประเทศที่ผูกพันผู้ให้บริการวิชาชีพอิสระด้วย เช่น มาเลเซีย และฟิลิปปินส์
- การเข้าไปให้บริการวิชาชีพในประเทศอาเซียน จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบการกำกับดูแลภายในของแต่ละประเทศ

56. เมื่ออาเซียนกลายเป็น AEC แล้ว แรงงานของประเทศสมาชิกอาเซียนยังต้องใช้วีซ่าในการเดินทางเข้า-ออกระหว่างประเทศอาเซียนหรือไม่

ตอบ ขณะนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องทำวีซ่าเข้า-ออกประเทศที่เป็นสมาชิกอาเซียนด้วยกัน ยกเว้นประเทศกัมพูชาและพม่าที่ยังจำเป็นต้องทำวีซ่าเข้าประเทศอยู่ สำหรับกัมพูชาไม่จำเป็นต้องขอล่วงหน้าจากสถานทูตกัมพูชา แต่สามารถทำวีซ่าเข้าประเทศได้ที่สนามบินของกัมพูชา (Visa on Arrival) สำหรับพม่า ยังจำเป็นต้องขอวีซ่าเข้าประเทศจากสถานทูตพม่าก่อนเดินทางเข้าประเทศ

ขณะนี้อาเซียนกำลังพิจารณาเรื่องการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง (Visa) ครั้งเดียวสำหรับเดินทางเข้าประเทศในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน ทั้งนี้ ยังไม่มีการกำหนดค่าใช้จ่ายหรือระยะเวลาพำนัก สำหรับการขอวีซ่าครั้งเดียว อย่างไรก็ตาม คาดว่าน่าจะไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายใน 5 ปี เนื่องจากยังมีปัญหาในด้านเทคโนโลยี ประเด็นการเมือง ความกังวลเรื่องอิทธิพลและความมั่นคง รวมทั้งระบบวีซ่าของแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกันอีกด้วย

นอกจากนั้น อาเซียนยังมีแนวคิดเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตทำงานในอาเซียน (Working Visa) โดยให้มีอายุของ Working Visa แต่ละครั้งนานขึ้น จาก 1 ปี อาจเพิ่มขึ้นเป็น 2 หรือ 4 ปี เพื่อให้การเคลื่อนย้ายแรงงานในอาเซียนเป็นไปอย่างเสรี

57. ประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียนจะสามารถเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยได้อย่างเสรี ไร้ข้อจำกัดหรือไม่

ตอบ การที่ไทยหรือประเทศสมาชิกอื่นๆ จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ไม่ได้หมายความว่ารวมถึงการที่คนในประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นได้โดยเสรี ทั้งนี้ ในส่วนของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ทั้งนี้ ยังรวมไปถึงความร่วมมืออื่นๆ เช่น ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา พลังงาน และการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น ดังนั้น การเข้ามาตั้งถิ่นฐานของประชาชนของประเทศอาเซียนอื่นจึงไม่อยู่ในบริบทของ AEC และหากประชาชนของประเทศอาเซียนอื่นต้องการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยหรือประเทศอาเซียนอื่น ก็จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและกฎหมายภายในของแต่ละประเทศอย่างเคร่งครัด

58. แรงงานที่ไปประกอบอาชีพอยู่ในประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่ใช่ภูมิภาคเดิม จำเป็นจะต้องโอนเงินกลับประเทศ อาเซียนมีแนวทางในการอำนวยความสะดวกไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร

ตอบ ระบบการชำระเงินที่มีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้ สะดวกในการใช้สำหรับประชาชน และธุรกิจ รวมถึงราคาที่สมเหตุสมผลที่เชื่อมโยงกันในอาเซียน ถือเป็นบทบาทสำคัญของภาคการเงินที่จะส่งเสริมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารกลางอินโดนีเซียจึงได้มีกลยุทธ์ในการพัฒนาระบบการชำระเงินของอาเซียน โดยเริ่มจากการส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกมีมาตรฐานด้านระบบการชำระเงินที่เป็นสากลร่วมกัน โดยแต่ละประเทศจะต้องเตรียมความพร้อมของระบบการชำระเงินของตัวเองให้สามารถเชื่อมต่อกับระบบการชำระเงินระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนได้โดยสะดวก มีความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศด้านต่างๆ และในระยะต่อไป จะเป็นการสานต่อการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างอาเซียนกับภายนอกภูมิภาค

ในส่วนของประเทศไทย ระบบการชำระเงินมีการพัฒนาไปค่อนข้างมาก โดยปัจจุบัน มีบริการที่สามารถรองรับการชำระเงินในธุรกรรมการค้า การลงทุน และชำระเงินรายย่อยได้ดีพอสมควร สำหรับการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินกับต่างประเทศก็สามารถดำเนินการผ่านระบบ Correspondent Banking และมีการเชื่อมโยงกับระบบ ATM ASEANPay ซึ่ง National ITMX ได้ดำเนินการเชื่อมโยงระบบ ATM ของไทยกับมาเลเซียแล้ว และในระยะต่อไปจะขยายการเชื่อมโยงระบบ ATM ให้ครอบคลุมประเทศอื่นๆ ในอาเซียนด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่า ระบบการชำระเงินของไทยมีบริการที่พร้อมระดับหนึ่งในการที่จะรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในอาเซียนที่มีแนวโน้มขยายตัวและเชื่อมโยงกันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่จะพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยให้เกิดความเชื่อมโยงและรองรับกิจกรรมการค้า การลงทุน กับประเทศอาเซียนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไทยที่ยังคงนิยมการใช้เงินสดในการชำระเงิน ในขณะที่ประเทศอื่นได้หันไปใช้การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์กันมากขึ้นแล้ว

ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงมีนโยบายที่จะพัฒนาการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค เข้าถึงได้ง่าย ในต้นทุนที่เหมาะสม และมีความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัย

59. การเปิดเสรีแรงงานของอาเซียนภายหลังปี 2558 จะเป็นไปในทิศทางใด

ตอบ ในด้านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมในอาเซียนบางประเภทคงถูกโยกย้ายไปยังประเทศอาเซียนอื่นที่มีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า โดยเฉพาะโรงงานที่รับผลิตสินค้าแบรนด์ดังระดับโลกทั้งหลายจะถูกย้ายฐานการผลิต ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เห็นเป็นประจำเมื่อต้นทุนแรงงานสูงขึ้นถึงระดับหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมผลิตรองเท้าก็พารองเท้าผ้าใบได้เคยมีการย้ายฐานการผลิตออกจากประเทศแม่ไปยังประเทศอื่นๆ เช่น เม็กซิโก ได้หวั่น ต่อมาย้ายมาไทยและอินโดนีเซีย ต่อมาก็ย้ายไปที่จีนแล้วตามด้วยเวียดนาม และแน่นอนที่สุดก็จะไปยังกัมพูชาและพม่าในไม่ช้า สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเจ้าของแบรนด์ไม่ได้ลงทุนสร้างโรงงานเองในประเทศที่ผลิต แต่เป็นการร่วมทุนกับคนท้องถิ่น เพื่อสะดวกต่อการโยกย้ายไปที่อื่นโดยเสียหายน้อยที่สุด หรือค้ำกับการลงทุนในประเทศนั้นแล้ว

สำหรับประเทศไทยในวันข้างหน้า แรงงานต่างชาติจากเพื่อนบ้านที่เข้ามาทำงาน อาจจะค่อยๆ ลดลงเป็นลำดับเมื่อบ้านเมืองของเขากลายเป็นจุดสนใจที่น่าจะลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทใช้แรงงาน (Labor Intensive Industries) จนกระทั่งขยายไปยังอุตสาหกรรมประเภทที่ใช้เทคนิคและทุนสูงขึ้นไปในอนาคต แรงงานหรือพนักงานในสายวิชาชีพที่แข็งแกร่งกว่าหรือมีความสามารถความชำนาญมากกว่าก็จะเริ่มเข้าไปแย่งงานคนท้องถิ่น จนกว่าคนท้องถิ่นจะสามารถพัฒนาเรียนรู้ตามได้เป็นวัฏจักร

ส่วนด้านตัวบุคลากร บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าอาเซียนอื่น เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ที่มีความสามารถด้านภาษา (อังกฤษ) สูงกว่า จะมีโอกาสเข้ามาทำงานในประเทศอื่น รวมทั้งประเทศไทยในหลายๆ อุตสาหกรรมได้ เช่น การท่องเที่ยว ด้านพลังงาน ด้าน Logistics รวมถึงด้านไอที เป็นต้น

สำหรับบุคลากรของไทยก็มีความโดดเด่นในด้านการแพทย์ เทคนิคทางการเกษตร อุตสาหกรรมรถยนต์ ก็อาจเป็นที่ต้องการของหลายประเทศเพื่อนบ้านด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงถึงเวลาแล้วที่ทุกคนควรทราบและตระหนักถึงทิศทางและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ในอีก 3 ปีข้างหน้า เพื่อที่จะปรับตัวให้ทันท่วงที บุคลากรไทยเราไม่ได้ด้อยเรื่องความรู้ความสามารถ แต่อาจขาดทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงควรต้องฝึกฝนเพื่อให้สามารถแข่งขันกับอาเซียนด้วยตัวเอง รวมทั้งชาติอื่นๆ ได้ในวันที่ AEC มาถึง

60. ไทย: ใต้ปริศนาหรือเสียเปรียบจากการเปิดเสรีด้านแรงงานภายใต้ AEC

ตอบ ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระของไทยมีจุดแข็ง คือ การมีทักษะในด้านงานศิลปะ มีจิตใจการให้บริการ และหากสามารถนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในสินค้าและบริการ จะช่วยเสริมให้มีความโดดเด่นมากขึ้น ส่วนจุดอ่อนสำคัญ คือ เรื่องภาษาอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอาเซียนอื่น เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์

การเปิดเสรีแรงงานฝีมือในอาเซียนผ่านทาง การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (MRAs) ในคุณสมบัติวิชาชีพ จะเป็นการขยายโอกาสให้แก่แรงงานไทยในการออกไปทำงานในประเทศอาเซียนอื่น โดยเฉพาะในประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานสูงกว่าไทย เช่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย เป็นต้น ขณะเดียวกัน ธุรกิจไทยที่ยังขาดแคลนแรงงานฝีมือในบางสาขา สามารถนำเข้าแรงงานจากประเทศอาเซียนได้สะดวกขึ้น โดยยังขึ้นอยู่กับขั้นตอนและกฎระเบียบต่างๆ ภายในประเทศ เช่นเดียวกับแรงงานไทย ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือภายในประเทศ

61. การเปิดตลาดธุรกิจบริการมีผลต่อตลาดแรงงานอย่างไร และตลาดผู้ให้บริการของไทยจะได้รับผลกระทบหรือไม่

ตอบ การเปิดเสรีการค้าบริการจะเพิ่มโอกาสให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ เช่น วิศวกร สถาปนิก แพทย์ และพยาบาล รวมถึงแรงงานไทยที่มีฝีมือ เช่น พ่อครัว แม่ครัว พนักงานสปา พนักงานนวดแผนไทย เป็นต้น ให้สามารถเข้าไปให้บริการในประเทศสมาชิกอาเซียนได้ง่ายยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องแรงงานไร้ฝีมือไม่อยู่ในบริบทของการเปิดเสรีบริการอาเซียน ดังนั้น การเปิดเสรีจะไม่มี ความเกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาแรงงานต่างด้าวประเภท กรรมกรหรือรับจ้างทั่วไป รวมถึงแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันในธุรกิจการค้าบริการในภาพรวมเป็นอันดับ 2 รองจากสิงคโปร์ ดังนั้น หากมองในแง่ของการลงทุน ไทยไม่เสียเปรียบ หรือหากจะมองในแง่ของการให้บริการของวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล วิศวกร เป็นต้น ข้อผูกพันก็ได้ กำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัด ที่เป็นไปตามกฎหมายไทย ซึ่งไม่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามา ประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยไม่มีใบอนุญาต และปัจจุบัน กฎหมายก็ไม่อนุญาตให้วิชาชีพ ซึ่งกำหนดภายใต้พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 เข้ามาทำงาน

62. ประเทศไทยจะต้องมีมาตรการป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรจากประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างไร เมื่อเป็น AEC ในปี 2558

ตอบ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ มีมาตรการป้องกันผลกระทบจากการเปิดเสรี ในส่วนที่กรมฯ สามารถทำได้คือ การกำหนดท่าทีการเจรจาเพื่อประโยชน์ในการป้องกันผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ การใช้เวทีเจรจาก็ยังเป็นช่องทางหนึ่งในการ เยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้น

กรณีการป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรจากประเทศในกลุ่มอาเซียน นั้น อาเซียนมีเป้าหมายให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในอาเซียน ที่เรียกกัน Free flow of skill labour แต่จะไม่มี การเคลื่อนย้ายแรงงานระดับล่างหรือไม่มีฝีมือ ดังนั้น แรงงานในภาคเกษตรจะไม่อยู่ในกรอบหรือเป้าหมายที่จะให้มีการเคลื่อนย้ายในประเทศสมาชิกอาเซียน อาเซียนมีการทำงาน 2 ด้านในเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในอาเซียน คือ

1) ความร่วมมือภายใต้บริบท Free flow of skill labour ที่กำหนดในแผนการดำเนินงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC blueprint) ขณะนี้อาเซียนหารือกันในประเด็นความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานแรงงาน ยังไม่มีการคุยกันในเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ในส่วนของไทย กระทรวงแรงงานรับผิดชอบในเรื่องนี้

2) การเปิดตลาดการค้า บริบท Free flow of Services ครอบคลุมรูปแบบการค้าบริการ 4 รูปแบบ ที่เกี่ยวข้องกับ การเคลื่อนย้ายคน คือ การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Movement of natural persons) โดยส่วนใหญ่เป็นการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายบุคลากร ที่เน้นเฉพาะผู้ให้บริการในธุรกิจภาคบริการ ที่สำคัญ คือ บุคลากรด้านวิชาชีพ ที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบอาชีพ เช่น ทนายความ นักบัญชี แพทย์ ทันตแพทย์ วิศวกร สถาปนิก เป็นต้น อีกกลุ่มหนึ่งคือผู้ให้บริการระดับฝีมือ เช่น ผู้บริหารบริษัท ผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจบริการสาขาต่างๆ ที่โอนย้ายระหว่างบริษัทที่เข้าไปจัดตั้งกิจการ หรือบุคลากรภายใต้สัญญาว่าจ้าง บุคลากรดังกล่าว ส่วนใหญ่มักจะมาพร้อมกับการลงทุน อย่างไรก็ตาม การเปิดให้เข้ามาทำงานในประเทศเป็นเรื่องอ่อนไหวในทุกประเทศอาเซียน การเปิดตลาดจึงมีการกำหนดคุณสมบัติบุคลากร และเงื่อนไขการเข้ามาทำงานของต่างชาติบางประการ เช่น การกำหนดระยะเวลาทำงานในประเทศ การกำหนดคุณสมบัติพิเศษ เงื่อนไขการออกใบอนุญาต และการกำหนดขอบเขตของประเภทบุคลากร เป็นต้น ซึ่งในการเจรจาเวทีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น WTO, FTA ก็ใช้หลักการเดียวกันกับอาเซียน ที่ต้องมีการควบคุมเรื่องการเข้ามาทำงานของคนต่างชาติ

ปัจจุบันอาเซียนจึงเน้นให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือและคุณภาพจริงๆ การเคลื่อนย้ายแรงงานภาคการเกษตรจะไม่มีโอกาสเกิดขึ้น เพราะต้องเข้าใจว่าทุกประเทศอาเซียนหรือแม้แต่ประเทศต่างๆ ในโลกก็มีความอ่อนไหวในเรื่องตลาดแรงงานภายในประเทศ ยกเว้นอินเดีย ที่มักจะต้องการให้ประเทศอื่นเป็นฝ่ายเปิดตลาดบุคลากรให้ แต่ก็ไม่มีประเทศไหนเปิดตลาดให้ เพราะทราบกันดีว่าคนอินเดียต้องการออกไปทำงานในต่างประเทศมากเกินกว่าตลาดจะรองรับได้ เมื่อประเทศใดเปิดตลาดให้ประเทศที่มีคนจำนวนมากต้องการออกไปทำงานในต่างประเทศ ก็จะเป็นฝ่ายเสียเปรียบมากเพราะควบคุมจำนวนคนไม่ได้ในทางปฏิบัติ

การบูรณาการเข้ากับประชาคมโลก

63. ภายใต้ AEC อาเซียนมีแนวโน้มในการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศหรือกลุ่มประเทศนอกภูมิภาคอย่างไร

ตอบ ตามแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ระบุไว้ว่าอาเซียนจะต้องดำเนินงานเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก ซึ่งเป็นเสาหลักที่ 4 ที่กำหนดไว้ใน Blueprint ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับประชาคมโลกจะรวมถึงการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement) และความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (Closer Economic Partnership) ที่แสดงให้เห็นว่า อาเซียนเป็นภูมิภาคที่เปิด และพร้อมจะเข้าร่วมการเจรจาเขตการค้าเสรีกับมิตรประเทศเพื่อให้ได้ประโยชน์ร่วมกัน

64. อาเซียนมีท่าทีอย่างไรต่อกรณีที่มีประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศเข้าร่วม ในการเจรจา Trans Pacific Strategic Partnership (TPP) แล้ว

ตอบ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียน 4 ประเทศ คือ บรูไนฯ สิงคโปร์ มาเลเซีย และเวียดนาม ได้เข้าร่วมในการเจรจา TPP แล้ว ถือเป็นปัจจัยที่ลดทอนการให้ความสำคัญของอาเซียนต่อคู่แข่งจากกลาง และอาจทำให้อาเซียนสูญเสียความเป็นศูนย์กลาง (ASEAN Centrality) ได้ ด้วยเหตุนี้ อาเซียนได้เห็นร่วมกันว่ามีความจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการเจรจา FTA นอกภูมิภาคมากกว่า 1 ประเทศ หรือ ASEAN++FTA ซึ่งเป็นการเจรจากับประเทศที่มี FTA กับอาเซียนแล้ว ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ให้มีความชัดเจนโดยเร็ว

สหรัฐฯ ผลักดัน TPP อย่างมากเพราะเกรงว่าการรวมกลุ่มของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยไม่มีสหรัฐฯ โดยเฉพาะกรอบ ASEAN+3 อาจเป็นการลดทอนบทบาทของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ ซึ่งอาจพัฒนาเป็นประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยจะมีจีนเป็นผู้นำ รวมทั้งแนวคิดการจัดตั้งเขตการค้าเสรีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในกรอบ ASEAN+3 และยังมี FTA ในรูปของ ASEAN+1 อยู่อีกมากมาย อาทิ อาเซียน-จีน อาเซียน-อินเดีย อาเซียน-ญี่ปุ่น และเพื่อป้องกันแนวโน้มดังกล่าว สหรัฐฯ ต้องป้องกันการรวมกลุ่มในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงผลักดันความตกลง TPP ซึ่งจะเป็น FTA ที่จะมีสหรัฐฯ เป็นแกนนำ

ที่ผ่านมาประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศมีนโยบายไม่แทรกแซงการตัดสินใจนโยบายต่างๆของประเทศสมาชิกอื่นๆ การพิจารณาว่าจะเข้าร่วมเจรจา TPP หรือความตกลงใดๆ ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่แต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนมีสถานะเป็นภาคีอยู่จึงขึ้นอยู่กับนโยบายการค้าและเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศเท่านั้น

65. อาเซียนมีนโยบายระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาในกรอบองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) หรือไม่/อย่างไร

- ตอบ** ▶ ตามแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ระบุไว้ว่า อาเซียนจะดำเนินการให้มีระบบที่จะสนับสนุนการประสานงานมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุกรอบท่าทีการเจรจาร่วมกัน
- ▶ สำหรับเวที WTO อาเซียนมีกลไกที่เรียกว่า ASEAN Geneva Committee เป็นเวทีในการหารือร่วมกันระหว่าง 10 ประเทศสมาชิก เพื่อพยายามประสานท่าทีในประเด็นต่างๆ ที่มีการเจรจากันอยู่ในเวที WTO
  - ▶ อย่างไรก็ดี ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศยังมีอำนาจเต็มที่จะตัดสินใจและกำหนดท่าทีอย่างเป็นทางการของประเทศของตน

66. อาเซียนมีนโยบายที่จะจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าต่างๆ เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ทำกับประเทศคู่ค้าสำคัญ คือ จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ไปแล้ว อีกหรือไม่

ตอบ อาเซียนมีนโยบายการเป็นภูมิภาคเปิดตามเป้าหมายการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยปัจจุบันอาเซียนได้มีการศึกษาและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งเขตการค้าเสรีเอเชียตะวันออก (ASEAN+3 และ ASEAN+6) สำหรับการจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศหรือภูมิภาคอื่นยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น แต่คาดว่า จะมีพัฒนาการไปในทิศทางที่เข้มข้นมากขึ้น

67. ความตกลงเขตการค้าเสรีในกรอบอาเซียน+3 และสมาชิกเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit) มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร

ตอบ เพื่อเพิ่มพูนความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ดีกับทั้งกลุ่ม +3 (จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี) และประเทศสมาชิกเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก หรือ East Asia Summit (จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์) ซึ่งทุกประเทศเป็นคู่ค้าสำคัญและแหล่งที่มาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั้งของไทยและ

อาเซียนมายาวนาน เนื่องจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศดังกล่าว จะนำไปสู่การขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างมหาศาล และสร้างตลาดขนาดใหญ่ที่มีประชากรรวมหลายพันล้านคน (จีน 1,300 ล้านคน ญี่ปุ่น 128 ล้านคน และเกาหลีใต้ 49 ล้านคน อินเดีย 1,200 ล้านคน ออสเตรเลีย 23 ล้านคน และนิวซีแลนด์ 5 ล้านคน รวมประชากรอาเซียน 590 ล้าน คน รวมทั้งสิ้น 3,300 ล้านคน เป็นร้อยละ 47.82 ของประชากรโลก หรือเกือบครึ่งของประชากรโลกทั้งหมด)

68. การเจรจาทำความตกลงเขตการค้าเสรีในกรอบอาเซียน +3 และ East Asia Summit มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมหรือไม่

ตอบ แนวโน้มความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของการขยายการรวมกลุ่มของอาเซียนกับกลุ่มประเทศดังกล่าวมีมากพอสมควร โดยเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2554 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสารกรอบเจรจาของอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางในภูมิภาค (ASEAN Framework for Regional Comprehensive Economic Partnership) ซึ่งกำหนดกรอบแนวทางและหลักการในการเจรจาเพื่อขยายการรวมกลุ่มในภูมิภาค โดยให้เริ่มจากการเจรจาทำความตกลงระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาที่มีความสนใจเข้าร่วมก่อน โดยไม่ได้กำหนดจำนวนของประเทศคู่เจรจาไว้

อื่นๆ [ทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองผู้บริโภค พลังงาน]

69. AEC จะทำให้ไทยต้องยอมรับพันธกรณีด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่เข้มงวดเกินไปกว่าพันธกรณีของไทยภายใต้ WTO หรือไม่

ตอบ ในการเข้าสู่ AEC ไทยไม่ต้องยอมรับพันธกรณีด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่เข้มงวดเกินกว่าพันธกรณีของไทยภายใต้ WTO โดยในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ไทยจะต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน ปี 2554-2558 (ASEAN IPR Action Plan 2011-2015) ซึ่งเป็นแผนความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่สำคัญ เช่น การเข้าเป็นภาคีความตกลงระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาระบบการรับจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ พิธีสารมาดริด สำหรับเครื่องหมายการค้า และความตกลงเฮก ด้านสิทธิบัตรการออกแบบ การแลกเปลี่ยนผลการตรวจสอบสิทธิบัตรภายใต้โครงการ ASPEC การฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพผู้ตรวจสอบเครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร และสิทธิบัตรการออกแบบ และการจัดทำเว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน (IP Portal) เป็นต้น

70. การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้าไทยจะมีประโยชน์ต่อการส่งออกของไทย อย่างไร

ตอบ ▶ โดยหลักการแล้ว การให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาจะช่วยผลักดันให้เกิดการสร้างสรรคทางวัฒนธรรม สติปัญญา ศิลปะ และการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์จากการสร้างสรรคดังกล่าว ตลอดจนการรับและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยสร้างความมั่นใจ แก่ผู้มีส่วนได้เสียในการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเท่าเทียมกัน

▶ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาจึงจะช่วยลดการปลอมแปลง/ลอกเลียนสินค้าไทยในต่างประเทศ ส่งผลให้ไทยมีโอกาสส่งออกสินค้าไทยไปต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

71. การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับสินค้าไทยจะส่งผลกระทบต่อการแข่งขันระหว่างสินค้าของไทยกับสินค้าประเภทเดียวกันที่นำเข้ามาขายในตลาดของประเทศไทย หรือไม่/อย่างไร

ตอบ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาจะช่วยลดการนำเข้าสินค้าต่างชาติที่ปลอมแปลง/ลอกเลียนสินค้าไทย ทำให้สินค้าไทยมีโอกาสพัฒนาและขยายตลาดในประเทศได้มากขึ้น

72. AEC จะส่งผลกระทบต่อสาขาพลังงานอย่างไร

ตอบ ▶ ภายใต้แผนงานการไปสู่ AEC ครอบคลุมความร่วมมือด้านพลังงานในการพัฒนาและการนำพลังงานมาใช้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการลงทุนในสาขาพลังงาน และขยายความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจา ได้แก่ จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานในภูมิภาค

▶ ความร่วมมือด้านพลังงานของอาเซียนที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน และโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของ

อาเซียน การเสริมสร้างความมั่นคงของแหล่งน้ำมัน และก๊าซในภูมิภาค การสร้างแหล่งพลังงานทดแทนที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ อาทิ ไบโอดีเซล การส่งเสริมการค้า และการอำนวยความสะดวก และความร่วมมือในสาขาพลังงานที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ รวมถึงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับแหล่งพลังงาน

▶ นอกจากนี้ AEC ยังจะสร้างโอกาสสำหรับความร่วมมือด้านพลังงานอื่นๆ ด้วย อาทิ

1) ความร่วมมือดำเนินการต่อเนื่องในโครงการความร่วมมือด้านพลังงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น แผนงานเชื่อมโยงระบบสายส่งไฟฟ้าและแผนงานเชื่อมโยงระบบท่อส่งก๊าซของอาเซียน

2) ความร่วมมือวิจัยและร่วมลงทุนระหว่างกัน (Joint venture) เพื่อค้นหาพลังงานธรรมชาติแหล่งใหม่ เช่น บีโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ และถ่านหิน

3) ความร่วมมือในการวิจัย/ทดลอง ปรับปรุง และร่วมลงทุนด้านพลังงานทดแทนเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม น้ำ คลื่น ความร้อนใต้พิภพ และ Biomass (จากพืชและสัตว์)

4) ความร่วมมือวิจัยและร่วมลงทุนผลิตผลิตภัณฑ์และเครื่องยนต์ที่ประหยัดพลังงาน เพื่อใช้ในชุมชน การขนส่ง ธุรกิจและสถานศึกษา

5) ความร่วมมือวิจัยการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืน โดยคำนึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

- 6) ความร่วมมือในการรณรงค์การใช้พลังงานอย่างประหยัดและใช้กลไกทางตลาดเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 7) ความร่วมมือด้านแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมลงทุนผลิตพลังงาน (ทดแทน)
- 8) ความร่วมมือสร้างและปรับปรุงเครือข่ายเชื่อมโยงการส่งผ่านพลังงาน และการจัดตั้งคลังพลังงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการลงทุนในภูมิภาค
- 9) ขยายความร่วมมือวิจัย/ทดลอง และร่วมลงทุนด้านพลังงานกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคต่างๆ

ผลกระทบ/การปรับตัว/มาตรการรองรับ

73. สินค้าและบริการของไทยประเภทใดบ้างที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้ AEC หากไม่มีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสม

ตอบ สินค้าและบริการของไทยที่อาจได้รับผลกระทบจากการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น มีดังนี้

(1) สินค้า

- **สินค้าเกษตร** ได้แก่ น้ำมันปาล์ม (มีคู่แข่งคือมาเลเซีย) เมล็ดกาแฟ (มีคู่แข่งคือเวียดนาม) มะพร้าว (มีคู่แข่งคือฟิลิปปินส์) และชา (มีคู่แข่งคืออินโดนีเซีย) ส่วนข้าว มีข้อกังวลว่าอาจได้รับผลกระทบจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นจากประเทศในอาเซียน และจากการลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

- **สินค้าอุตสาหกรรม** ได้แก่ ปีโตรเลียม (มีโอกาสจะขาดดุลการค้ากับมาเลเซียและพม่ามากขึ้น) เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก (มีโอกาสจะขาดดุลการค้ากับสิงคโปร์และมาเลเซียเพิ่มขึ้น) เหล็ก โลหะ (มีโอกาสจะขาดดุลการค้ากับอินโดนีเซียและมาเลเซียเพิ่มขึ้น) และยา (มีโอกาสจะขาดดุลการค้ากับฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และอินโดนีเซียเพิ่มขึ้น)

(2) บริการ

- ▶ บริการด้านโลจิสติกส์
- ▶ โทรคมนาคม
- ▶ สาขาที่ต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยีสูง
- ▶ บริการด้านสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล (คู่แข่งสำคัญ คือ สิงคโปร์ มีความได้เปรียบในแง่ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ และระบบการบริหารจัดการ)
- ▶ บริษัทสถาปนิกขนาดกลางและเล็ก ซึ่งเป็นกลุ่มตลาดใหญ่ ที่มีเงินทุนน้อยและไม่มีความเชี่ยวชาญ เมื่อเทียบกับบริษัทของอาเซียนอื่น เช่น สิงคโปร์

(3) **ด้านการลงทุน** ประเทศอาเซียนที่มีความน่าสนใจและความได้เปรียบด้านต่างๆ อาจแย่งการลงทุนจากต่างชาติไป ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่เป็นคู่แข่งสำคัญของไทยในด้านความสามารถในการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ ได้แก่ เวียดนาม สิงคโปร์ และมาเลเซีย

74. ประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านใดบ้างเพื่อที่จะได้รับประโยชน์จาก AEC ได้อย่างเต็มที่

ตอบ ในภาพรวม ทุกภาคส่วนต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน และเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ประชาชน - จำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งในด้านภาษา วัฒนธรรม ทัศนคติ ค่านิยม เพื่อสร้างความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารและลดความขัดแย้งทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน

ภาครัฐ

- ต้องทำหน้าที่สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนและผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs ซึ่งมีบางส่วนที่ยังไม่พร้อมที่จะแข่งขันกับต่างชาติ และต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการปรับตัว นอกจากนี้ ยังต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียน นักศึกษาที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

- เตรียมการช่วยเหลือภาคเอกชนที่จะได้รับผลกระทบให้ปรับตัวโดยการออกนโยบาย/มาตรการที่เหมาะสม

- สนับสนุนส่งเสริมภาคเอกชนให้ใช้ประโยชน์จาก AEC

- กำกับติดตามและดำเนินการตามพันธกรณีของไทยใน AEC รวมทั้งติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ

- สร้างเสริมสมรรถนะบุคลากรและแรงงาน ที่มีคุณภาพเพื่อสามารถแข่งขันได้ใน AEC

- การดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้ AEC หลายประการอาจมีความยากลำบาก ไม่ว่าจะในแง่ของการแก้ไขกฎหมาย หรือการให้ภาคส่วนต่างๆ ยอมรับ ดังนั้น ภาครัฐในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นตัวหลักในการดำเนินการ โดยจะต้องพิจารณาบนรากฐานของผลประโยชน์ “ส่วนใหญ่” ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศ โดยไม่ยึดติดกับความคิดว่า “ติดกฎหมายภายใน” “การแก้ไขจะไม่ยุ่งยากลำบาก”

- ข้าราชการจะต้องเป็น “ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง”

- ภาครัฐจะต้องพิจารณาแนวทางดำเนินการและเป็นแรงผลักดันให้เกิดการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและได้ผล เพื่อเยียวยาช่วยเหลือภาคส่วนที่อาจจะได้รับผลกระทบเนื่องจากการต้องปฏิบัติตามพันธกรณี

ภาคเอกชน

- องค์กรหรือสมาคมธุรกิจต่างๆ เช่น สภาหอการค้าฯ สภาอุตสาหกรรมฯ ควรทำหน้าที่เป็นแกนกลาง ในการปรับประสานสร้างความเข้าใจร่วมกันในระหว่างอุตสาหกรรมและธุรกิจ โดยมองประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ และอาจต้องอาศัยแนวทางการสร้างพันธมิตรกับภาครัฐ (Public Private Partnership) เพื่อให้ทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันรับภาระหน้าที่การดำเนินการไปพร้อมๆ กัน

- การเป็น AEC อาจทำให้เกิดการแข่งขันที่เข้มข้นมากยิ่งขึ้น ภาคเอกชนจึงควรให้ความสำคัญต่อการติดตามข่าวสาร และการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสนับสนุนการสร้างพันธมิตรกับภาครัฐ เพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อมูล ใส่ใจและเพิ่มพูนการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ AEC และ FTA ต่างๆ รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับภาครัฐอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ภาครัฐรับทราบและตระหนักถึงความต้องการ ตลอดจนปัญหา-อุปสรรคในทางปฏิบัติที่ภาคเอกชนอาจได้รับด้วย

75. กรณีที่ไทยมีข้อพิพาทกับประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการค้า จะส่งผลกระทบต่อการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียนหรือไม่

ตอบ ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน แม้จะไม่เกี่ยวข้องกับการค้า แต่อาจมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาคมโลกในความมุ่งมั่นของอาเซียนเพื่อไปสู่ AEC เนื่องจากความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศย่อมมีผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน อย่างไรก็ตาม เมื่อคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกันจาก AEC ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงยังมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามข้อผูกพันในการไปสู่ AEC ในปี 2558

76. ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องยกเลิกมาตรการโควตาภาษีสินค้าเกษตรภายใต้ ความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน (ATIGA) หน่วยงานที่รับผิดชอบได้เตรียม มาตรการรองรับไว้หรือไม่อย่างไร

ตอบ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าต่างประเทศ (คต.) ในฐานะหน่วยงานดูแล บริหารการนำเข้าสินค้าเกษตรภายใต้ AFTA ได้จัดทำมาตรการบริหารการนำเข้าสินค้า เกษตร เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาคเกษตรของไทย และมีกรติดตาม ประเมินผล และ ปรับปรุงมาตรการบริหารการนำเข้าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยดำเนินการ ออกมาตรการต่างๆ ได้แก่ กำหนดให้เป็นสินค้าที่ต้องขอหนังสือรับรองประกอบการนำเข้า กำหนดคุณสมบัติผู้นำเข้า กำหนดมาตรฐานการผลิต เช่น ต้องมีใบรับรองสารพิษตกค้าง กำหนดมาตรการสุขอนามัยพืช (SPS) ที่เข้มงวด เช่น ต้องแสดงใบรับรองสุขอนามัยพืช จากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ของประเทศต้นทาง ตรวจเข้มใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้ากำหนด ด่านนำเข้า กำหนดช่วงเวลานำเข้า ต้องรายงานการนำเข้า การใช้ การจำหน่ายและสต็อก คงเหลือภายใน 1 เดือนและมีบทลงโทษหากไม่ดำเนินการ รวมทั้งจัดให้มีระบบติดตาม การนำเข้า ตรวจสอบ และประเมินผล ผลจากการบริหารการนำเข้าที่ผ่านมา สามารถ กำกับดูแลการนำเข้าภายใต้ AFTA ได้ผลดี โดยเฉพาะสินค้าที่มีความกังวลกันมาก ได้แก่ ข้าว เมล็ดกาแฟ และกาแฟสำเร็จรูป เป็นต้น พร้อมกันนี้ ยังได้ส่งเสริมการใช้สิทธิประโยชน์ ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างสมบูรณ์ในปี 2558 รวมทั้งมีโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาค บริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทาง การค้า หรือกองทุน FTA เพื่อช่วยเหลือเยียวยา ผู้ประกอบการในลักษณะของการวิจัยและ พัฒนาสินค้า ให้สามารถแข่งขันในตลาดได้

77. อาเซียนเตรียมความพร้อมในการช่วยให้นักอุตสาหกรรมสามารถใช้ประโยชน์จากการที่อาเซียนจะกลายเป็นตลาดและศูนย์กลางการผลิตด้วยกันอย่างไร

ตอบ ▶ ในการเตรียมความพร้อมให้แก่ภาคอุตสาหกรรม สมาชิกอาเซียนทุกประเทศ เน้นกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ AEC และการใช้สิทธิประโยชน์เพื่อขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน รวมถึงการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจในอาเซียน เพื่อพัฒนาห่วงโซ่การผลิตในภูมิภาคและเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานโลก

▶ ในระดับภูมิภาค อาเซียนได้จัดให้มีเวทีการหารือเชิงนโยบายระหว่างรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนกับผู้แทนระดับสูงของภาคเอกชนในสาขาต่างๆ เช่น ยานยนต์ สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม อิเล็กทรอนิกส์ และโลจิสติกส์ รวมถึงสภาธุรกิจอาเซียน-สหรัฐฯ เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในสาขานั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมในตลาดระหว่างประเทศ และสนับสนุนการรวมตัวของอุตสาหกรรมในภูมิภาค

▶ นอกจากนี้ ในแต่ละปี สภาธุรกิจที่ปรึกษาอาเซียน จะจัดงาน ASEAN Business and Investment Summit เพื่อเปิดโอกาสให้ตัวแทนจากภาคธุรกิจภายในอาเซียนได้มีโอกาสพบหารือ และสร้างเครือข่ายทางธุรกิจระหว่างกันด้วย

78. หากผู้ประกอบการประสงค์จะแสดงความคิดเห็น หรือนำเสนอข้อร้องเรียน/ข้อวิตกกังวล เกี่ยวกับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า จะต้องทำอย่างไร

ตอบ ▶ ผู้ประกอบการที่มีความกังวลสามารถนำเสนอข้อคิดเห็นต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องผ่านทางสมาคมธุรกิจต่างๆ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

▶ ในส่วนของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Information Center) เพื่อเผยแพร่ผลการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สิทธิประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และจากกรอบความตกลงการเปิดเสรีทางการค้าต่างๆ ของไทย ซึ่งผู้ใช้บริการจะสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม

▶ ทั้งนี้ หากผู้ประกอบการมีความประสงค์จะร้องเรียนผลกระทบจากการทะลักเข้าของสินค้าบางรายการจากประเทศสมาชิกอาเซียน/ประเทศนอกอาเซียนที่มีลักษณะเป็นการทุ่มตลาด สามารถติดต่อได้ที่กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (สายด่วน โทร. 1385)

79. เมื่ออาเซียนเป็น AEC แล้ว ผู้ประกอบการของไทยควรจะใช้แนวทางใดในการปรับตัวเพื่อเตรียมรับมือการแข่งขันกับบริษัทขนาดใหญ่

ตอบ ผู้ประกอบการอาจใช้แนวทางการปรับตัวเพื่อรองรับการแข่งขันดังนี้

ในเชิงรุก

1) ศึกษา/เสาะหาแหล่งวัตถุดิบใน AEC เนื่องจากไทยสามารถนำเข้าวัตถุดิบสินค้ากึ่งสำเร็จรูปจากแหล่งผลิตใน AEC ที่มีความได้เปรียบด้านราคาและคุณภาพ

2) ศึกษาารสนิยมและแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคสินค้าและบริการใน AEC เพื่อที่จะผลิต/ให้บริการได้ตรงตามความต้องการของตลาดที่ใหญ่ขึ้น และใช้ประโยชน์จาก Economy of Scale หรือการประหยัดต่อขนาดการผลิต

3) ดูความเป็นไปได้ในการย้ายฐานผลิต โดยไทยสามารถย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนที่เหมาะสมเป็นแหล่งผลิตที่ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ มีจุดแข็งในส่วนที่ไทยยังไม่มี

4) ให้ความสนใจประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) ในแง่ของการเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังตลาดนอกภูมิภาค เพื่อใช้ประโยชน์จากการรับสิทธิพิเศษด้านภาษีที่ประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ให้แก่ประเทศดังกล่าวในฐานะประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่น้อยที่สุด

5) พัฒนาและปรับระบบของบริษัท เพื่อให้ใช้ประโยชน์จากโลจิสติกส์ได้เต็มที่ เนื่องจากการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในภูมิภาคจะทำให้ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ถูกลงและสะดวกขึ้น

6) ศึกษา/เสาะหาความเป็นไปได้ในการตั้งธุรกิจและใช้แรงงานจาก AEC เนื่องจากจะตั้งฐานธุรกิจที่ใดก็ได้ในอาเซียน เนื่องจากกฎระเบียบต่างๆ จะผ่อนคลายและเปิดกว้างมากขึ้น และในด้านแรงงานจะช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือได้อีกทางหนึ่ง

7) ลงทุนด้านการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้า/ให้บริการที่แตกต่างจากคู่แข่งอื่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างตราสินค้าของตนเองให้เป็นที่ยอมรับในตลาดต่างประเทศ

8) พัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้/ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่องค์กร

ในเชิงรับ

- 1) ต้องเรียนรู้คู่แข่ง
- 2) พยายามพัฒนาประสิทธิภาพของการผลิตเพื่อลดต้นทุน
- 3) เร่งเสริมจุดแข็ง ลดจุดอ่อน
- 4) เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส โดยการสร้างพันธมิตรทางธุรกิจกับผู้ประกอบการในประเทศสมาชิกอาเซียน

- 5) ใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อรักษาและดึงดูดผู้ใช้บริการหรือลูกค้า
- 6) ต้องเรียนรู้วิธีการรักษาและพัฒนาบุคลากรขององค์กร/บริษัทไว้ เพื่อใ้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ต่อองค์กร และทำงานให้องค์กรอย่างเต็มที่และเต็มใจ

80. เพราะเหตุใด การเตรียมการรองรับการเป็น AEC ของประเทศไทยจึงต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

ตอบ การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) หมายถึง การรวมตลาดและฐานการผลิตเดียวของประเทศอาเซียน 10 ประเทศ มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตทั้ง วัสดุุดิบ แรงงาน และสินค้าทุนได้อย่างเสรี ผู้ประกอบการที่สามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของตน ควบคู่ไปกับการใช้โอกาสที่เกิดขึ้นจาก AEC ย่อมมีความได้เปรียบในการแข่งขันเหนือคู่แข่งอื่นในอาเซียน ขณะเดียวกัน ภาคเอกชนไทยยังต้องมองภาพตลาดคืออาเซียน 10 ประเทศ ไม่จำกัดเฉพาะในประเทศเท่านั้น ก่อนจะขยายไปในระดับภูมิภาคหรืออาเซียน++ และตลาดโลก นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงรูปแบบการแข่งขันทางการค้าที่เปลี่ยนไปจากการกีดกันโดยใช้มาตรการด้านภาษี เป็นมาตรการที่มีใช้ภาษี โดยเฉพาะประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น การพัฒนาและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนไทยต้องให้ความสำคัญเพื่อเตรียมการรองรับการเป็น AEC และหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

81. ประเทศไทยมีกลไกหรือมาตรการอะไรบ้างที่จะช่วยเยียวยาผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรี (สินค้า บริการ การลงทุน) ภายใต้ AEC

ตอบ ประเทศไทยมีกลไกที่จะช่วยเยียวยาผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า ตามพันธกรณีภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ รวมทั้ง AEC ดังนี้

- ▶ กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) (โทร. 0-2940-6972, 0-2940-6850) เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตปฏิรูปผลิตผลทางการเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาคุณภาพ ตลอดจนการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและอาหาร และช่วยเหลือให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตจากสินค้าที่ไม่มีศักยภาพสู่สินค้าที่มีศักยภาพ

- ▶ โครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุน FTA) ภายใต้การดูแลของกรมการค้าต่างประเทศ (สายด่วน โทร. 1385) กระทรวงพาณิชย์จะสนับสนุนเรื่องการวิจัยและพัฒนา จัดหาที่ปรึกษา และปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจ

- ▶ แผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา (intellectual infrastructure) ภายใต้การดูแลของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (0-2202-4321) เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม วัฒนธรรม การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และจริยธรรมในสังคม กฎหมายและแรงจูงใจ และโครงสร้างพื้นฐานและสถาบัน

- ▶ แผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม ภายใต้การดูแลของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพ และแก้ไขปัญหา ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้กับภาคอุตสาหกรรมของไทยให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ในเวทีการค้าโลก ตลอดจนผลักดันให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาด้วยตนเอง

อย่างไรก็ดี แต่ละโครงการหรือกองทุนข้างต้นมีเงื่อนไขให้การพิจารณาให้ความช่วยเหลือหรือให้การเยียวยาผู้ประกอบการแตกต่างกัน ซึ่งผู้ที่สนใจควรติดต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อสอบถามรายละเอียดในทางปฏิบัติต่อไป

นอกจากนี้ ในกรณีที่มีการเปิดเสรีทางการค้า ทำให้สินค้าจากต่างประเทศทะลักเข้าประเทศจนเกิดผลกระทบต่อผู้ผลิต/ผู้ประกอบการภายในประเทศ ประเทศไทยสามารถใช้มาตรการปกป้องที่เหมาะสม (เช่น การขึ้นภาษี การจำกัดปริมาณนำเข้า) ตามข้อกำหนดภายใต้พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measure) พุทธศักราช 2550 ภายใต้การดูแลของ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน 2551 ได้ด้วย

82. ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบคู่ขนาน (Dual Track) คือมีกลุ่ม

ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรม กับกลุ่มผู้ประกอบการด้านการเกษตร ซึ่งสองกลุ่มจะมีความพร้อมในการรับรู้อ หรือปรับตัวเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง หลังอาเซียนเป็น AEC ไม่เท่าเทียมกัน กระทรวงพาณิชย์มีแผนงานหรือแนวทางอะไรที่จะให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็น AEC ได้โดยที่ความแตกต่างระหว่างสองกลุ่มยังคงมีอยู่

ตอบ กระทรวงพาณิชย์ตระหนักถึงความสำคัญของภาคเกษตรไทยซึ่งยังมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะนอกจากจะก่อให้เกิดรายได้แล้ว ยังเป็นแหล่งนำเข้าเงินตราต่างประเทศ โดยไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา แม้ว่าแนวโน้มของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรจะมีสัดส่วนลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอุตสาหกรรม และบริการ แต่สินค้าเกษตรยังเป็นวัตถุดิบสนับสนุนที่สำคัญ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมรองรับการเป็น AEC จึงต้องทำไปพร้อมกันทั้งภาคอุตสาหกรรม บริการ และการเกษตร ในส่วนของ

กระทรวงพาณิชย์ ได้ตั้งเป้าหมายการขยายสัดส่วนการค้าไทยกับอาเซียนจากร้อยละ 20 ในปัจจุบัน เป็นร้อยละ 30 ของยอดการค้ารวมของไทยในปี 2558 โดยมียุทธศาสตร์รองรับและใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ AEC 7 กลยุทธ์ คือ

1. พัฒนาระบบและฐานข้อมูลการค้าการลงทุน เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน
  2. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐไทยและอาเซียนอย่างแน่นแฟ้น
  3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทั้งระหว่างภาครัฐกิจไทยและอาเซียน
  4. ส่งเสริมสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาดอาเซียน
  5. ยกกระดับภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการไทยและส่งเสริมการสร้างตราสินค้า
  6. ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการไทย
  7. การเจรจาภายใต้กรอบ AEC เพื่อขยายการค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน
- นอกจากนี้ จากการศึกษาที่ไทยมีชายแดนติดกับประเทศสมาชิกอาเซียน จึงให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนไทย-ประเทศเพื่อนบ้าน โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ตั้งเป้าหมายให้การค้าชายแดนมีมูลค่า 1 ล้านล้านบาทในปี 2555 ซึ่งได้วางแผนโครงการสำคัญ 4 โครงการ คือ
- ▶ โครงการเสริมสร้างศักยภาพทางด้านการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน
  - ▶ โครงการพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนและภูมิภาคอย่างยั่งยืน
  - ▶ โครงการขยายตลาดสินค้าเกษตรตามเส้นทางใหม่

▶ โครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์และส่งเสริมการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ตามกรอบ ECS

นอกจากกลยุทธ์และแผนงานที่กระทรวงฯ ได้กำหนดไว้ดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศยังมีแผนงานการจัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่อง AEC โดยในส่วนของภาคเกษตร ได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริมสหกรณ์และสันนิบาตสหกรณ์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เกษตรกร และเตรียมการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ ขณะเดียวกัน ยังได้มีการจัดทำโครงการช่วยเหลือเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (กองทุน FTA) ภายใต้การดูแลของกรมการค้าต่างประเทศ (สายด่วน โทร. 1385) โดยการสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนา จัดหาที่ปรึกษาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจ ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และภาคเกษตร

83. ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบจาก AEC ต้องปรับตัวอย่างไร

ตอบ การเปิดเสรีการค้าย่อมมีทั้งผู้ได้ประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ ซึ่งการเจรจาเปิดเสรีการค้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ประโยชน์ในภาพรวมสูงสุดกับประเทศ สำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบในเชิงลบจากการเปิดเสรีการค้า มีแนวทางการในการปรับตัว เช่น

- การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตหรือการให้บริการและลดต้นทุนการทำธุรกิจ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการบริหารจัดการที่ทันสมัย
- การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจกับประเทศคู่ค้าในอาเซียน เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของหุ้นส่วนทางธุรกิจ เช่น การเข้าถึง Supplier และกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในวงกว้างขึ้น

- การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตและพัฒนามาตรฐานทางการค้า เช่น มาตรฐานสุขอนามัย มาตรฐานสินค้า เพื่อยกระดับสินค้าให้เป็นสากล
- การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา และใช้แนวคิดในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น สร้างความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากคู่แข่ง

84. ประเทศไทยมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนภายในระยะเวลาไม่เกิน 4 ปีว่า ไทยต้องมีแผนรองรับสำหรับภาคการผลิต ภาคบริการ และประชาชน หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นวาระสำคัญแห่งชาติประการหนึ่ง ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้กำหนดแผนปฏิบัติการในการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของตนแล้ว ในส่วนของกระทรวงพาณิชย์ที่ผ่านมาได้ทำการประชาสัมพันธ์เร่งกระตุ้นให้ภาคเอกชนตื่นตัวในการใช้สิทธิ และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนช่วยเหลือให้ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบหรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบ ได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

85. กระทรวงพาณิชย์ มีแผนการดำเนินการอย่างไร เพื่อให้ผู้ประกอบการ มีความพร้อม และสามารถใช้ออกาส/เตรียมตัวตั้งรับกับ AEC

ตอบ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเผยแพร่ข้อมูลด้านการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ โดยในปี 2554 กรมฯ ได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อรองรับการเปิดเขตการค้าเสรีให้กับทุกภาคส่วน ดังนี้

1) จัดตั้ง AEC Information Center เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ควบคู่กับการให้คำปรึกษากับ SMEs รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการสื่อสารระหว่างกรมฯ กับผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนให้สามารถเข้าถึงข้อมูลของกรมฯ โดยได้จัดตั้งศูนย์ดังกล่าว ณ ชั้น 3 อาคารกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ รวมทั้งมีแผนการจัดตั้งเครือข่ายในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ ณ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ

2) สร้างเครือข่ายพันธมิตร โดยกรมฯ ได้ลงนาม MOU ร่วมกับหน่วยงานพันธมิตร ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า เพื่อให้หน่วยงานเครือข่ายช่วยเผยแพร่และกระจายความรู้เกี่ยวกับ AEC ซึ่งจะสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน โดยในปี 2554 กรมฯ ได้ลงนาม MOU ร่วมกับ 6 หน่วยงาน

3) จัดสัมมนาฝึกอบรม ในหัวข้อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเปิดเสรีการค้า ประโยชน์และผลกระทบจากการเปิดเสรีให้กับกลุ่มเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้นำเข้า-ส่งออก นักลงทุน SMEs สถาบันการเงิน เกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระ สถาบันการศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียนและนักศึกษา

4) ส่งวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ AEC ร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสและความท้าทายจากการรวมกลุ่มของอาเซียนเพื่อไปสู่ AEC รวมถึงแนวทางในการปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนใน AEC

5) เผยแพร่ข้อมูลและผลเจรจาผ่านสื่อต่างๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งช่องทางผ่านสื่อใหม่ๆ เช่น Facebook, Twitter และเว็บไซต์ (www.dtn.go.th และ www.thailandae.com) เพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลกระจายได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

86. ผู้ประกอบการด้านสินค้าเกษตรและอาหารของไทยจะได้รับประโยชน์จาก AEC อย่างเป็นรูปธรรมอย่างไร (ทั้งในมิติการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงาน)

ตอบ ไทยจัดเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งและแปรรูปผักและผลไม้สดและแปรรูป เป็นต้น ดังนั้น การเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ใน AEC จึงเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของไทย ดังนี้

1) การเปิดเสรีการค้าสินค้า การลด/ยกเลิกมาตรการทางภาษีและที่มิใช่ภาษีใน AEC ช่วยเปิดโอกาสให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยที่มีศักยภาพในการแข่งขันสามารถขยายตลาดส่งออกในอาเซียนที่มีประชากรรวมกับเกือบ 600 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่มีรสนิยม

ในการบริโภคคล้ายคลึงกับคนไทย ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และยังคงคำนึงถึงการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล เช่น GMP, HACCP ฯลฯ ด้านการนำเข้า ผู้ประกอบการไทยสามารถนำเข้าวัตถุดิบสินค้าเกษตรจากประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยต้นทุนที่ถูกลงจากการลด/ยกเลิกภาษีนำเข้าของไทย เพื่อนำมาผลิตเป็นสินค้าเกษตรแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเพื่อส่งไปขายต่อไป

2) การเปิดเสรีการลงทุน การลด/ขจัดอุปสรรคด้านกฎระเบียบในการลงทุนของประเทศสมาชิกอาเซียน และการอนุญาตให้นักลงทุนที่เป็นคนชาติอาเซียนสามารถเข้าไปลงทุนได้ทั่วภูมิภาคอาเซียนโดยการถือหุ้นส่วนใหญ่ในกิจการด้านการผลิต การเกษตร ประมง ป่าไม้ และเหมืองแร่ ช่วยขยายโอกาสในการย้ายฐานการผลิตและลงทุนของผู้ประกอบการไทย ไปยังพื้นที่ที่มีความได้เปรียบ เช่น ตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบและแรงงานราคาถูกในทางกลับกัน ประเทศไทยยังมีโอกาสในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศด้วยความได้เปรียบด้านโครงสร้างพื้นฐานและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไทยในศูนย์กลางของภูมิภาค ซึ่งช่วยสนับสนุนให้ไทยมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางทางการค้าและการลงทุนในภูมิภาค

3) การเปิดเสรีภาคบริการ การอนุญาตให้นักลงทุนที่เป็นคนชาติอาเซียนถือหุ้นในธุรกิจบริการได้ถึงร้อยละ 70 ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันขยายการลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียน ขณะเดียวกัน ยังเป็นแรงผลักดันให้ผู้ประกอบการภาคบริการต้องเร่งปรับตัวโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและลดต้นทุนการทำธุรกิจภาคบริการ ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเนื่องจาก ต้นทุนภาคบริการ เช่น บริการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ บริการโฆษณา และการทำตลาด บริการวิจัย บริการบัญชี และการค้าส่งค้าปลีก ถือเป็นสัดส่วนสำคัญของต้นทุนในการผลิตสินค้า

4) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ การอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผู้ให้บริการและแรงงานฝีมือ ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานคุณภาพในประเทศ ขณะเดียวกัน แรงงานฝีมือของไทยยังมีโอกาสออกไปทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นได้ง่ายขึ้น

87. AEC 2558 จะสร้างพลประโยชน์และวาทะนุต่อการลงทุน FDI/Capital Flows ตลาดหลักทรัพย์ และการถือครองที่ดินในประเทศไทย อย่างไร

ตอบ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีเป้าหมายมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์ จึงมีหลายเรื่องที่สมาชิกอาเซียนต้องดำเนินการให้สำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดเสรีการค้า ที่ต้องมีการยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าสินค้า บริการ การลงทุน การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ และการเคลื่อนย้ายเงินทุน ดังนั้น ผลจากการดำเนินการของสมาชิกอาเซียน จะส่งผลโดยตรงกับการลงทุนทางตรง (FDI) และการลงทุนในตลาดทุน กล่าวคือ สมาชิกอาเซียนต้องยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนทางตรงในทุกสาขา รวมทั้งธุรกิจบริการ (เช่น วิศวกรรม สถาปัตยกรรม บัญชี บริการทางการแพทย์ ก่อสร้าง คำส่งคำปลีก ท่องเที่ยว ขนส่ง ฯลฯ) และธุรกิจที่ไม่ใช่บริการ (เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และอุตสาหกรรมการผลิต) ทำให้มีการเคลื่อนย้ายการลงทุนทางตรงในอาเซียนได้อย่างเสรีมากขึ้น และช่วยเสริมสร้างความน่าสนใจของอาเซียนในสายตานักลงทุนต่างชาติ

ในมุมมองของนักลงทุนไทย การที่สมาชิกอาเซียน 9 ประเทศยกเลิกกฎระเบียบที่เข้มงวดด้านการลงทุน ช่วยขยายโอกาสในการออกไปลงทุนเพื่อประกอบธุรกิจ ในหลายสาขา สร้างรายได้กลับเข้าประเทศ ในทางกลับกันนักลงทุนหรือบริษัทของสมาชิกอาเซียนอื่นจะสามารถเข้ามาลงทุนในประเทศไทยง่ายขึ้น นอกจากนี้ การเคลื่อนย้ายการลงทุนทางตรงได้อย่างเสรีดังกล่าวช่วยสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในตลาดระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันยังส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในประเทศและการขยายตัวของเศรษฐกิจ

ในส่วนของตลาดทุน อาเซียนได้ดำเนินการพัฒนาตลาดทุนอาเซียน โดยมีแผนงานในการสร้างความเชื่อมโยงของตลาดทุน (Capital Market) และตลาดตราสารหนี้ (Bond Market) เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนในอาเซียนได้อย่างเสรีมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจของไทยสามารถระดมทุนในตลาดทุนอาเซียนที่กว้างขวางมากขึ้น ขณะเดียวกัน นักลงทุนไทยที่ลงทุนใน Portfolio ยังสามารถกระจายความเสี่ยง ในการลงทุน โดยสามารถถือหุ้น/ซื้อหลักทรัพย์และตราสารหนี้ของประเทศสมาชิกอาเซียนที่หลากหลายมากขึ้น และยังได้รับประโยชน์จากการโอนย้ายทุนและผลกำไรที่เสรีมากขึ้น

นอกจากนี้ การเปิดเสรีธุรกิจบริการด้านการเงิน ทั้งธนาคาร สถาบันการเงิน ประกันภัย และธุรกิจการเงิน ในแง่ผู้ใช้บริการ จะได้รับประโยชน์จากการมีทางเลือกมากขึ้นในการใช้บริการทางการเงินของธุรกิจบริการของสมาชิกอาเซียนที่มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำลงจากการแข่งขันที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ในแง่ผู้ให้บริการด้านการเงินในประเทศไทย จะต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้นจึงจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการและการบริหารจัดการของธุรกิจเพื่อลดต้นทุนการให้บริการให้สามารถแข่งขันได้กับธุรกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น รวมถึงธุรกิจการเงินของต่างชาติในอาเซียน

อย่างไรก็ตาม สำหรับการถือครองที่ดินในประเทศ เนื่องจากเป็นเรื่องที่อยู่ นอกเหนือจากข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนใน AEC จึงไม่มีผลกระทบ ต่อนโยบาย กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในเรื่องการถือครองที่ดินในประเทศไทย กล่าวคือ นักลงทุนต่างชาติทั้งในและนอกอาเซียนจะไม่สามารถซื้อ/ถือครองที่ดินในประเทศไทย เช่นเดียวกับที่นักลงทุนไทยก็ไม่สามารถซื้อ/ถือครองที่ดินในประเทศอาเซียนได้ภายใต้การเปิดเสรีอาเซียน

ขั้นตอนการเจรจา FTA/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณี AEC

88. หากรัฐบาลไทยประสงค์จะเข้าร่วมในการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าต่างๆ รัฐบาลจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือไม่ ด้วยเหตุผลใด

ตอบ ▶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช 2550 (มาตรา 190) กำหนดให้รัฐบาลต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วยหากรัฐบาลจะทำสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

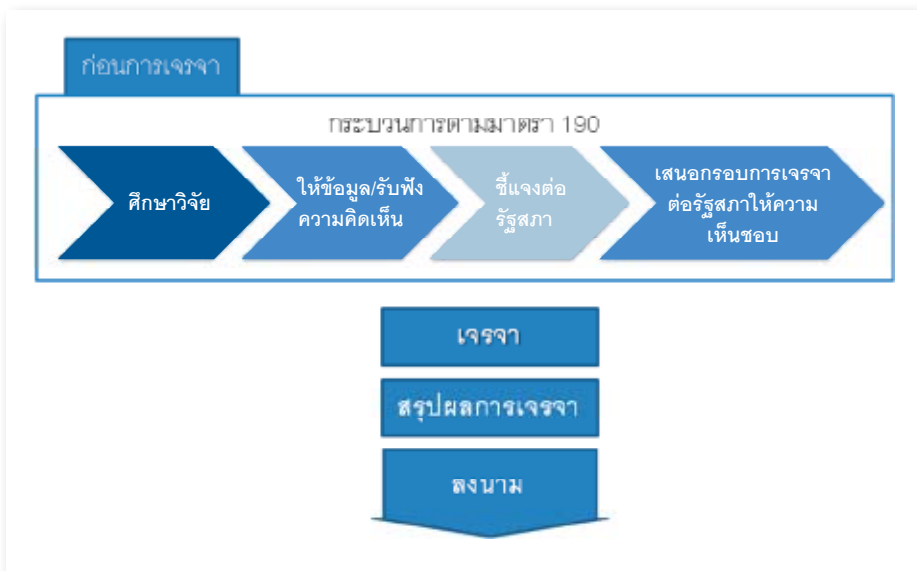
▶ มาตรา 190 ข้างต้น ระบุว่า “หนังสือ สัญญาใดมีเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ ให้รัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

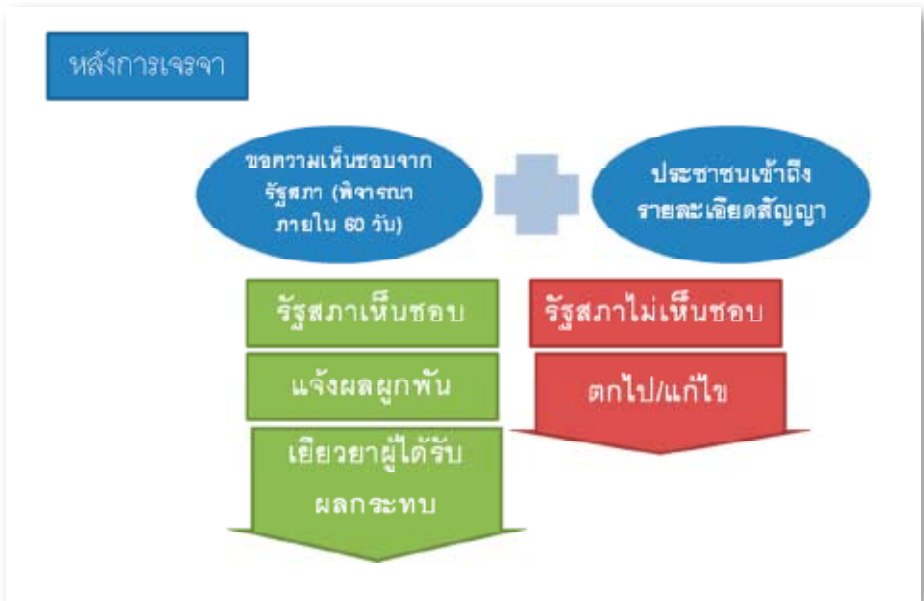
▶ เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนจะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในการที่การปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน หรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนด

ขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุน อย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผล กระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้นและประชาชนทั่วไป”

89. ในการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศ คู่ค้า รัฐบาลต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อให้ถูกต้องตามแนวทางภายใต้มาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช 2550

ตอบ ▶ กระบวนการดำเนินการตามมาตรา 190 ในการจัดทำความตกลงเขตการค้า เสรี หรือข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศอื่นๆ ปรากฏตามแผนภูมิด้านล่าง

90. การดำเนินการตามพันธกรณีของอาเซียนไปสู่การเป็น AEC ของประเทศไทยเกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการหน่วยงานใดบ้าง

- ตอบ** ▶ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นหน่วยประสานงาน AEC ระดับชาติ (AEC National Coordinating Agency) ของไทย รับผิดชอบด้านการประสานงานและติดตามการดำเนินงานไปสู่การเป็น AEC ของไทย ในภาพรวม
- ▶ ส่วนในเรื่องการปฏิบัติตามพันธกรณีในแต่ละเรื่อง หน่วยงานราชการของไทยเกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ดังนี้

หน่วยงาน	บทบาท
<p>กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (www.dtn.go.th) (www.thailandae.com)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบตีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมประชุมในการประชุมด้านเศรษฐกิจของอาเซียนในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและการประชุมเรื่องความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา - การเจรจาลดภาษีสินค้าในอาเซียน ภายใต้กรอบความตกลงด้านการค้าสินค้า - ที่ผ่านมามี สนับสนุนและร่วมการเจรจาขจัดมาตรการที่มีใช้ภายในอาเซียน (Non-Tariff Barriers) อาทิ โควตาการขออนุญาตนำเข้าต่างๆ - สนับสนุนและร่วมการเจรจาพัฒนากฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) ของอาเซียนให้ตอบสนองกระบวนการผลิตของภูมิภาค - เป็นแกนหลักในการเจรจาจัดทำและดำเนินการด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียน เพื่อให้กฎระเบียบ ขั้นตอน และข้อมูลทางศุลกากรในอาเซียนเป็นไปในแนวเดียวกัน - สนับสนุนและร่วมการเจรจาให้เกิดการรวมกลุ่มด้านศุลกากร (Customs Integration) ปรับประสานกระบวนการและขั้นตอนศุลกากรให้ง่ายและเป็นไปในแนวเดียวกัน อาทิ ฟอร์มใบขนสินค้า การประเมินศุลกากร ขั้นตอนการตรวจปล่อยของอาเซียน - เป็นแกนหลักในการเจรจาเปิดเสรีด้านการค้าบริการ ลดข้อกีดกันการเปิดเสรีการค้าบริการ และอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาคอาเซียน

หน่วยงาน	บทบาท
	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนและร่วมการเจรจาเปิดเสรีด้านการลงทุน และคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Area: ACIA)
กรมการค้าต่างประเทศ (www.dft.go.th)	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการในการยกเลิกระบบโควตาภาษีของสินค้าที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ - ปรับลดขั้นตอนด้านพิธีการที่เกี่ยวข้องกับการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าของอาเซียน - การพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงกับกรมศุลกากรภายใต้ระบบ National Single Window สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแบบฟอร์มรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (ATIGA Form D) เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายอาเซียนสำหรับการให้บริการยื่นเอกสารต่างๆ ณ จุดเดียว (ASEAN Single Window) - การพัฒนาระบบเพื่อให้มีการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self Certification) - การบังคับใช้ พ.ร.บ.มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น - ให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีสินค้าและบริการ ผ่านกองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบ
กรมส่งเสริมการค้าส่งออก (www.ditp.go.th)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพสู่ตลาดอาเซียนให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

หน่วยงาน	บทบาท
	<ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างเครือข่ายการผลิตร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน - สนับสนุนให้นักธุรกิจไทยไปลงทุนประกอบธุรกิจ在不同ประเทศ - ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและประชาสัมพันธ์การใช้ประโยชน์จากการจัดทำข้อตกลงทางการค้าตามแผนดำเนินการไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งสินค้าไทยได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งด้านภาษีศุลกากรและมิใช่ภาษีศุลกากร - ให้ความรู้กับภาคเอกชนในการปรับระดับมาตรฐานการผลิต และคุณภาพการให้บริการ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานของอาเซียน - ส่งเสริมการใช้เครือข่ายทางอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างภาคธุรกิจของไทยกับอาเซียน - เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการ และสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการด้านการผลิตและส่งออกกับผู้ประกอบการสาขาโลจิสติกส์
<p>กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (www.dbd.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี โดยรวมถึงการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติในธุรกิจต่างๆ - ส่งเสริมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ - พัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หน่วยงาน	บทบาท
กรมการค้าภายใน (www.dit.go.th)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญอาเซียนด้านนโยบายการแข่งขัน - การหารือร่วมกับหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านนโยบายการแข่งขันทางการค้าของอาเซียนเพื่อพัฒนานโยบายการแข่งขันของแต่ละประเทศ - การหารือกับหน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และข้อมูลระหว่างกัน
กรมทรัพย์สินทางปัญญา (www.ipthailand.go.th)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมคณะทำงานความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน - ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน - ประชุมหารือระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลด้านการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิกอาเซียน - เตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งระบบยื่นคำขอจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ของอาเซียน - จัดทำโครงการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ของไทย (Creative Thailand) และของอาเซียน (Creative ASEAN)

หน่วยงาน	บทบาท
<p>สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง</p> <p>(www.fpo.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมรัฐมนตรีคลังอาเซียน - เป็นแกนหลักการเจรจาเลิกภาษีศุลกากรขาเข้าสำหรับสินค้าภายในอาเซียน - ร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยในการเจรจาและกำกับดูแลการเปิดเสรีด้านเงินทุน
<p>ธนาคารแห่งประเทศไทย</p> <p>(www.bot.or.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยร่วมกับกระทรวงการคลังดำเนินงานความร่วมมือทางการเงินและระบบสอดส่องดูแลเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียน โดยดำเนินการในกรอบประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียน - นอกเหนือจากความร่วมมือภายใต้กรอบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้เข้าร่วมในการรอบการความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางอาเซียนด้วย - เจรจาและกำกับดูแลการเปิดเสรีด้านเงินทุน โดยลดข้อจำกัดสาขาบริการด้านการเงิน ตามหลักการที่กำหนดของอาเซียน - ผ่อนคลายข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายทุน ตามความเหมาะสม
<p>กรมสรรพากร</p> <p>(www.rd.go.th)</p> <p>กรมศุลกากร</p> <p>(www.customs.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อน

หน่วยงาน	บทบาท
	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักในการประชุมและการเจรจา ด้านศุลกากร และกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า - ปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดของอาเซียน - ปรับปรุงระเบียบพิธีการและการไหลเวียนของข้อมูลทางการค้าและศุลกากรให้เรียบง่าย มีมาตรฐานเดียวกันในอาเซียน - ดำเนินการด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียน เพื่อให้กฎระเบียบ ขั้นตอน และข้อมูลทางศุลกากรในอาเซียนเป็นไปในแนวเดียวกัน - จัดเตรียมระบบพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มทางศุลกากร - จัดตั้งระบบ National Single Window และประสานกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการจัดตั้ง ASEAN Single Window
<p>สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (www.tisi.go.th)</p> <p>สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (www.acfs.go.th)</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (www.fda.moph.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาเซียน - ปรับมาตรฐาน กฎระเบียบ และกระบวนการตรวจสอบรับรองมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและสากล

หน่วยงาน	บทบาท
<p>สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (www.sme.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมในคณะทำงานด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของอาเซียน - ดำเนินการตามแผนกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของอาเซียน - จัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของภูมิภาค
<p>กระทรวงการต่างประเทศ (www.mfa.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กรมอาเซียน เป็นสำนักงานอาเซียนแห่งชาติ (ASEAN National Secretariat) - กรมอาเซียน เป็นผู้แทนหลักของไทยในการเข้าประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสของอาเซียนและการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน - ดำเนินการตามแผนงานริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาด้านพลังงาน การท่องเที่ยว การลดระดับความยากจน และการปรับปรุงคุณภาพชีวิต - อำนาจความสะดวกในการออกวีซ่าสำหรับแรงงานฝีมือและผู้ประกอบวิชาชีพอาเซียน
<p>กระทรวงแรงงาน (www.mol.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านแรงงานของอาเซียน - การจัดทำข้อตกลงยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพ และส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างขีดความสามารถในการค้าบริการ

หน่วยงาน	บทบาท
	- อำนวยความสะดวกในการออกใบอนุญาตทำงานสำหรับวิชาชีพเชี่ยวชาญ
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (www.mots.go.th)	- เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมรัฐมนตรีท่องเที่ยวอาเซียน - การจัดทำข้อตกลงยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพของบุคลากรสาขาท่องเที่ยว - ดำเนินการตามแผนการรวมกลุ่มสาขาการท่องเที่ยวของอาเซียน
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (www.ocpb.go.th)	- เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมในคณะทำงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของอาเซียน - จัดตั้งเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีการดำเนินงานตามแผนความร่วมมือ เช่น จัดอบรม การแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสิทธิภาพด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น - การจัดตั้งกลไกการร้องเรียนและแลกเปลี่ยนข้อมูล - พัฒนากลไกการเยียวยาผู้บริโภคข้ามพรมแดนภายในปี 2558
กระทรวงอุตสาหกรรม (www.industry.go.th)	- เป็นผู้แทนของไทยเข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนกับคณะกรรมการการค้าเขตการลงทุนอาเซียน - เป็นผู้แทนหลักของไทยในการประชุมคณะกรรมการประสานงานด้านการลงทุนของอาเซียน

หน่วยงาน	บทบาท
	<ul style="list-style-type: none"> - เจรจาและกำกับดูแลการดำเนินการตามกรอบความตกลงเขตการลงทุนอาเซียนเต็มรูปแบบ (ASEAN Comprehensive Investment Area: ACIA) ดำเนินการตามแผนงานการรวมกลุ่มสาขาเร่งรัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้า เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์ไม้ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์
<p>กระทรวงคมนาคม (www.mot.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการขนส่งของอาเซียน - จัดทำความร่วมมือภายในอาเซียนด้านการขนส่งและบริการโลจิสติกส์ ทั้งการขนส่งทางบก (รถยนต์และรถไฟ) การขนส่งทางน้ำ และทางอากาศ - พัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟสายสิงคโปร์-คุนหมิง และโครงข่ายทางหลวงอาเซียน - ดำเนินการตามแผนงานการขนส่งทางทะเล - ดำเนินการตามแผนงานการรวมกลุ่มสาขาการบิน - ดำเนินการตามความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน - ดำเนินการตามความตกลงพหุภาคีอาเซียนว่าด้วยการเปิดเสรีเที่ยวบินขนส่งสินค้า - ดำเนินการตามความตกลงพหุภาคีอาเซียนว่าด้วยการให้บริการทางอากาศ

หน่วยงาน	บทบาท
<p>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>(www.moac.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมรัฐมนตรีเกษตรและป่าไม้อาเซียน
	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการลดภาษีสินค้าเกษตร
	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ประมงให้ปลอดภัยและสามารถแข่งขันได้
	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งระบบแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับผลิตภัณฑ์เกษตรและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Good Agriculture/Aquaculture Practices) การจัดการสุขาภิบาลและสุขภาพสัตว์ที่ดี (Good Animal Husbandry Practices) การปฏิบัติทางสุขลักษณะที่ดี (Good Hygiene Practices) การปฏิบัติที่ดีด้านการผลิต (Good Manufacturing Practices) และมีระบบการวิเคราะห์อันตรายและจัดวิกฤติที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis Critical Control Point)
	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับประสานระบบการกักกันและวิธีการตรวจสอบ หรือ สุ่มตัวอย่าง ตลอดจนมาตรฐานการด้านสุขอนามัยสำหรับผลิตภัณฑ์เกษตร อาหาร และป่าไม้
	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับประสานระดับปริมาณสารตกค้างสูงสุดที่ยอมรับได้ของยาปราบศัตรูพืช
	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับประสานกฎเกณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์เกษตรที่มาจากเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ (modern biotechnology) ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับประสานมาตรฐานด้านความปลอดภัยและคุณภาพผลิตภัณฑ์พืชสวนและผลิตภัณฑ์เกษตร

หน่วยงาน	บทบาท
	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงประสานการควบคุมสุขภาพสัตว์ (ทั้งสัตว์บกและสัตว์น้ำ) เพื่อความปลอดภัยของอาหาร โดยใช้กรอบมาตรฐานร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพ ให้สอดคล้องกับหลักสากล - ปรับปรุงประสานแนวทางการใช้สารเคมีในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และมาตรการจัดการใช้สารเคมีอันตราย ให้สอดคล้องกับหลักสากล - พัฒนารอบระดับภูมิภาคสำหรับระเบียบการออกใบรับรองด้านป่าไม้ (Forest Certification) - ส่งเสริมความร่วมมือและการถ่ายโอนเทคโนโลยี โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์เกษตร อาหาร และป่าไม้ ระหว่างอาเซียนกับองค์การนานาชาติทั้งภาครัฐและเอกชน - เสริมสร้างความร่วมมือต่อต้านการค้าไม้ที่ผิดกฎหมาย การป้องกันไฟป่า - เสริมสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย - ส่งเสริมให้เกิดสหกรณ์การเกษตรของอาเซียน (ASEAN Agricultural Cooperatives)
<p>กระทรวงพลังงาน (www.energy.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านพลังงาน - จัดทำความร่วมมือในภูมิภาคด้านโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติ และโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน

หน่วยงาน	บทบาท
	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างแหล่งพลังงานทดแทน อาทิ ไบโอดีเซล และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับแหล่งพลังงานดังกล่าว - พัฒนาความร่วมมือด้านการทำเหมืองแร่
<p>กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (www.mict.go.th)</p> <p>สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (www.nbtc.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมระดับรัฐมนตรีด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศอาเซียน - ดำเนินการตามแผนงานการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจสาขาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ - การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ และการเชื่อมต่อโครงข่ายระหว่างกัน - การพัฒนาการเชื่อมต่อความเร็วสูงทางอินเทอร์เน็ต และเพิ่มความปลอดภัยบนเครือข่ายสารสนเทศ - วางนโยบายและหลักกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
<p>สำนักงานสถิติแห่งชาติ (www.nso.go.th)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้แทนหลักของไทยเข้าร่วมประชุมหัวหน้าหน่วยงานด้านสถิติของอาเซียน - จัดทำกรอบความร่วมมืออาเซียนด้านสถิติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดตั้งระบบสถิติของประชาคมอาเซียน

91. กรมศุลกากรของไทยมีบทบาทอะไรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการไปสู่ AEC

กรมศุลกากรมีบทบาทสำคัญในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบปฏิบัติตามพันธกรณีด้านศุลกากรตามที่กำหนดไว้ในแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) อาทิ การออกประกาศ/ระเบียบเรื่องการลดภาษี การปรับปรุงฐานพิกัดศุลกากรภายในอาเซียน การปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดของสินค้า การจัดตั้ง ASEAN Single Window เป็นต้น

92. ประเทศสมาชิกอาเซียนรวมทั้งไทยจะใช้ AEC เป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นและเชื่อมโยงนโยบายภายในประเทศได้อย่างไร เพื่อจะรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไว้ ทั้งในระดับอาเซียน และการแข่งขันในตลาดของประเทศคู่ค้าของอาเซียน

- ▶ สมาชิกอาเซียนรวมทั้งไทยควรศึกษาและใช้เป้าหมายและพันธกรณีภายใต้ AEC โดยละเอียดและใช้ข้อมูลเหล่านั้นเป็นแนวทางหลักในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจภายในประเทศ
- ▶ ภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชนศึกษาสู่ทางการนำทรัพยากรต่างๆ จากภายในภูมิภาคอาเซียนมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการผลิต ส่งเสริมการขยายฐานการผลิตไปสู่ประเทศอื่นๆ ในอาเซียน และส่งเสริมการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงเขตการค้าเสรีที่อาเซียนจัดทำกับประเทศคู่เจรจาด้วย

93. หน่วยงานราชการต่างๆ ควรจะดำเนินอย่างไรเพื่อเป็นการปรับตัวสำหรับการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ AEC

กล่าวโดยทั่วไป หน่วยงานราชการควรดำเนินการดังนี้

- ▶ ส่งเสริมให้ข้าราชการในสังกัดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งในมิติด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ
- ▶ ส่งเสริมให้ข้าราชการในสังกัดมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการรวมกลุ่มเป็น AEC เข้าใจถึงประโยชน์และความท้าทายที่ไทยจะได้รับ
- ▶ พัฒนาข้าราชการในด้านภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
- ▶ ส่งเสริมให้ข้าราชการในสังกัดมีความเข้าใจการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่ AEC ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตน
- ▶ มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานและแนวทางแก้ไขปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของ AEC และพันธกรณีของอาเซียน
- ▶ ให้ความร่วมมือในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นๆ
- ▶ ประสานการดำเนินการกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดเพื่อรับรู้ปัญหาอุปสรรค และหาแนวทางแก้ไข ตลอดจนดำเนินการเตรียมความพร้อมและรองรับ เพื่อส่งเสริมภาคเอกชนในการก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน
- ▶ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับ AEC ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

สอบถามข้อมูล AEC เพิ่มเติม

94. ผู้สนใจจะสามารถขอข้อมูลเกี่ยวกับ AEC ได้จากแหล่งใดบ้าง

ตอบ (1) ศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Information Center) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (โทรศัพท์ 0 2507 7209-11, email: info@dti.go.th Call Center 0 2507 7555, website: www.dti.go.th / www.thailandaec.com)

(2) ข้อมูลเรื่องลู่ทางการค้าและการลงทุน ติดต่อ กรมส่งเสริมการส่งออก (www.depthai.go.th สายด่วน Call center : 1169, 0-2507-8424)

(3) แนวการใช้สิทธิประโยชน์และมาตรการรองรับผลกระทบ ติดต่อ กรมการค้าต่างประเทศ (www.dft.go.th สายด่วน Call Center: 1385, 0-2547-4855)

(4) การพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ติดต่อ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (www.dbt.go.th สายด่วน Call Center : 1570, 0-2528-7600)

95. AEC Information Center คืออะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร

ตอบ AEC Information Center เป็นหน้าตาของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ในการสื่อสารกับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยจะทำหน้าที่เป็น ศูนย์ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าสินค้า การบริการ และการลงทุนของอาเซียน ซึ่งศูนย์ มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพิ่มช่องทางให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบข่าวสารความคืบหน้าเกี่ยวกับผลการเจรจาเปิดเสรีการค้าที่หลากหลายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงเปิดเสรีการค้าของอาเซียน และอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา (ASEAN Plus)
2. เสริมสร้างความตระหนักถึงผลจากการเปิดเสรีและเตรียมความพร้อมเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน รวมทั้งการปรับตัวรองรับผลกระทบของทุกภาคส่วน
3. เกิดเครือข่ายที่ใกล้ชิดระหว่างภาครัฐและผู้มีส่วนได้เสียที่จะร่วมกันกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ และแก้ไขปัญหาจากผลกระทบของการเปิดเสรีทางการค้า

96. ธุรกิจสามารถใช้บริการอะไรของศูนย์ AEC ได้บ้าง หากต้องการติดต่อ AEC Information Center จะต้องทำอย่างไร

ศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้บริการข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลสิทธิประโยชน์จากการเปิดเสรี AEC และ FTA
2. กิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการ SME
3. แนะนำและให้คำปรึกษาการทำธุรกิจระหว่างประเทศ

สนใจสมัครสมาชิกและสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

โทร. 0-2507-7555

อีเมล info@dtm.go.th

website : www.dtm.go.th, www.thailandaec.com

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและมูลค่าทางเศรษฐกิจเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้า ปี 2553

ประเทศ	จำนวนประชากร	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)		ส่วนประกอบ GDP (%)		
	(ล้านคน)	พันล้าน สรอ.	ต่อคน (US\$)	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรม	บริการ
อาเซียน	607.8	1,854.4				
บรูไน	0.4	12.0	28,830	0.9	72.3	26.8
กัมพูชา	15.3	11.2	731	30.9	22	40
อินโดนีเซีย	239.9	707	2,908	15.3	47	37.6
สปป.ลาว	6.2	6.5	1,045	27.8	34.8	37.4
มาเลเซีย	28.4	238	8,417	10.5	41.4	48.2
พม่า	60.2	35.6	592	43	20.5	36.6
ฟิลิปปินส์	93.3	200	2,000	12.3	32.6	55.1
สิงคโปร์	5.1	223	43,864	-	28.3	71.7
ไทย	69.1	319	4,720	12.4	44.7	43
เวียดนาม	89.9	104	1,180	20.6	41.1	38.3
อาเซียน+6	2,712.3	15,521.2				
จีน	1,338.3	5,926	4,520	10.1	46.8	43.1
ญี่ปุ่น	127.5	5,488	43,280	1.4	24.8	73.9
เกาหลี	48.9	1,015	20,490	2.6	39.3	47.7
อินเดีย	1,170.9	1,717	1,450	19	26.3	54.7
ออสเตรเลีย	22.3	1,234	55,590	3.9	25.5	70.6
นิวซีแลนด์	4.4	141	32,070	4.7	24.2	71
คู่เจรจาของอาเซียน						
สหรัฐอเมริกา	309.1	14,527	46,820	1.1	21	77.9
รัสเซีย	141.8	1,479	10,441	4	36.8	59.1
EU	502.1	16,222	32,309	8	17.9	74.1
แคนาดา	34.1	1,577	46,334	1.6	28.3	69.7
MERCOSUR	245.2	2,569.6				
อาร์เจนตินา	40.4	370.3	9,140	10.1	31.2	58.7
บราซิล	194.9	2,142	11,229	5.3	28.31	66.6
ปารากวัย	6.5	17	4,900	21.8	18.2	60.1
อุรุกวัย	3.4	40	11,998	9.3	22.8	67.9
GCC	43.5	1,075.0				
บาห์เรน	1.3	22	17,762	0.5	58.2	41.4
คูเวต	2.7	124	34,730	0.3	47.5	52.2
โอมาน	2.8	54	25,800	1.4	48.2	50.3
กาตาร์	1.8	130	25,800	0.1	68	31.9
ซาอุดีอาระเบีย	27.4	448	16,500	2.6	61.8	35.6
กลุ่มUAE	7.5	298	44,170	0.9	55.5	43.6
อื่นๆ						
ชิลี	17.1	203	11,900	5.1	33.5	53.1
ฮ่องกง	7.1	224	31,656	0	7.3	92.9
เปรู	29.1	154	5,140	6.5	32.2	53.8
แอฟริกาใต้	50.0	364	7,420	2.5	30.8	66.8

แหล่งข้อมูล: Economist Intelligence Unit

- เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของกลุ่มอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 17 ของอาเซียน
- จำนวนประชากรของกลุ่มอาเซียนทั้งหมดคิดเป็น 2 เท่าของสหรัฐฯ และมีขนาดใหญ่กว่ากลุ่มอียู
- เศรษฐกิจของอาเซียนสูงกว่าเกาหลี มูลค่าทางเศรษฐกิจของอาเซียนสูงกว่าเกาหลี แต่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของญี่ปุ่น และมีสัดส่วนร้อยละ 12 ของสหรัฐฯ

ตารางที่ 2 มูลค่าการค้าสินค้าระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า ปี 2554 (พันล้านเหรียญสหรัฐ.)

ประเทศ	มูลค่าการค้าสินค้า			สัดส่วน (%)			ลำดับในไทย		
	ส่งออก	นำเข้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	รวม
อาเซียน (9 ประเทศ)	54,305	36,918	91,223	23.7	16.2	20.0			
บรูไน	137	132	269	0.1	0.1	0.1	84	57	69
กัมพูชา	2,905	176	3,081	1.3	0.1	0.7	18	52	28
อินโดนีเซีย	10,078	7,370	17,448	4.4	3.2	3.8	7	12	7
สปป.ลาว	2,790	1,130	3,919	1.2	0.5	0.9	20	30	25
มาเลเซีย	12,399	12,326	24,725	5.4	5.4	5.4	5	5	4
พม่า	2,846	3,268	6,114	1.2	1.4	1.3	19	15	18
ฟิลิปปินส์	4,641	2,702	7,343	2.0	1.2	1.6	12	17	17
สิงคโปร์	11,450	7,787	19,237	5.0	3.4	4.2	6	9	5
เวียดนาม	7,059	2,027	9,086	3.1	0.9	2.0	9	24	15
อาเซียน+6	70,083	93,487	163,571	30.7	41.0	35.8			
จีน	27,402	30,581	57,984	12.0	13.4	12.7	1	2	2
ญี่ปุ่น	24,070	42,162	66,232	10.5	18.5	14.5	2	1	1
เกาหลี	4,577	9,199	13,776	2.0	4.0	3.0	13	6	10
อินเดีย	5,181	3,013	8,194	2.3	1.3	1.8	10	16	16
ออสเตรเลีย	7,997	7,945	15,942	3.5	3.5	3.5	8	8	9
นิวซีแลนด์	855	588	1,443	0.4	0.3	0.3	38	38	38
คู่เจรจาของอาเซียน	46,576	32,339	78,915	21.4	12.8	16.8			
สหรัฐอเมริกา	21,858	13,378	35,236	9.6	5.9	7.1	3	4	3
รัสเซีย	1,150	4,518	5,668	1.5	0.5	2.0	32	14	21
EU	21,858	13,378	35,236	9.6	5.9	7.1	3	4	3
แคนาดา	1,711	1,064	2,775	0.7	0.5	0.6	28	32	31
MERCOSUR	3,121	2,941	6,062	1.3	1.3	1.3			
อาร์เจนตินา	716	609	1,325	0.3	0.3	0.3	42	36	40
บราซิล	2,266	2,266	4,532	1.0	1.0	1.0	22	21	22
ปารากวัย	59	25	84	0.0	0.0	0.0	104	100	106
อุรุกวัย	79	41	121	0.0	0.0	0.0	96	81	98
GCC	6,364	27,919	34,283	2.8	12.1	7.5			
บาห์เรน	140	156	297	0.1	0.1	0.1	83	54	65
คูเวต	341	775	1,116	0.1	0.3	0.2	54	33	43
โอมาน	580	2,615	3,195	0.3	1.1	0.7	46	18	27
กาตาร์	286	2,518	2,804	0.1	1.1	0.6	57	19	30
ซาอุดีอาระเบีย	2,255	7,386	9,640	1.0	3.2	2.1	23	11	13
กลุ่มUAE	2,762	14,469	17,230	1.2	6.3	3.8	21	3	8
อื่นๆ	19,504	4,376	23,880	7.6	1.9	5.2			
ชิลี	517	357	875	0.2	0.2	0.2	47	42	47
ฮ่องกง	16,479	2,339	18,818	7.2	1.0	4.1	4	20	6
เปรู	305	306	611	0.1	0.1	0.1	55	46	54
แอฟริกาใต้	2,202	1,373	3,575	0.1	0.6	0.8	24	27	26
ประเทศคู่ค้าทั้งหมด	199,952	197,981	397,933	87.5	85.3	86.6			

แหล่งข้อมูล: กระทรวงพาณิชย์

- การค้าระหว่างไทยกับอาเซียน ญี่ปุ่น และจีน มีสัดส่วนร้อยละ 47 ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งหมด และมีสัดส่วนร้อยละ 46 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไทย
- ประเทศคู่ค้าข้างต้นคิดเป็นร้อยละ 87 ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทยในปี 2554

ตารางที่ 3 มูลค่าการค้าบริการของไทยเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้า ปี 2553 (พันล้านเหรียญสหรัฐ.)

ประเทศ	มูลค่าการค้าบริการ			ส่วนแบ่งในตลาดโลก (%)			อันดับในโลก	
	ส่งออก	นำเข้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า
อาเซียน	218,439	223,263	441,702	5.94	6.37	6.13		
บรูไน	915	1,215	2,130	0.03	0.04	0.03	84	84
กัมพูชา	1,671	1,082	2,753	0.05	0.03	0.04	70	94
อินโดนีเซีย	16,234	25,790	42,024	0.44	0.73	0.58	23	20
สปป.ลาว	368	114	482	0.01	0.00	0.01	110	147
มาเลเซีย	32,679	31,972	64,651	0.89	0.91	0.90	17	19
พม่า	256	547	803	0.01	0.02	0.01	120	112
ฟิลิปปินส์	13,243	11,066	24,309	0.36	0.32	0.34	34	29
สิงคโปร์	111,912	96,105	208,017	3.03	2.74	2.89	6	6
ไทย	33,806	45,601	79,407	0.92	1.30	1.10	15	14
เวียดนาม	7,355	9,771	17,126	0.20	0.28	0.24	37	38
อาเซียน+6	569,797	616,331	1,186,128	15.43	17.56	16.47		
จีน	170,248	192,174	362,422	4.61	5.47	5.03	3	3
ญี่ปุ่น	138,875	155,800	294,675	3.76	4.44	4.09	4	4
เกาหลี	81,570	92,978	174,548	2.21	2.65	2.42	8	7
อินเดีย	123,277	116,140	239,417	3.34	3.31	3.32	5	5
ออสเตรเลีย	47,233	50,218	97,451	1.28	1.43	1.35	11	13
นิวซีแลนด์	8,594	9,021	17,615	0.23	0.26	0.24	35	39
คู่เจรจาของอาเซียน	1,314,939	1,108,278	2,423,217	41.45	36.64	33.64		
สหรัฐอเมริกา	518,335	358,074	876,409	14.04	10.20	12.17	2	2
รัสเซีย	43,961	70,223	114,184	1.19	2.00	1.59	12	9
EU	685,211	590,018	1,275,229	24.39	21.88	17.70	1	1
แคนาดา	67,432	89,963	157,395	1.83	2.56	2.18	10	8
MERCOSUR	47,003	75,258	122,261	1.28	2.14	1.70		
อาร์เจนตินา	12,890	13,471	26,361	0.35	0.38	0.37	28	28
บราซิล	30,294	59,745	90,039	0.82	1.70	1.25	18	10
ปารากวัย	1,361	677	2,038	0.04	0.02	0.03	76	113
อุรุกวัย	2,458	1,365	3,823	0.07	0.04	0.05	59	87
GCC	37,770	117,730	155,500	1.05	3.40	2.16		
บาห์เรน	4,047	1,905	5,952	0.11	0.05	0.08	47	76
คูเวต	6,917	11,628	18,545	0.19	0.33	0.26	38	32
โอมาน	1,943	6,613	8,556	0.05	0.19	0.12	67	43
กาตาร์	3,489	5,680	9,169	0.12	0.21	0.13	61	42
ซาอุดีอาระเบีย	10,346	50,996	61,342	0.28	1.45	0.85	33	11
กลุ่มUAE	11,028	40,908	51,936	0.30	1.17	0.72	31	16
อื่นๆ	134,565	86,254	220,819	3.64	2.46	3.07		
ชิลี	10,685	11,568	22,253	0.29	0.33	0.31	32	33
ฮ่องกง	106,428	50,868	157,296	2.88	1.45	2.18	7	12
เปรู	3,835	5,795	9,630	0.10	0.17	0.13	49	45
แอฟริกาใต้	13,617	18,023	31,640	0.37	0.51	0.44	26	25
ประเทศคู่ค้าทั้งหมด	2,322,513	2,227,114	4,549,627	68.79	68.57	63.16		

แหล่งข้อมูล: WTO Trade Profiles 2011

- มูลค่าการค้าบริการของไทยอยู่ในลำดับที่ 2 ของอาเซียนรองจากสิงคโปร์
- เกือบร้อยละ 57 ของการส่งออกการค้าบริการของโลกมาจากกลุ่มอาเซียน+6 และจาก 4 ประเทศคู่เจรจาอาเซียน (สหรัฐอเมริกา, รัสเซีย, EU)

ตารางที่ 4 มูลค่าการลงทุนทางตรงต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าสำคัญ ปี 2553 (พันล้านเหรียญสหรัฐ.)

ประเทศ	มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ		
	ขาเข้า	ขาออก	ส่วนแบ่งขาเข้าใน ตลาดโลก
อาเซียน	79,129	42,223	6.4
บรูไน	496	6	0.0
กัมพูชา	783	17	0.1
อินโดนีเซีย	13,304	2,664	1.1
สปป.ลาว	350	6	0.0
มาเลเซีย	9,103	13,329	0.7
พม่า	756	0	0.1
ฟิลิปปินส์	1,713	487	0.1
สิงคโปร์	38,638	19,739	3.1
ไทย	5,813	5,122	0.5
เวียดนาม	8,173	853	0.7
อาเซียน+6	169,029	185,139	13.6
จีน	105,735	68,000	8.5
ญี่ปุ่น	-1,251	56,263	(0.1)
เกาหลี	6,873	19,230	0.6
อินเดีย	24,640	14,626	2.0
ออสเตรเลีย	32,472	26,431	2.6
นิวซีแลนด์	561	589	0.0
คู่เจรจาของอาเซียน	597,545	826,438	48
สหรัฐอเมริกา	228,249	328,905	18.4
รัสเซีย	41,194	51,697	3.3
EU	304,689	407,251	24.5
แคนาดา	23,413	38,585	1.9
MERCOSUR	57,548	12,488	4.6
อาร์เจนตินา	6,337	964	0.5
บราซิล	48,438	11,519	3.9
ปารากวัย	419	-4	0.0
อุรุกวัย	2,355	9	0.2
GCC	39,870	10,505	3.2
บาห์เรน	156	334	0.0
คูเวต	81	2,069	0.0
โอมาน	2,045	317	0.2
กาตาร์	5,534	1,863	0.4
ซาอุดีอาระเบีย	28,105	3,907	2.3
กลุ่มUAE	3,948	2,015	0.3
อื่นๆ	92,880	85,486	7.5
ชิลี	15,095	8,744	1.2
ฮ่องกง	68,904	76,077	5.5
เปรู	7,328	215	0.6
แอฟริกาใต้	1,553	450	0.1
ประเทศคู่ค้าทั้งหมด	959,561	1,083,934	77.2

แหล่งข้อมูล: UNCTAD STAT

- ปี 2553 มูลค่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของไทยสูงเป็นลำดับที่ 5 ของอาเซียน ขณะที่มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศของอาเซียน คิดเป็น 2 ใน 3 ของประเทศจีน
- มูลค่าการลงทุนตรงจากต่างประเทศของอาเซียน, อาเซียน+6 และประเทศคู่เจรจาอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 68 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศทั้งหมดของโลก

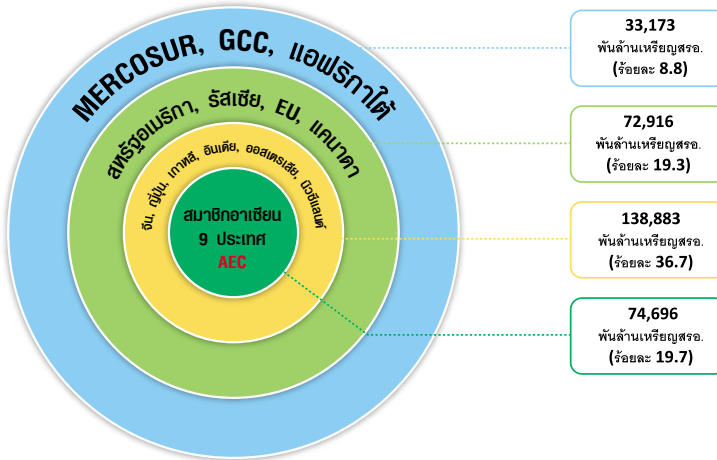
ตารางที่ 5 ทิศทางมูลค่าการลงทุนทางตรงของอาเซียน (พันล้านเหรียญสหรัฐ)

ประเทศ	2548	2549	2550	2551	2552	2553	Share ลำดับ ปี 2553
บรูไน	289	434	260	239	370	496	0.6
กัมพูชา	381	483	867	815	539	425	0.5
อินโดนีเซีย	8,336	4,914	6,928	9,318	4,877	13,304	16.9
สปป.ลาว	28	187	324	228	319	350	0.4
มาเลเซีย	4,065	6,060	8,595	7,172	1,430	9,103	11.6
พม่า	236	428	715	976	579	756	1.0
ฟิลิปปินส์	1,854	2,921	2,916	1,544	1,963	1,713	2.2
สิงคโปร์	15,460	29,348	37,033	8,588	15,279	38,638	49.1
ไทย	8,067	9,517	11,355	8,448	4,976	5,813	7.4
เวียดนาม	2,021	2,400	6,739	9,579	7,600	8,173	10.4
อาเซียน	40,736	56,692	75,731	46,907	37,931	78,771	100.0
CLMV	2,666	3,498	8,645	11,597	9,036	9,705	12.3
อาเซียน+6	38,070	53,194	67,087	35,309	28,894	69,066	87.7

แหล่งข้อมูล: UNCTAD STAT

- มูลค่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของไทยสูงเป็นลำดับที่ 5 ของอาเซียน สิงคโปร์ร้อยละ 49 อินโดนีเซียร้อยละ 17 มาเลเซียร้อยละ 12 เวียดนามร้อยละ 10 และไทยร้อยละ 7 ตามลำดับ
- ปี 2553 มูลค่าการลงทุนทางตรงต่างประเทศของกลุ่มอาเซียน+6 คิดเป็นร้อยละ 88 และกลุ่ม CLMV คิดเป็นร้อยละ 12 ตามลำดับ

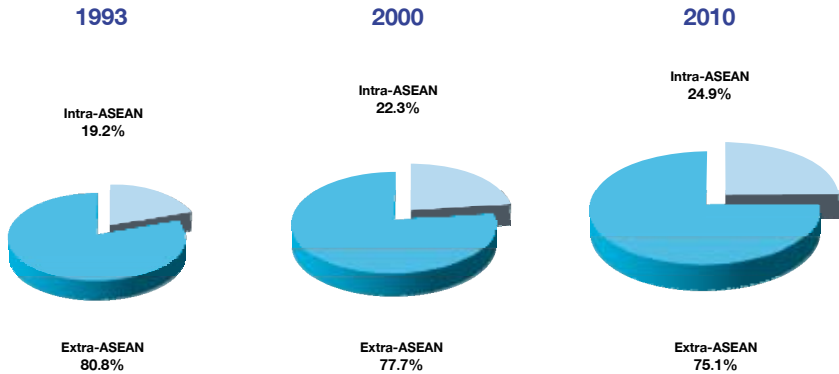
ตารางที่ 1 การค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าสำคัญ

เศรษฐกิจของอาเซียน

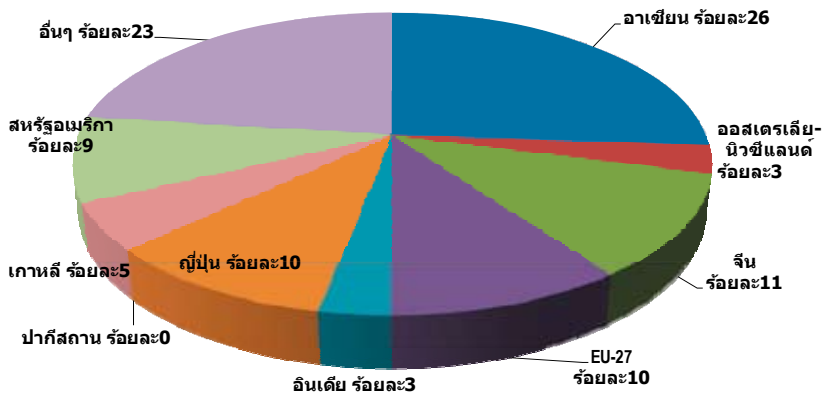
ประชากร	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	การค้าสินค้า	การค้าบริการ
<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละ 8.8 ของประชากรโลก 598.5 ล้านคน 	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละ 3 ของ GDP โลก 1,850.9 พันล้านเหรียญ สหรัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละ 7 ของมูลค่าการค้าสินค้าของโลก ร้อยละ 20 ของมูลค่าการค้าสินค้าของเอเชีย คิดเป็นมูลค่า 2,001.8 พันล้านเหรียญ สหรัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละ 6 ของมูลค่าการค้าบริการโลก ร้อยละ 23 ของมูลค่าการค้าบริการของเอเชีย คิดเป็นมูลค่า 438 พันล้านเหรียญ สหรัฐ
มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละ 6 ของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของโลก 79 พันล้านเหรียญ สหรัฐ 	ปี 2553 มูลค่าการลงทุนตรงจากต่างประเทศ 5 อันดับแรกของอาเซียน คือ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม และไทย ตามลำดับ ทั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 95 ของมูลค่าการลงทุนตรงจากต่างประเทศของอาเซียน	ปี 2553 มูลค่าการค้าสินค้าจากไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย คิดเป็น 85% ของมูลค่าการค้าสินค้าทั้งหมดของอาเซียน	มูลค่าการค้าบริการจากไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย คิดเป็นร้อยละ 90 ของมูลค่าการค้าบริการทั้งหมดของอาเซียน

Intra- and Extra- ASEAN Trade

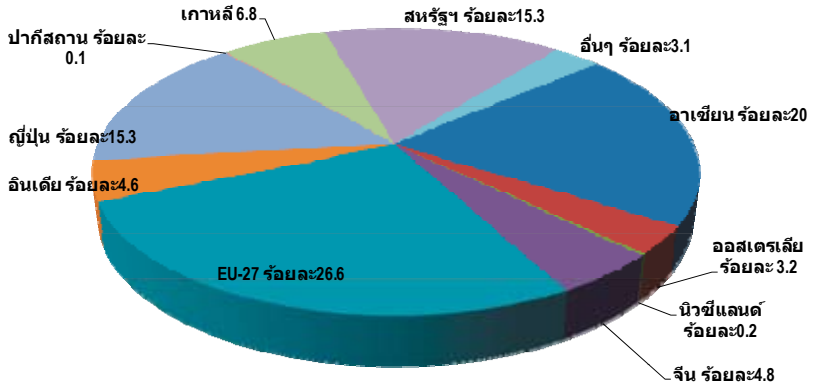

Source of data: WTO International Trade Statistics 2011, ASEAN Economic Community Chartbook 2010

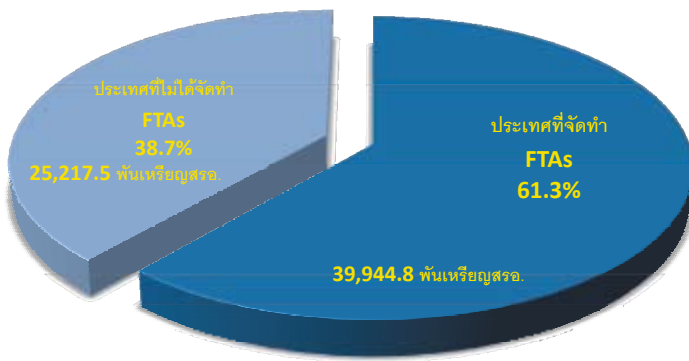
สัดส่วนการค้าของอาเซียนกับคู่ค้าสำคัญ ประเทศ ภูมิภาค ปี 2553

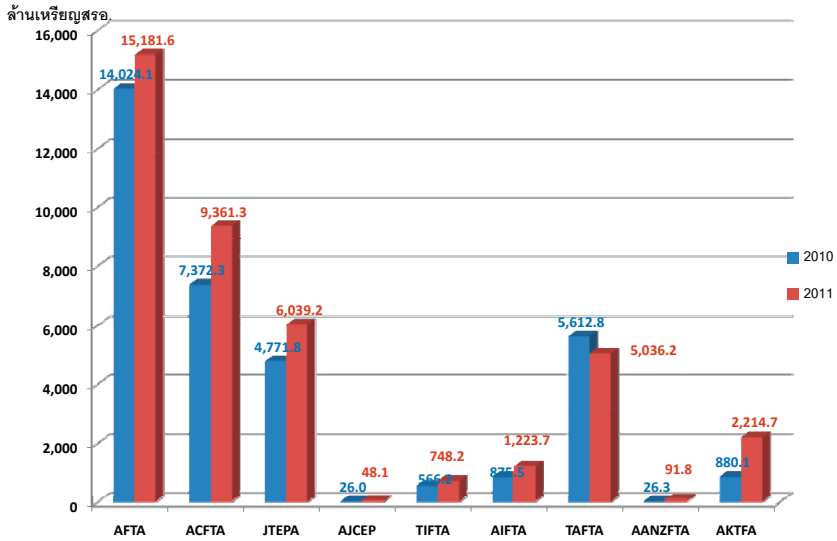
สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับคู่เจรจา/ประเทศ/ภูมิภาค ปี 2553

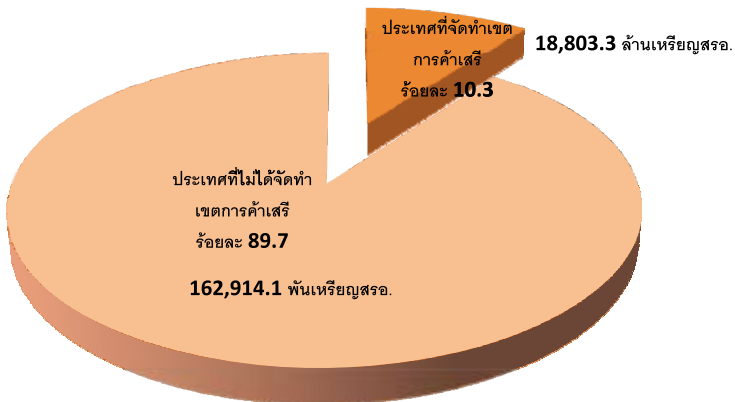
การส่งออกของไทยกับประเทศที่จัดทำเขตการค้าเสรี ปี 2554

การส่งออกของไทยกับประเทศที่จัดทำเขตการค้าเสรีแต่ละประเทศ ปี 2553-2554

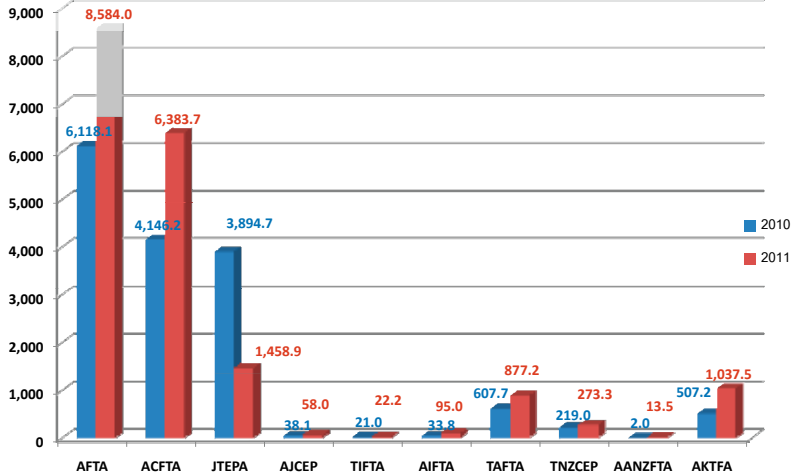
การนำเข้าของไทยกับประเทศที่จัดทำเขตการค้าเสรี ปี 2554

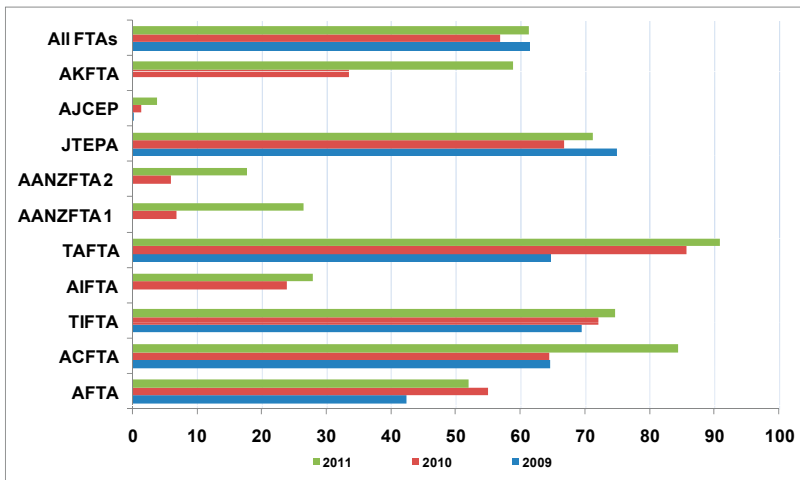

การนำเข้าของไทยในกรอบ ASEAN+1 FTAs

พีด่านเหรียญสรอ.

ทิศทางการใช้สิทธิส่งออกของไทยกับประเทศที่จัดทำเขตการค้าเสรี

AANZFTA 1 : ส่งออกไปออสเตรเลีย
 AANZFTA 2 : ส่งออกไปนิวซีแลนด์
 แหล่งข้อมูล: กรมการค้าต่างประเทศ

คำศัพท์ที่พบบ่อย

คำศัพท์	คำอธิบาย
RTA	Regional Trade Agreement หมายถึง ข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศตั้งแต่สองประเทศขึ้นไปเพื่อการรวมตัวทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ กัน โดยจะมีความเข้มข้นของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไป เช่น ข้อตกลงการให้สิทธิพิเศษของศุลกากร (Partial – union) เขตการค้าเสรี (Free Trade Areas) สหภาพศุลกากร (Customs Union) ตลาดร่วม (Common Market) เป็นต้น
FTA	Free Trade Agreement หรือความตกลงการค้าเสรี เป็นความตกลงที่ประเทศตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไปจัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดการรวมตัวทางเศรษฐกิจเข้าด้วยกัน โดยจะลด และ/หรือยกเลิกอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน ซึ่งในอดีต FTA ในระยะเริ่มแรกมุ่งเน้นเรื่องการลดภาษีนำเข้าระหว่างกัน แต่ปัจจุบันความตกลงเขตการค้าเสรีมักมีขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น คือ รวมเรื่องการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน ข้อกำหนด/ระเบียบกฎหมายในประเทศที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการและการลงทุน และมีแนวโน้มที่จะครอบคลุมกว้างขวางมากขึ้น โดยรวมประเด็นใหม่ๆ อาทิ แรงงาน สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
ASEAN Charter	กฎบัตรอาเซียน เป็นธรรมนูญของอาเซียน ซึ่งทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นองค์กรระหว่างประเทศ

คำศัพท์	คำอธิบาย
AC	<p>ASEAN Community คือ เป้าหมายในการรวมกลุ่มของอาเซียนในปี 2558 (ค.ศ. 2015) โดยประชาคมอาเซียนมีโครงสร้างตามที่ระบุในกฎบัตรอาเซียนรวมแล้ว 3 ด้านหรือเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมือง-ความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ซึ่งแต่ละเสาหลักจะมีคณะมนตรีประจำเสาหลักเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้</p>
ACC	<p>ASEAN Coordinating Council คณะมนตรีประสานงานอาเซียน ประกอบด้วยรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของทุกประเทศสมาชิกอาเซียนทำหน้าที่ประสานงานการดำเนินการในด้านต่างๆ ของอาเซียน</p>
AEC	<p>ASEAN Economic Community หรือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบของประชาคมอาเซียน ซึ่งวางเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ซึ่งมีองค์ประกอบหลายด้าน ทั้งการเปิดเสรีการค้าสินค้า (ได้แก่ เขตการค้าเสรีอาเซียนหรือ AFTA ซึ่งนับได้ว่าเป็นความตกลง FTA ฉบับแรกของไทย) การค้าบริการ และการลงทุน ตลอดจนร่วมมือกันกำหนดกฎเกณฑ์ กฎระเบียบทางการค้าและการลงทุน ปรับปรุงระบายนโยบายการแข่งขัน และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า AEC นั้นมีลักษณะเป็น FTA ยุคปัจจุบัน</p>

คำศัพท์	คำอธิบาย
APSC	<p>ASEAN Political-Security Community หรือประชาคมการเมือง-ความมั่นคงอาเซียน เป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบของประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสันติสุขในภูมิภาค การแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี และยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้าน</p>
ASCC	<p>ASEAN Socio-cultural Community หรือประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน เป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบของประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นสังคมที่เอื้ออาทร ประชาชนมีความเป็นอยู่ดี ได้รับการพัฒนาในทุกด้าน และมีความมั่นคงทางสังคม</p>
AEC Blueprint	<p>ASEAN Economic Community Blueprint หรือ แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นแผนงานที่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจทุกด้าน เพื่อเป็นแนวทางในภาพรวมสำหรับการดำเนินมาตรการต่างๆ ไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ซึ่งหากเปรียบเทียบกับ การสร้างบ้าน แผนงานนี้ก็เปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่จะช่วยบอกส่วนประกอบและรูปร่างหน้าตาของบ้านหลังนี้ว่า เมื่อสร้างเสร็จแล้วจะมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้ประกอบด้วยมาตรการทางเศรษฐกิจทุกด้าน เพื่อนำอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวโดยการเปิดเสรีสินค้า บริการ การลงทุน แรงงาน และเงินทุน (2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยการดำเนินความร่วมมือเรื่องนโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน</p>

คำศัพท์	คำอธิบาย
	(3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคโดยการพัฒนา SMEs และการลดช่องว่างของการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก และ (4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกผ่านการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement) ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา
AEC Scorecard	ASEAN Economic Community Scorecard เป็นเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานการไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่จัดทำขึ้นตามข้อตัดสินใจของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ของประเทศสมาชิกอาเซียน โดย AEC Scorecard ประกอบด้วยตารางติดตามผลการดำเนินมาตรการในด้านต่างๆ อาทิ การเปิดเสรีการค้า บริการ การลงทุน การปรับประสานมาตรฐานด้านต่าง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องดำเนินการตามกรอบเวลาภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และคณะกรรมการประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Council) จะนำผลการดำเนินการของประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีการวัดผลด้วย AEC Scorecard นี้ เสนอให้ผู้นำอาเซียนรับทราบเป็นประจำทุกปี
AEC Council	ASEAN Economic Community Council หรือ คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และให้แนวทางในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ รวมทั้งดูแลการดำเนินงานของรัฐมนตรีรายสาขาที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ เช่น รัฐมนตรีเศรษฐกิจ รัฐมนตรีการค้า รัฐมนตรีขนส่ง และรัฐมนตรีเกษตรและป่าไม้

คำศัพท์	คำอธิบาย
MPAC	<p>Master Plan on ASEAN Connectivity หรือ แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน เป็นแผนงานโดยละเอียดสำหรับการดำเนินการตามข้อริเริ่มของอาเซียนที่มุ่งจะสร้างความเชื่อมโยงในด้านต่างๆ ระหว่างกันภายในภูมิภาคทั้งเรื่องการค้า การคมนาคม การค้าการลงทุน และความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งเป็นปีกแผ่นของประชาคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในปี 2558 ประกอบไปด้วยมาตรการที่ประเทศสมาชิกอาเซียน จะดำเนินการร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสร้างให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่เข้มแข็งรวม 3 ประการ ได้แก่ (1) การเชื่อมโยงทางกายภาพ ได้แก่ เครือข่ายเส้นทางการคมนาคมขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน (2) การเชื่อมโยงทางสถาบันหรือกฎระเบียบ ได้แก่ การเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกทางการค้า สินค้า การค้าบริการ การลงทุน การปรับประสานกฎระเบียบอำนวยความสะดวกการขนส่งผ่านแดน และการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ยังมีระดับการพัฒนาน้อย และ (3) การเชื่อมโยงประชาชน ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยว การศึกษา และวัฒนธรรม</p>
RCEP	<p>Regional Closer Economic Partnership หมายถึง ข้อริเริ่มของอาเซียนในการขยายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยการจัดทำความตกลงการค้าเสรีร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยเริ่มแรกมีเป้าหมายจะจัดทำความตกลงดังกล่าวกับประเทศภาคี FTAs ปัจจุบันของอาเซียน 6 ประเทศ (จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์) ที่สนใจเข้าร่วมก่อน ส่วนประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากนั้น จะสามารถเข้าร่วมได้ภายหลังการเจรจาเสร็จสิ้น โดยคาดว่าจะเริ่มเจรจาได้ภายในสิ้นปี 2555 หรือต้นปี 2556</p>

คำศัพท์	คำอธิบาย
ASEAN Plus	<p>ASEAN Plus หมายถึง กรอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา กรอบความร่วมมือเหล่านี้มีหลายด้าน ทั้งในด้าน การเมือง ความมั่นคง สังคม และเศรษฐกิจ และปัจจุบัน มีการนำคำศัพท์ ASEAN Plus มาใช้ในหลายบริบท ดังนี้</p> <p>ASEAN Plus One (ASEAN+1) หมายถึงกรอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา 1 ประเทศ ตัวอย่างเช่น ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน และความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น จัดเป็นเขตการค้าเสรีแบบ ASEAN Plus One</p> <p>ASEAN Plus Three (ASEAN+3) หมายถึงกรอบความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งริเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2540</p> <p>ASEAN Plus Six (ASEAN+6) โดยทั่วไปใช้อ้างอิงถึงข้อริเริ่มในกรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit: EAS) ซึ่งมีการประชุมครั้งแรกในปี 2548 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อริเริ่มเรื่อง การจัดทำพันธมิตรทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดในเอเชียตะวันออก (Closer Economic Partnership in East Asia: CEPEA) เนื่องจากเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกในช่วงเริ่มต้นมีประเทศผู้เข้าร่วมรวม 16 ประเทศ คือ อาเซียน 10 ประเทศ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์</p> <p>ASEAN Plus Eight (ASEAN+8) ใช้อ้างอิงอย่างไม่เป็นทางการถึงข้อริเริ่มในกรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกเช่นกัน เนื่องจากเวทีนี้มีการขยายสมาชิกภาพเมื่อปี 2553 โดยรับรัสเซียและสหรัฐอเมริกาเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มอีก 2 ประเทศ</p>

คำศัพท์	คำอธิบาย
	<p>ASEAN Plus Plus (ASEAN++) หมายถึง การขยายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในอนาคตที่กว้างขวางไปกว่ากรอบ ASEAN +1 กล่าวคือ ในอนาคต อาเซียนอาจจะจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่เจรจาจำนวนมากกว่าหนึ่งประเทศขึ้นไปขึ้นอยู่กับความพร้อมของประเทศคู่เจรจาแต่ละประเทศเองอาเซียนจึงเรียกแนวทางนี้ว่า ASEAN Plus Plus เพราะไม่ได้ระบุไว้ว่าประเทศคู่เจรจาที่อาจขอเข้าเจรจากับอาเซียนนั้น ในท้ายที่สุดแล้วจะมีจำนวนเท่าใด</p>
<p>AEM</p>	<p>ASEAN Economic Minister หรือ การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจของอาเซียน ปกติจะประชุมอย่างเป็นทางการปีละ 1 ครั้ง ประมาณเดือนสิงหาคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน พิจารณาการขยายกรอบหรือริเริ่มความร่วมมือใหม่ๆ รวมทั้งความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา และจะมีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ (AEM Retreat) อีกปีละ 1 ครั้ง ในช่วงไตรมาสแรกของปีเพื่อให้แนวทางและแก้ไขปัญหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน หรือเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ยังอาจมีการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (Informal AEM) หรือสมัยพิเศษ (Special AEM) ได้อีก ตามแต่โอกาสและความจำเป็น โดยไม่มีการระบุระยะเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้ ในส่วนของประเทศไทย หัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดยตำแหน่ง</p>
<p>SEOM</p>	<p>Senior Economic Official Meeting หรือ การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเวทีการประชุมของผู้แทนหน่วยงานหลักด้านเศรษฐกิจของทุกประเทศสมาชิกอาเซียน โดยแต่ละประเทศจะมีหัวหน้าคณะผู้แทนเรียกว่า SEOM Leader ซึ่งเป็น</p>

คำศัพท์	คำอธิบาย
	<p>เจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับอธิบดีของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงที่ทำหน้าที่ดูแลภาพรวมของเศรษฐกิจการค้าของประเทศทั่วไปจะมีสมัยประชุมปกติปีละ 3 ครั้ง แต่อาจมีการประชุมสมัยพิเศษได้อีกตามที่ประเทศสมาชิกพิจารณาว่าเหมาะสม โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ อย่างไรก็ตาม มีแนวปฏิบัติว่าประเทศสมาชิกที่ดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในแต่ละปีปฏิทินจะรับเป็นเจ้าภาพการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียนสมัยปกติครั้งแรกของปีนั้นๆ ทั้งนี้ SEOM เป็นเวทีที่ประเทศสมาชิกอาเซียนใช้หารือเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานและขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนในทุกด้าน และความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ รวมทั้ง พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นภายในระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยตนเอง และปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา โดยสำหรับประเทศไทย อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (ปัจจุบัน คือ นางศรีรัตน์ รัษฐปานะ) ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะ หรือ SEOM Leader ของไทยในการประชุม SEOM</p>
ATIGA	<p>ASEAN Trade in Goods Agreement หรือ ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าของอาเซียนเป็นความตกลงที่อาเซียนลงนามในปี 2552 เพื่อนำมาใช้ทดแทนความตกลงว่าด้วยอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff Scheme for the ASEAN Free Trade Area: CEPT-AFTA) โดย ATIGA มีขอบเขตกว้างกว่า CEPT-AFTA กล่าวคือ ครอบคลุมทั้งการลดภาษีสินค้า มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี การอำนวยความสะดวกทางการค้า กระบวนการด้านศุลกากร มาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ และกฎระเบียบทางเทคนิคที่เป็นอุปสรรคทางการค้า ส่วนในเรื่องการลดภาษีภายใต้</p>

คำศัพท์	คำอธิบาย
	<p>ATIGA ยังเป็นไปตามพันธกรณีเดิมของ CEPT-AFTA คือ ประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศ คือ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทยต้องยกเลิกภาษีสินค้าทุกรายการที่ค้าขายกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2553 ส่วนอีก 4 ประเทศที่เหลือ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือที่เรียกรวมสั้นๆว่า CLMV ต้องดำเนินการแบบเดียวกันนั้นภายในปี 2558 แต่ก็มีความยืดหยุ่นให้สินค้าบางรายการไปถึงปี 2561</p>
ASW	<p>ASEAN Single Window หรือ ระบบศุลกากรหน้าต่างเดียว หมายถึง ระบบการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียนเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถผ่านขั้นตอนการอนุญาตจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการรับรองเอกสารหลักฐานพร้อมกัน ณ จุดเดียว เพื่อให้สามารถปฏิบัติพิธีการนำเข้า ส่งออกและนำสินค้าผ่านแดนได้ตามข้อกำหนด กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยอาเซียนตั้งเป้าหมายจะดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในปี 2558</p>
Self-certification	<p>ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ส่งออกที่ได้รับสถานะเป็น Certified Exporter ทำการรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าของตนเองได้ โดยในปัจจุบัน บรูไน มาเลเซีย สิงคโปร์เริ่มดำเนินการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองตั้งแต่ปี 2553 ในขณะที่ไทยดำเนินการตั้งแต่ปลายปี 2554 และล่าสุด อินโดนีเซีย ลาว และฟิลิปปินส์ ก็ได้เริ่มต้นดำเนินการนำร่องระบบดังกล่าวด้วยแล้ว</p>
CO	<p>Certificate of Origin หรือหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นเอกสารที่ออกให้โดยหน่วยงานผู้มีอำนาจของประเทศผู้ส่งออก โดยหน่วยงานดังกล่าวต้องตรวจสอบและรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าตามเงื่อนไขของข้อตกลงทางการค้าฉบับต่างๆ สำหรับประเทศไทย หน่วยงานที่เป็นผู้ออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าคือ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์</p>

คำศัพท์	คำอธิบาย
ROO	<p>Rules of Origin เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดจากประเทศใดเนื่องจากปัจจุบันการผลิตสินค้า อาจไม่ได้ผลิตภายในประเทศหนึ่งประเทศใดเท่านั้น แต่มีการนำเข้าวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนจากหลายประเทศเพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำและได้ผลกำไรมากที่สุด ซึ่งเป็นการยากที่จะระบุได้ว่า สินค้าชิ้นๆ มีถิ่นกำเนิดในประเทศใด กฎแหล่งกำเนิดสินค้าสามารถนำมาใช้ประกอบการดำเนินนโยบายการค้าต่างๆ เช่น การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า การกำหนดปริมาณโควตา การให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าทั้งในรูปแบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศกำลังพัฒนา (Generalized System of Preference: GSP) และการให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิกในเขตการค้าเสรีเดียวกัน (Free Trade Area) การเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดหรือภาษีต่อต้านการอุดหนุน การใช้มาตรการปกป้อง และการจัดซื้อโดยรัฐ นอกจากนี้ ยังใช้ในการเก็บข้อมูลสถิติทางการค้าและการติดตามราคาสินค้าว่าผลิตจากประเทศใด เป็นต้น</p>
NTBs	<p>Non-tariff Barriers หมายถึง มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรซึ่งเป็นกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ</p>
e-ASEAN Initiative	<p>หมายถึง การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มสมาชิกอาเซียน โดยมีสาระสำคัญของการดำเนินการประกอบด้วย 5 ด้านหลัก ได้แก่ (1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม (2) การกำหนดนโยบายและกฎหมายที่อำนวยความสะดวกต่อการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (3) การเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (5) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาครัฐ</p>

จัดพิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน 10,000 เล่ม

ISBN : 978-974-9915-98-1

---

*หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์